

“BATTANİYEDEN CEKET”

**Ve Allah'ın Zorluklar Bahşettiği Bir Yaşamdan
Seçme Öyküler**

Talal Abu-Ghazaleh

BATTANİYEDEN CEKET

**Ve Allah'ın Zorluklar Bahşettiği Bir Yaşamdan
Seçme Öyküler**

Talal Abu-Ghazaleh

Bahreyn Krallığı - Basın İşleri Bakanlığı
Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Eser Numarası
(2016/ D.A. /842)

Battaniyeden Ceket
Talal Abu-Ghazaleh Tercüme, Dağıtım ve Neşriyat
İkinci Baskı 2018
Sayfa Sayısı 184
(2016/ D.A. /842)

ISBN 978-99958-3-106-6
ISBN 978-9957-559-14-4 E-Book

FİHRİST

Sunuş.....	1
Yaşam Serüvenin Başkasına İlham Kaynağı Olduğunda.....	1
Önsöz.....	5
Allah'ın Zorluklar Bahşettiği Bir Yaşam.....	10
Sonsuz Sürgün.....	10
Zamanını Kendin Yaratırsın.....	13
"Sözüm Yeminimdir".....	13
Her Gün Dört Saat Yürüyerek.....	14
Dondurma, Müzik ve Kitaplar.....	16
Babam Sorumluluk Almamı Sağlıyor.....	17
Eğitim Bursuna İhtiyaç Duymanın Nimetleri.....	18
Arap Milletine Bağlılığım.....	19
Korkunç Yankı.....	21
İletişim Sanatı.....	22
Bir Düşü Gerçekleştirmek Uğruna Siyaseti Bıraktım.....	23
İş Başvurularının Reddine Dair Mektuplar... Övünç Duyduğum Özel Eşyalarım.....	26
"Bu Mesleğin Arap Dünyasındaki Geleceği Bu Adama Bağlı".....	27
Başarısız Olduğunu İlk Sen Kabullen ve Sorumluluğu Üstlen.....	28
İşten Kovalma.....	32
Talal Abu-Ghazaleh Grubunun Personeliyle Yükselişi.....	35
Arabalarımızın Bagajları Ofislerimiz Olmuştur.....	36
Arkadaşlarım Benim Gerçek Servetimdir.....	37
Gerçekten Başka Bir şey Yoktur.....	39
Düşman Varlığının Nimetleri.....	40
Kimse İşe Yaramaz Değildir.....	41
İtibarımız, Servetimizin Direğidir.....	42
Amerikan Başkan Yardımcısı ile Buluşma.....	49
Para Amaç Değil, Araçtır.....	50
Kuveyt'te Hukukun Üstünlüğünün Gölgesinde.....	52
Ürdün'de Hukukun Üstünlüğünün Gölgesinde.....	53
Majestelerinin Ödülleri Hukukun Üstünlüğüne Dayanır.....	61
Tarih Beni Arap Alemine Yazdı.....	61
Birleşmiş Milletler'de.....	66
Seçme Fotoğraflar.....	69
Sertifikalar, Madalyalar ve Plaketler.....	97
Yalnızca Filistin Bayrağı Altında.....	109
Jumana'nın Yafa'daki Evimizi Ziyareti.....	109
Battaniyeden Ceket.....	112
Amerikan İlhamı.....	114
Öncü Olarak Kalmak.....	117
"Başkalarının Aklı"nın Sahibi olmak.....	119
Köpeklere Bedava Tıraş!.....	121
Bruno Lanvin'in Gözünden, Birleşmiş Milletler'de Talal Abu-Ghazaleh.....	126
Talal Abu-Ghazaleh Grubu'nun Şirketleri.....	143
Talal Abu-Ghazaleh Grubu'nun Hizmetleri.....	149
Talal Abu-Ghazaleh Vakfı'nın Hizmetleri.....	157
Talal Abu-Ghazaleh Grubu'nun Kurucusu ve Başkanı Talal Abu-Ghazaleh.....	161
Talal Abu-Ghazaleh Grubu'nun Ofisleri.....	172

SUNUŞ:

Yaşam Serüvenin Başkasına İlham Kaynağı Olduğunda...

Yazan: Semire Recep (Bahreynli Arap Yazar)

İnsan nadiren elle tutulabilir bir duygu yaşar; ilhamla dolu, somut bir dokunuş... İnsan bazen dürüstlük ve sevgi titreşimleri yüklü bir konuşmadan, bazen de etkileyici ve ibret verici yönü ile akla kazınacak bir öyküden, bazen de kalbin derinliklerine ve vicdanına dokunacak bir metni okurken bu ilham verici güçten etkilenir...

Tüm bu durumlarda insan, bu ilham ile daha fazla manevi değer kazanır ve örümcek ağlarıyla örülü düşüncelerinden kurtulmak için yolundaki hayat fenerlerini aydınlatan büyük ve yenilenen bir enerjiyi bulur. Bu ilham, bazen umutsuzluğa doğru sürüklenen ve duraklatılmış bir hayat projesinin yollarını aydınlatır, bazen de hayatın ağlarını ördüğü bir yaşamın yollarını... İlham, yalnızca soyut (manevi) değil, aynı zamanda somut (maddi) bir dokunuşla hissedilebilecek kadar olumlu olduğunda güçlü ve etkili olur.

İşte bu ilhamı, saygıdeğer insan Talal Abu-Ghazaleh'nin yaşamının özetini sunan kısa öyküyü okurken hissetmişim; hem de ilk sayfasından, kitabın arka kapağından önceki son kelimeye kadar... Bu teşvik edici yaşam öyküsünün gerçek ilham kaynağını tam olarak bilemiyorum; çünkü tıpkı çok iyi bildiğim ve kendi yazdığım bir edebi metnin içinde serpiştirilmiş gibi birden fazla kaynak var. Gerek sade ve anlaşılır dil üslubunun seçimi, gerek yazarın çağın ihtiyaçları ve hedef okuyucu kitleye uygun hitap üslubu ile ilgili başarılı seçimi bunlardan bazılarıdır... Öyküyü anlatan kişi, kendini dürüstçe yansıtan şeffaflığı ile okuyucunun önemseydiği ömür ve yaşam duraklarının üzerine fazlasıyla, istisnai ve zorlu yaşam öyküsünü cömert ve dürüst ruhunu da katarak okuyucuyu sonuna kadar adeta içine çeken bir anlatımla aktardı... Buna rağmen yaşamı hakkında okumaya devam ettim, çünkü okuduklarım bana özet gibi gelmişti; yazarın daha söyleyecek çok şeyi vardı ancak bizden esirgiyordu.

Bu başarılı, azim ve özveri dolu hayat hikâyesinde birçok olayın ve durağın bu kitap metnine sığmayacağı kanaatindeyim. Aynı zamanda Talal

Abu-Ghazaleh Beyefendinin hayat eksenini en çok, en iyi etkileyen ve ibret veren dönüm noktalarını, bunu ifade eden uygun sözlerle bize aktarmayı seçtiğini de itiraf etmeliyim.

Bu biyografi, sahibini acı, zorluk ve yoksunlukların zirvesinden, başarı, bereket ve cömertliğin zirvesine taşıyan asil değerlerin öyküsünü anlatan bir edebi metin olarak geldi. Bu değerler, Toufek Abu Ghazaleh'nin çocuk Talal'a miras bıraktığı, Talal'ın 1948 yılı Mayıs'ındaki o kara günde doğup büyüdüğü ve bir daha dönemediği güzel çocukluğunun şehri Yafa'dan çıkarken yüklendiği dürüstlük, güvenilirlik ve vefa duyguları idi.

Benim kuşağım, Abu Ghazaleh Beyefendinin bahsettiği zamanın ve çağın bir bölümünü (yaş farkına rağmen) yaşamıştır. Bu nedenle bu biyografiyi anlamakta zorluk yaşamadım; hatta anlatmak istedikleri ile anlatamadıklarını da... Bu biyografide adı geçen kişilerin çoğu benim için tanıdık kimselerdi ve bir Arap, bir Körfezli ve olayların gerçekliğini öğrenmeye ve analiz etmeye çalışan bir gazeteci olarak kültürümden uzak değillerdi. Bu da bu biyografide Abu Ghazaleh'nin profesyonel hayatının en önemli dönüm noktalarının güvenilirliğini arttırmamı mümkün kılan şeylerden biri olmuştur. Özellikle de Kuveyt devletinin inşasında emek veren ve vatanlarını dünyanın siyasi ve iktisadi haritasına erkenden taşımaya öncülük eden, Kuveyt ekonomisinin en önemli ve en seçkin şahsiyetleri ile birlikte çalışması büyük önem taşımaktadır. Onların başarısının dayanağı dürüstlük, güvenilirlik, profesyonellik ve onların prensiplerine saygı duyan herkese saygı göstermektir. Bu sebeple Abu Ghazaleh prensip ve ahlakı, çoğu Körfez toplumlarının prensip ve ahlakı ile zenginlik, etkinlik ve hareketi bakımından da uyum içinde olmuştur. Özellikle onlarca yıldır Kuveyt devletine sadakatle bağlı olarak minnet ve şükranla anmakta, özen ve cömertliğini el üstünde tutmaktadır. Toplumlarımızı süsleyen pek çok iyi niteliğin yitip gittiği bu zamanda, kaybolmaya yüz tutmuş sadakat ve vefa özelliklerinin hala olması ne kadar da güzel.

Evet, bu biyografideki detaylar bana tuhaf gelmemiştir, aksine okurken kendimi öykünün kahramanlarından biri olarak görüp, bahsettiği karakterler bana yakınmış gibi hissettim. Tıpkı babamın, kardeşimin ya da çocukluğumu ve ergenliğimi geçirdiğim mahallemizdeki birinin yakınlığı

gibi... Değerlerin daha yüce olduğu, bağışlayıcılığın, anlayışlı olmanın ve güvenilirliğin daha çok olduğu bir Arap döneminin hikâyesidir bu... Bu biyografi kalbimize ve aklımıza hala tesir eden Filistin olayının etkisi gücünde ilham verici ve etkileyici oldu. Bizler Filistin'in, yeni kuşağın kültür ve hayatlarından çıkarılması için yapılan akıl oyunları projesi başlamadan önce, davanın milletin hayatının merkezinde yer aldığı ve doruğunun yaşandığı zamanların kuşağıyız. Bu proje, davanın Arap vicdanından kaldırılmasında gerçekten başarılı oldu mu?

Talal Abu-Ghazaleh, uzun hayat yolculuğunda zorla yerinden edilen, yaşam zorluklarından geçen, yoksunluğun acısını ve kimliğini yitirme korkusunu yaşayan ilk Filistinlilerin bazılarının yaptığı ve yapmakta olduğu gibi, işgal ve gasp edilmiş vatan davasının ne kadar zaman ve kaç nesil geçse de hafızalardan ve vicdanlardan yok edilmesinin imkânsız olduğunu kanıtlamıştır.

Şu anda bizler 1948 yılındaki o uğursuz günün üzerinden geçen sekizinci onyıllık dönemin sonlarındayız. Filistin hala dünyanın iyileştiremediği kanayan bir yara olarak kalmaya devam ediyor. Yalnızca evlatlarının değil, insanlık vicdanında da hala kanamakta ve acımaya devam etmektedir. Filistin hala, zorla göç ettirilen, hayatları, evleri ve tarihleri çalınan evlatları sayesinde var. Filistinliler davalarını terk etmediklerini, uluslararası siyasetin tüm zorbalığına, vahşiliğine, çağın ve zamanın değişkenliğine rağmen, tüm dünya liderlerinin çalışma masalarında ve tüm dünya mahfillerinde onu var etmeye çalışarak kanıtladılar.

Bu biyografide ayrıca elimizde, seksen yıla yaklaşan sürede, hala küçükken terk ettiği evin özlemine yaşayan, Arap dünyasının insanlığın medeniyetindeki rolüne olan inancına sarılmış, Filistinli Arap vicdanına dair harika bir örnek var.

Talal ardında, anılarını, kitaplarını, giysilerini, küçük yatağını, oralarda ve yabancıların çaldığı o evin duvarları etrafında dolaşan ruhunun bir parçasını güzel Yafa şehri ve onun tarihi limanının kıyılarında bırakan o çocuktur.

Bu, Talal Abu-Ghazaleh'nin söylemedikleriydi. Ya da göç, evsiz kalma, eğitim ve yurtdışındaki başarılarını anlatırken satır aralarında

söyledikleriydi. Ruhunun bir parçasını Yafa'da bıraktığı, vücudu ile ruhunun diğer kısmını alarak, bilmediği yeni bir dünyaya göç etme riskiyle bindiği gemi hakkında söyledikleri de öyleydi. O çocuğun yaşlanana kadar ki süreçte bahsettiği her kelimesi, orada ruhunu bıraktığını ve bir gün oraya dönerek göçmen vücudunun uzun bir ömrün ardından taşıdığı ruhu, Yafa'daki o ruhla birleştireceğini, bu sırada Yafa'da yaşamadığı zamanları ve zamanın getirdikleri ile vatanının gasp edilişindeki çirkinliği ona anlatacağını söylüyor.

Talal, başı ak saçlarla süslü, kalbi ve akli ile büyük olan ve eski evlerini ziyaret etmek isteyen kızını dikkatle koruyan ve kollayan adamdı. Kızının aklına ve kalbine bu Filistin sevgisini ve aidiyetini eken adam iken, aksi nasıl olabilirdi ki... Göçmen olarak yaşadığı, vatanından uzaktaki onca zamandan sonra küçük genç kız, Akdeniz kıyılarına bakan şehrine giderek dedesinin evinin duvar taşlarının altında ekilen köklerini tanımaya gitmişti. Üzüm bağlarının gölgelediği evleri, zeytin ağaçlarını, eski çarşılarını, asalet taşlarıyla kazılmış caddelerini ta ki babasının doğdu ve ilk köklerinin olduğu yere kadar, Yafa'nın samimi sokaklarında yürümek için gitmişti.

Kızı, rehber olmadan, yalnızca çocuk Talal'ın orada bıraktığı ruhu eşliğinde gitmişti. Şehrin uğradığı tüm mimari ve kültürel değişime rağmen bu durum ona zor gelmemişti. Genç kız, evin kapısını çalana ve eski evin kokusunu koklayana dek babasının ruhundan ilham almıştı. Hiçbir zaman sahip olmadıkları ve olmayacakları evde oturan ve bundan dolayı özürlerini sunan evin (yeni) sakinlerinin sesleri de buna eşlik etmişti. Sanki Onun aklının konuştuğunu ve "Biz bu evin, bu yerin toprağının ve derinliklerine uzanan gövdesi kesilmiş veya kesilemeyen ağaç kökleri ile birlikte buranın sahibi olarak kalacağız, bizi bilirsiniz. Nesiller boyunca, geçmişimizin ve yerimizin kokusunu içimize çekmeye, içimize ekilen bu yeri, hafızayı ve vicdanı sulamak için geleceğiz. Unutmamak için... Unutmayacağız da..." dediğini ses olmadan duyar gibiyim.

Talal Abu-Ghazaleh, başarılı hayat hikâyesinin tamamında ilk önce Arap olduğunu, ikinci olarak Filistinli olduğunu, Arap milletine işi ve bilgisi kapsamında sunduğu başarıları ve hak ettiği onur ve ödülleri ile birlikte ispat etmiştir.

Talal Beyefendi, Allah uzun ömür versin, milleti inanarak inŒa etmeye alıŒan bir Arap iin, en derin rneği vermiŒ oldu. Kendisi, milliyeti ideolojiyi, milleti sevmenin ve tarihiyle gurur duymanın bir yolu olarak grmŒ, insanlığın uygarlık tarihi iin alıŒan, veren ve katılarak hareketlendiren; insanlığı yok eden, ırkılıktan ve siyasi hırslardan uzak olan, o Arap milliyetisi kuŒaktandır.

Saygıdeğer Beyefendi Talal Abu-Ghazaleh baŒarılarını, alıŒmanın gerekliliğine ve milletin Œanını yüceltmeye olan inancıyla gerekleŒtirmiŒtir. Ufku ve vizyonu, kk ulusal alanı aŒarak, bölgesel ve küresel seviyelere ulaŒıyordu. İcraatları da bu ufukların seviyesinde ve yüksekliğinde olmuŒtur diyerek sözümü sonlandırıyorum.

Saygıdeğer insan Talal Toufek Abu Ghazaleh'ye tüm sevgi, muhabbet ve saygılarımla... Uzun bir ömür duasıyla...

ÖNSÖZ:

Talal Abu-Ghazaleh

Yazan: Yılların Dostu – Senato Üyesi Ekselansları Hasan Abu Nimah

Bu kitaba önsöz yazma şerefine nail olmamdan birkaç ay önce, bu önsöze en uygun yaklaşımı nasıl getireceğim zorluğuyla karşı karşıya kaldım. Konu, önemli ve seçkin birinin sadece normal biyografisini ele almanın ötesine geçecekti. Bu kitabın satırlarının ne kadar iyi yazıldığı ve kişinin okumasının ne kadar yararlı olduğu ikinci planda kalır. Çünkü zengin, eşsiz, yenilikçi ve yenileyici bir şahsiyeti konu alıyor.

Tartışmasız, Talal'ın icraat sicilinin bu kadar sınırlı bir önsözde özetlenmesi mümkün değildir. Öyleyse, belki de istediğim en önemli şey bu önsözün değerli okuyucuya bu adamın cevherine bir bakış aktarmama ve gözü ilk ışığı gördüğünden beri yüklendiği mesajın ve vizyonun bilinmesine yardımcı olmasıdır. Talal'ın özünün altmış yıl önce onunla ilk buluşmamdaki gibi olduğunu ve değişmediğini düşünüyorum. O hala, Beyrut Amerikan Üniversitesi avlusunda bulduğum kişi. O hala o zamandan beridir tanıdığım aynı kişi.

Buna rağmen, her yeni buluşmamızda kendisini gösteren yeni özellikler kazandığını, yenilendiğini gördüm ve ben de yeni bir şeyler öğrendim. Söylediklerimin tam olarak kavranmasının zor olduğunu biliyorum. Ancak Talal buydu ve durum da buydu. Açıklayabildiğim kadarıyla onun durumu bu olup, bununla ilgili sayamayacağım kadar örnek verebilirim.

O “Talal” ki, 1948’de fakir bir mülteci olarak yaşamak için Filistin’deki evinden henüz çıkarılmış olan öğrenci. O “Talal” ki, görenlere, umutsuz ve geleceği yokmuş gibi görünen büyük bir ailenin en küçük çocuğu... İşte bu o “Talal”dır ki, bugün iş ve eğitim dünyası, insani çalışmalar, iktisadi ve toplumsal kalkınma, kuruluşların inşası ve daha pek çok alanı kapsayan dev bir imparatorluğun tahtına oturmuştur.

Bu uzun yolculuğun her durağında, meteliksiz olduğu günlerden, başarıların onu kovaladığı bir işadamı olana dek; bir müzik dükkânında yalnızca bir işçi olmaktan, dünya çapında yüzden fazla ofisi olan bir şirketin

yönetim kurulu başkanı olana dek Talal, amacına hep bağlı kalmıştır. Özü özgecilik (fedakarlık) olan o amaç...

Talal'ın cevherini, eğitime olan arzusundan ve hayatta bıraktığı esere vermiş olduğu değerden daha çok anlatacak söz bulamıyorum dersem, umarım yanılmış olmam. Fakir bir öğrenci olarak yaşadığı deneyim, onu eğitimde düzenli olmaya itmiştir. Aynı zamanda ailesinin yüklerine ortak olmaktan, yeni eğitim kurumları kurmaya ve mevcut eğitim kurumları ile ortak olarak bilimin gücünü kazanarak, durumlarını değiştirmeleri için binlerce öğrenciye olanak sağlamaya da yönlendirmiştir.

Bunu, insanların seçim yapamadığı zorunluluklara veya kadere bağlarsak yanılmış oluruz. Doğrusu, Talal'ın başarısının sırrı, riskleri göğüsleme isteğidir. Bazen bu durum onu yanlışlara ve kayıplara itmiştir. Daha zayıf iradeli ve daha az girişken başka bir kişi buna benzer bir durum yaşasaydı, sonu gelirdi. Talal'ın sözlüğünde imkânsız bir rüya yoktur. Onu, "çılgın hayalperest" olmakla suçlayan arkadaşları da oldu. O, gittiği her yolda ciddi engellerle karşılaşmış olmasına rağmen yürümeye devam etmiştir. O, engellerden herhangi birinin, zaman zaman donuk ve inatçı olarak nitelediğimiz katı iradesini kırmasına izin vermemiştir. Talal'a yakın olanların Onun doğru seçim yaptığına kesin inandığı ve sonra doğru yolu nasıl seçtiğine şaşkınlık ve hayranlıkla bakıp, haklılığını tekrar izledikleri birçok olayı anlatmak mümkündür.

Günlerden bir gün, güçlü rakiplere karşı, yıllarca süren yasal savaşlarla, son aşamaya kadar mücadele etmek zorunda kaldı. Uzayıp giden bu savaşların bazı aşamalarında danışmanları ve hukukçuları, faydası olmayan bu işle zamanını ve malını heder etmemesinin daha iyi olacağını belirttiler. Ancak kendisi onların aksine düşünüp, işin sonunda kazandı.

Aynı zamanda şunu anlatmak isterim ki Talal'ın, ulu ilkelerini inkâr ederek kazanmaktansa şerefiyle kaybetmeyi tercih edeceğine eminim.

Yetmiş altıncı yaşını süren Talal, genç ve parlak bir öğrenci iken hissettiği, yorulmak nedir bilmeyen o enerjisinin tadını hala çıkarmaktadır. Hala yirmi dört saat çalışmakta ve işine hâlâ aşiktir.

Bir keresinde BBC istasyonu sunucularından birinin Ona, iş alışkanlıkları ve kendisine ayırdığı dinlenme zamanı hakkında bir soru

sorduğunu hatırlarım. Şöyle yanıtlamıştı: “Kalp -ki yaşamın sembolüdür- asla dinlenmez. İnsanın kalbi dinlenmeye geçtiği anda, yaşam biter.”

Talal, enerjinin çalışmaktan geçtiğini düşünür. Enerjik olmaz ve tembel hissederek, zihinlerimiz ve bedenlerimiz zamanla enerjisini yitirecek ve halsizlik çökecektir. Talal’ın başkalarından beklediği şey, kendisinden beklediğinden daha az değildir. O, ekip arkadaşlarının her birinin, kendisine tevdi edilen görevin üstesinden gelebileceğini düşünür. İş ile ilgili her şeyde disiplinli olup baştan sağma işe izin vermez. Ama aynı zamanda da haksızlık ve acımasızlıktan en uzak olan insanlardan biri olduğunu görürsünüz.

Tüm bu yükümlülük, ciddiyet ve ulu amacı uğruna özveri ve mükemmeliyetçiliğinden taviz vermemesine rağmen, sakillikten en uzak insanlardandır; zarafette ve neşede sınırsızdır.

O, kişisel hünerlerinin, başkalarının hesabına gelişmesinden sakınır. Kaç kere kendisini çok hassas ve çok zorlu görevleri surat asmadan çözmeye çalıştığını gördüm. Tam aksine, çekişme ne kadar zor olursa, kendisi daha mutlu oluyordu. Şüphesiz ki bu, kendisindeki muazzam güven birikiminin meyvesidir.

Yaklaşık otuz beş yıl önce Brüksel’deki bir buluşmamızda, büyük projelerinin birinde yaşanan beklenmedik bir soruna çözüm bulmaya odaklanmıştık. Acil durumlarda kullanılmak üzere bir miktar para tahsis edip etmediğini, kontrol etmek mahiyetinde sormuştum. Aynı zamanda kendisine bu zor durumdan ibret alarak gelirinden sabit bir oranı ailesinin ihtiyaçlarının karşılanması için ayırmaya dikkat etmesini söyledim.

Gülerek, en büyük amaçlarından biri para biriktirmek olsaydı çoktan zengin olabileceğini ve kederden uzakta, lüks bir yat üzerinde art arda tatiller yaparak dünyayı dolaşabileceğini söylediğinde şaşırmıştım. Ancak kendisi gerçekte parayı, yalnızca amacını gerçekleştirmeye yarayan bir araç olarak görür. Onun kafası yaşadığımız bu dünyanın durumu ile ilgili düşüncelerle doludur. Para, bu düşüncelerin uygulanabilmesi için araçtı ve asla amaç olmadı.

Talal’a gelince, yalnızca bir muhasebe şirketi kurmak, kazancı incelemek, iyi bir yaşam sürmek için elde ettiğiniz gelire güvenmek, kolay

olmayan ve kişinin zorluğun tadını almadığı bir meslektir. Onun isteği, bundan daha yüksek ve daha yüce olanı gerçekleştirmektir. Onun arzusu çağımızdaki temel mesleklerden birinde yükselmek ve profesyonellik kavramına ilişkin altyapı hazırlamaktır. Bunun özü, Arap dünyasının kendi ayakları üzerinde durması için fırsat vermek olan bir mesajı taşımaktadır.

Bu istek – daha çok gelir elde etme isteği değil – onu fikri mülkiyet dünyasında, hukuki danışmanlık, staj, eğitim ve bilgi teknolojileri dünyasında faaliyetlerini genişletmesine neden olmuştur. Günümüzde de, zorluklar içeren yeni bir projeye girmeden bir yıl geçirmez. Onu bu zorluğu göğüslemeye iten merakı, adeta kıyıları olmayan deniz gibidir.

Talal her zaman siyasetten uzak durmaya özen gösterdiği söyler. Siyaseti geleneksel anlamıyla ele alırsak bu doğru bir söylem olabilir. Talal hiçbir zaman resmi bir makam ya da siyasi nüfuz kullanma arayışında olmadı. İsteği bu olsaydı Talal bugün şüphesiz, dikkate alınacak siyasi güçlerden birinin başında olurdu.

Beyrut Amerikan Üniversitesinde genç ve fakir öğrencilerdik. Ümidimiz bizi, içinden çıkarıldığımız ülkemize fayda sağlayacak bir iş yapmaya itiyordu. Arap milliyetçi hareketine katıldığımızda gençliğin iyimserliğiyle doluyduk.

Bu kitapta Talal, o hikâyenin bir bölümünü ve sonunda neden safi siyasetten uzak bir yol seçtiğini anlatmaktadır. Ancak bir şey değişmedi. Gözünün ışığı ilk gördüğü yer olan Filistin'e katı bağlılığını sürdürdü. Attığı her adımda ve elinin uzandığı her işte... Umarım bu kitabın sayfaları Talal'ın öğretim, eğitim ve bilgi geliştirmede Filistinli gençlere sunduklarının çoğunu açıklığa kavuşturmuştur.

Şüphesiz ki, Filistin'e olan bağlılığından taviz vermeye hazır olsaydı, onu bekleyen pek çok ticari fırsatı olurdu. Talal her şartta, ellerinden alınmış toprağın ve 1948'de Filistin halkının gaspedilen haklarının geri alınması hedefine olan bağlılığından hiç vazgeçmedi. Gerçek şu ki, azmi hiç sarsılmadı ya da ticari işlerin pragmatizmi arkasına saklanmadı.

Talal'a göre, bilgelik, özünde filizlenir; başarıları ve başarısızlıkları ile geçen günlerin tecrübesi ise onu parlatır. Ona gelince de, kişinin o deneyimlerden edindiği bilgi, gerçek servet anlamına gelir. Ona göre,

üretimi olmayan kişi fakir sayılır. Bu durum milletler için de, fertler için de geçerlidir. Etrafindakilere yaratıcı olmaları için fırsatlar tanıma çabası da bu yüzdendir.

Talal'ı yakından tanıdığım için şanslıydım. İş arkadaşlarıyla, dostlarıyla ve ailesiyle olduğu zamanlarda içinden taşan şefkatine, insanlığına, alçakgönüllülüğüne tanık olmamı sağlayan şey budur.

Omuzlarına yüklenmiş ağır sorumluluklarına rağmen onunla tanışan herkes, karşısındakine dünyadaki en değerli kişi olduğunu hissettirmesi konusundaki olağanüstü yeteneğini göz ardı edemez.

Değerli okuyucu, bu kitap satırları, muhteşem bir adamın hayatına ve görüşüne bir bakıştır. Geçen altmış yılda bana ilham kaynağı olmuş bir adamın... Bu ana kadar da halen öyle olmaya devam etmektedir...

ALLAH'IN ZORLUKLAR BAHŞETTİĞİ BİR YAŞAM

SONSUZ SÜRGÜN:

Onuncu yaş günümden tam bir ay sonra, ben ve ailem denize atıldık; hem de gerçek anlamda, mecazî olarak değil.

Tarih araştıran herkes bunun Siyonistlerin en büyük korkusu olduğunu bilir. Bu korku onları birbirine bağlayan etkenlerden biridir. Onlar kendilerini çevreleyen Arap insanî toplumunun Filistin'i ele geçirecek gücü olmadığını ve her zaman dedikleri gibi onları “denize atmak” niyetinde olduklarını sanıyorlar.

Filistinliler ise bugün “İsrail” olarak bilinen bu toprakların halkı, binlerce yıldır meşru sakinleridir ve dolayısıyla kesinlikle korkmuyorlar. Onlardan korkmuyorlar çünkü gerçekten de bu şey yaşandı.

Ben bir Filistinliyim. Yaşamımın ilk dönemini o topraklarda geçirdim; ki o zamanlar Filistin olarak adlandırılırdı. Sonra bir baktım ki denizdeki bir sal gibi savruldu; evsiz oldum; vatanımdan kovuldum; başıboş bir halde...

13 Mayıs 1948, Yafa'nın yani doğum yerimin işgalci Siyonist milislere teslim olduğu gündü. Ertesi gün, Siyonist liderleri “İsrail Devleti”ni kurduklarını ilan etmişlerdi. Bu durum, 1948 yılında Arap devletlerinin müdahalesi ile patlak veren Siyonist-Arap savaşı ve onu müteakiben, Filistin halkının yeniden zorla göç ettirilmesinden önce idi. Bu olay, daha sonra “Nakba (büyük felaket)” olarak adlandırılacaktı. O günlerde yaklaşık bir milyon iki yüz bin nüfuslu Arap Filistin halkının büyük çoğunluğunu oluşturan yedi yüz elli bin Filistinli zorla göç ettirilmişti.

Sürgün edildiğimiz gün ben ve ailem Yafa Limanı'na kaçtık. O sırada Siyonist milisler şehirdeki önemli yerleri ele geçiriyordu. Tüfekler başımızın üzerinden ateşlenirken biz yük gemilerinden birine binmek için koşturuyorduk. Akdeniz'in azgın dalgalarını yarararak gidiyorduk. Gemi ambarı yüzlerce kişi ile dolmuştu. Dalgalar hırçındı. Daha önce hissetmediğim bir korkuyu yaşamıştım.

Belki de yaşımın küçüklüğünden olacak, ardı ardına gelen bu büyük olayları tam olarak algılayamıyordum. Ancak bu durum, gözlerimin

kargaşayı, yüksek dozdaki sinir seviyesini ve yanan öfke ateşini gösteren ani sarsıntıları görmeme engel olmuyordu.

Topyekûn, ambarda toplanmış herkes, damarlarıma işleyen o dehşet verici gerginliğin ve korkunç endişenin esiri olmuştu.

Yafa'dan Lübnan'a deniz yoluyla yapılan yolculuğun bir günden daha az sürmesi gerekiyordu. Çünkü gemi, düz gittiği sürece mesafe yüz kilometreyi aşmazdı. Çünkü günlerimi ve gecelerimi o gemide geçirdiğimi hatırlıyorum. Muhtemelen gecikme gerekçemiz iniş iznimizin olmaması idi. Bu soruna yolculuğumuz sırasında bir çözüm bulmamız gerekiyordu. Doğrusu asıl derdimi unutmuştum. Hala azgın dalgaların çoğu kişide bulantıya yol açtığını ve yolculardan birinin gemide son nefesini verdiğini hatırlarım. Adamcağız ciddi bir ilkyardım dahi görememişti. Çünkü gemi, tıbbi bakım malzemelerinden yoksun olduğu kadar yolcularının meselelerini çözebilecek yetenekteki bir kadrodan da yoksundu. Gemi üzerinde cansız bir bedenın olması halinde izlenmesi gereken yolun ne olduğunu bilmiyorduk. Büyükler arasında bu konuda bir tartışma yaşandığını hatırlıyorum. En sonunda, ölen kişinin sonunu getiren sebebin aynısının diğerlerinin de başına gelmesinden korktukları için cesedi denize atmaya karar vermişlerdi.

Nihayet Sayda'nın Kumlarına ayak basmıştık; artık Lübnan'daydık. Babam, bir mülteci kampına sığınmamızı istemediğinden, biz de yüzümüzü Ghaziyeh adlı bir köyün yönüne doğru çevirmiştik. Bu sahil köyü Sayda'nın güneyinde ve yedi kilometre uzağında yer alıyordu. Orada babamın önceden iş bağlantısından tanıdığı ve Hacı lakabı ile tanınan Rıza Halife adlı biri vardı. Halife, muhtar veya sadece köyün lideri idi.

Halife bizi karşılamış ve bizi ağırlayacağı küçük bir evi seçmişti. Köydeki ticaret erbabını da ihtiyacımız olanları karşılamaları ve bedelini kendisinden almaları konusunda tembihlemişti. Eve yerleştiğimizde yaşantımızda bir mola olarak gördüğümüz bu zamanı en iyi şekilde değerlendirmeye çalışıyorduk. O gemiye binen herkes Yafa'dan ayrılırken küçük çantalarını yanına almakla yetinmişti. Biz de bunu yapmıştık. Her şey sanki hafta sonu bir gezintiye çıkmışız gibi başlamıştı. Kimse malını taşımamış, sadece önemsiz miktarda ve el altında olanı almıştı. Çünkü insanlar çekişmenin yakında biteceğini sanmıştı. Yurdumuza geri

dönmek üzere kapılarımızı kilitlediğimizi sanmış ve öyle olmasını ümit etmiştik. Ancak gerçekler farklıydı; yaşadığımız ve tanıdığımız dünya, hiç dönmek üzere gitmişti, hem de bizi hiç uyarmadan...

Günler, haftalara dönmüştü. Hafta sonu gezintisi, sonu belirsiz, süresiz bir sürgün haline dönüşmüştü. Babam yaşadığımız ve diğerlerine benzemeyen bu acı değişime uyum sağlamakta zorlanıyordu. Yafa’da babam işadamı, başarılı çiftçi, uluslararası petrol şirketlerinin temsilcisi, Yafa ile Kudüs hattında çalışan otobüs şirketinin sahibi ve Filistin’de ilk buz fabrikasını kuran, O, “Toufek Abu Ghazaleh” idi. Beni sahibi olduğu portakal bahçelerine götürdüğü günü hatırlarım. Birkaç saat dolaştıktan sonra “Bir öğün yemeği hak ettin” demişti. Oturup, onun Yafa portakalı sandıklarının birinden portakal yemiştik; yani topraklarının mahsulünden... Benden, meşakkatli çalışmayı takdir etmemi ve portakal meyvesinin, harcanan emeğin bir ödülü olduğunu idrak etmemi istemişti. Portakallar öğle yemeğimiz olmuştu.

Babam kendi ile gurur duyan ve kendinden emin bir adamdı. O, Filistin’in gurur ve övünç kaynağı şehirlerinden olan Yafa’nın evlatlarındandı. İtalyan manda yönetimi zamanında Yafa, Filistin’in en bilinen ticaret merkezi ve ana limanı idi. Tarih kitapları araştırıldığında ise, kalbi hala atmaya devam eden, dünyanın en eski limanlarından biri olduğunu görmek dikkat çekmektedir. İlaveten, narenciye ile zeytin bostanları ve balık tutma şehrin meşhur yanlarıdır. Yafa’da bulunan oldukça gelişmiş bankacılık düzeni, parlak bir uluslararası ticaret ağına tercih edilirdi.

Yafa halkının çoğu dünyaya açılmış, bilgili ve kültürlü insanlardı. Yafa’nın varlıklı ailelerinin çocukları çoğunlukla Beyrut, Dimeşk (Şam) ve Kahire’ye taşınmayı dünyanın diğer yerlerine taşınmaya tercih ederlerdi.

Yafa’da babam nüfuzlu biri idi; güvenilirliği ve saygınlığı ile tanınırdı. Lübnan’da ise kimse onu tanımıyordu; eli tamamen boştaydı. Halife ve yeni tanıdığımız diğer insanlardan aldığı yardımları kabul etmek zorunda kalması onun ruhunu parçalayan ve yenilir yutulur cinsten olmayan bir durumdu. İşler öyle zorlaşmıştı ki, günlerden bir gün annem bize kullanılmaktan yıpranmış bir battaniyeden giysi dikmek zorunda kalmıştı. Babam ise yaşlılığın ve sürgünün şiddetinin yükünü taşıyamıyordu.

Birincisi, omuzlarına yılların yükünü yığmış ve artık taşıyamaz hale getirmişti; ikincisi ise onu işten soğutacak kadar dayanılmaz acı gelmiş ve belini kırmıştı. Babam, Filistin'e ihanet ettiklerini düşündüğü Arap dünyasına ve liderlerine sövüyordu. Hayatının ilk evrelerindeki her zaman içinde yanan ve başarılarının arkasında olan özveri ateşi sönmüştü. Hayallerini gerçekleştirme yolunda evlatlarına çok büyük ilgi göstermişti. Benim en iyi öğretmenim olmuştu. Onun en zeki öğrencisi olmak istemiştim.

“ZAMANINI KENDİN YARATIRSIN”:

Babam resmi eğitim gören insanlardan değildi; okumuş biri de değildi. Doğrusu hayattaki başarısı bu tür şeylere bağlı olmamıştı. Kişiliğini şekillendiren ve bize bıraktığı mirasın bir kısmı olduğunu düşündüğüm üç huyu vardı: disiplin, gerekli durumlarda iş bitirme hızı, güvenilirlik. Babam Osmanlı ordusunda görev yapmış olduğundan bizi sabah saat beşte uyandırmaya alışkındı.

Türkçe olarak “Uyanın askerler!” diye bağırması bizim alarmımız idi. Neyi yapmak istiyorsan, güneş doğmadan önce yap. Çünkü güneşin doğuş anı ile nasibini yitirmiş olursun; böylece başka biri o nasibi almış olur.

Onun el parmakları kesinlikle ne bir tütün sarma kâğıdına değmiş, ne de bir kadeh şaraba. Gözlerine tıbbi gözlük takmamış. 107 yaşına vardığı ve Kerim (Cömert) olan Rabbine kavuştuğu ana kadar bir değneğe de yaslanmamıştır. Bana her şeyin bir zamanı olduğunu öğretmiştir. Zaman, hammaddeye gereksinim duymadan üretebileceğin tek maldır. Bu hariç her şey için aletlere veya hammaddelere veya fabrikaya ihtiyaç duyulur.

Ona: “- Zamanını kendin yaratırsın-sözün ne anlama geliyor?” diye sordum.

“Diyelim ki sekiz saat uyuyorsun. Günden on altı saat arta kalır; nasıl geçirirsin? Soru budur. “Zamanı yaratmak” bu on altı saati nasıl geçireceğine dair yaptığın plan ve o on altı saati uygulamada nasıl geçirdiğinin anlamıdır. O saatleri verimli geçirmek de senin elindedir, kısırlaştırmak da. Karar senindir. Kimsenin bu konuda sana yardımcı olmasına ihtiyacın yok.

“SÖZÜM Ş”:

Onun hikâyelerine kulak vererek saatler geçirirdim. Bir keresinde kendisinden borç alan bir adamı anlamıştı. Ödeme zamanı geldiğinde adam borcunu inkar etmişti. Babamın elinde borcu kanıtlayacak bir belge olmamasına rağmen, yetkili mercie başvurmuştu.

Hâkim “Senin saygıdeğer bir kişi olduğunu biliyoruz. Üzerinde herhangi bir şüphe yok. Ona borç verdiğine dair Allah’a yemin edersen bunu belge yerine sayarız” demiş.

Ancak babam oldukça inatçı olduğundan “Hayır, Allah’a yemin etmeyeceğim. Sözüm tek başına bunun için yeterlidir” demiş.

Hâkim isteğini yerine getirmek istiyormuş ancak, kendisine ilaveten “Ama bu dediğin davayı kaybetmene neden olur” demiş.

Babam kabullenmemiş ve “Yemin etmeyeceğim. Bir şey söylediğimde, doğruyu söylemiş olurum. Allah’a yemin etmeyeceğim” demiş.

Hâkim ona “İnsanlar yalan söylediğini düşünebilir” demiş.

Babam yanıtlamış: “Belki de, ama beni tanıyanlar yalan söylemediğimi bilir. Ben de güvenilir birinden paramı geri almak için yemin etmem” demiş.

Babam alacağını geri almadan çıkmış.

Benim için buradaki ders açık ve netti: “Bedeli ne olursa olsun dürüstlüğünden taviz verme ve tartışma konusu yapılmasına asla izin verme”.

“HER GÜN DÖRT SAAT YÜRÜMEK”:

Babam, Filistin’den sürgün edilmemizin ardından, yaşadığımız fırtınalı zamanlardaki gibi ayakta kalabilmeleri için evlatlarının dürüstlüğü yanı sıra başka şeylere de ihtiyaç duyduğunu anladı. Bu yüzden, bize bırakacağı mirasın son kısmını, kendi yaşantısında ulaşamadığı bir şeyin olması konusunda hırslı ve ısrarcı idi. Öyle bir şey ki, nereye gidersek yanımızda taşıyabileceğimiz bir şey olmalıydı. Felek bize ne kadar felaket yollasa da, fakirlik, dışleri ile bizi ısırsa dahi işimize yarayabilecek bir şey... Bu miras, eğitim idi.

Evimize en yakın okul Sayda'da idi. Oraya yürüyerek gitmek için iki saat gidiş ve iki saat dönüş zamanı gerektiriyordu. O yol üzerinde otobüs ve tren de bulunmuyordu. İlk dersim sabah saat yediye çeyrek kala başlıyordu. Dolayısıyla sabah güneş doğmadan uzun bir süre önce evden çıkmam gerekiyordu. İnsanın kaybedecek zamanı yok.

Günlerden bir gün sabah saatlerinde çok sağanak bir yağmur yağıyordu. Bu yoğun yağışa karşı dayanabilmem için ne şemsiyem ne de paltom vardı. Dersin yapıldığı sınıfa tıpkı nehre yeni atlamış biri gibi girmiştım.

Sınıftaki herkes bana gülmüştü. Çünkü yağmur altında eğlendiğimi sanmışlardı. Başka bir seçeneğim olmadığını anlamamışlardı; ya ıslak gelecektim ya hiç gelmeyecektim. Daha sonra öğretmenim sınıf arkadaşlarımı, bu kadar yolu benim gibi yürümek zorunda kalmadıkları için minnettar olmaları gerektiği konusunda uyardı. Ertesi gün sabah sınıfa girdiğimde beni ayakta alkışlamışlardı. Yaptıklarından dolayı pişman olmuşlardı. Biz küçükken bile saygının anlamı bilinçaltımıza yerleşmişti. Fakirlik seni yoldaş olarak seçmişse bile, saygıdan taviz vermemelisin.

O uzun mesafeyi yürümek zorunda kalarak ve sınıf arkadaşlarımın varlıklı yaşantısına bakarak içerlediğimi düşünebilirsiniz; asla! Kesinlikle o gözle bakmadım. Dolayısıyla kendimi asla yoksul hissetmemiş aynı zamanda yoksunluk acısını yaşamamıştım. Bir çiftten başka ayakkabım olmamasından ötürü utanç duymuyordum. Yeni bir çift terliğim olduğunda onlarla coşar, tıpkı yeni bir çift ayakkabı almışçasına sevinirdim. Daima bu çift ayakkabı ve o yürüyerek yaptığım uzun yolculuğumun büyük bir fırsata doğru adımlar olduğunu hissederdim. Yolculuğumda okumak üzere yanımda bir kitap taşımayı alışkanlık edinmiştim. Derslerimin zihnime iyi bir şekilde yerleştiğine emin olmak için gözden geçirirdim. Belki de bu yalnız yolculuğun en fazla hoşuma giden yanı bu olmuştu. Çünkü yalnızca bu sırada kendimle baş başa kalabiliyordum. Zira on beş kişinin yaşadığı iki odadan ibaret bir dairede yalnız olmak imkânsız bir hayaldti. Uzun mesafeleri yürümek düşüncelerime, düşlerime ve gelecekteki yaşantıma dair sorularımı açığa çıkarmama fırsatını veriyordu. Sürgünle baş edebilmenin yolu nedir? Acaba artık çalışacak gücü kalmayan ve başımıza gelen o malum felaketin ruhunu ezdiği babamın bir kopyası mı olacağım?

Yoksa babam yolumu yarıp kendime yeni bir hayatın yolunu çizeceğime mi inanıyor?

O günlerde zulmün acısını tatmıştım. Vatanından atılanların hissettiği o zulmü kastediyorum. Beni intikam arzusu sarmış; hatta daha on yaşımdayken içimi kaplamıştı. Savaşçı olmayı ve beni yurdumdan kovan o barbarlarla savaşmayı ne kadar da istiyordum. Bu, şerefli bir yoldu ve tartışmasız ona doğru meylediyordum. Tıpkı bir siyasetçi veya belki de bir gazeteci olma isteğimin ortaya çıkması gibi. Güneşin doğmadan önceki karanlığında okula hızla yürüyerek gidiyordum. Kafamda, seçenekleri gözden geçirmeye başlamıştım; olasılıklar çoktu. Toy olmama rağmen, biliyordum ki, bütün o yollar arasında benim muradıma uygun bir yol yoktu.

İş dünyası kalbimin derinliklerine yerleşmişti. İçimde, biz Filistinlilerin, biz Arapların, dünya halklarının gerçekleştirdiği başarıları bizim de yapabilme gücümüz olduğunu bütün dünyaya kanıtlama isteği vardı. Dünya çapında şirketler ve örgütler kuran Arap iş dünyasının bir parçası olma isteğim vardı. Evlatlarım için, gurur duyabileceğim bir ülke inşa etme konusunda yardımcı olmak istiyordum.

Rüyamın bir kısmı gerçekleşti ki, tohumunu ektiğim ve dümenini bırakmadığım şirket, kırk sene geçtikten sonra dünyanın en büyük fikri mülkiyet şirketi oldu. Yalnızca bu değil, rüyamın geri kalanını gerçekleştirme yolunda halen savaşmaya devam ediyorum.

Ailem ve genel olarak Filistin halkı korkunç zorluklarla karşılaştı. Birçoğu kaçışın mağduru oldular; aralarında bazı kardeşlerim de var. Ben ise deneyimlerimden bir kaldıraç yapabildim. Ayrıca zorlukların bir sınırı vardı ve bana güç, zeka ve azim kazandırmıştı. İnsanlara bazen, hayatımda karşılaştığım zorlukların aslında birer nimet olduğunu söylerim.

DONDURMA, MÜZİK VE KİTAPLAR:

Sayda'da yaşamaya başladığımız ilk zamanlarda ailem "UNRWA"dan aldığımız gıda yardımlarıyla geçiniyordu. Bunun yanı sıra babamın aldığı bir miktar borç da vardı. Ara sıra kazandığım az miktardaki paralar hariç, sonraları ceplerimizin uzun süreliğine boş kaldığı günler olmuştu.. Her

zaman çıkıp rızkımı kazanmaya hazırdım. Bu yüzden dondurma satmaya başlamıştım. Sırtımda, erimemesi için içinde büyük bir buz parçası olan bir sandık taşıyordum. Ayrıca, okuma ve hesaplama konusundaki yeteneklerimi fark eden bazı tüccarlar sebze çarşısında çalışmamda yarar görmüşlerdi. Okuma yazma bilmeyen esnaf ve müşterileri için sipariş makbuzlarının toplam tutarını hesaplıyordum. Ancak çalıştığım işlerden en sevdiğim müzik dükkânında olanıydı. Dükkân sahibi opera senfoni ve parçaları ile solo besteleri kayıttan çalıyordu. Bir gün dükkân sahibi bana: “Bizimle çalışıp yorulduğun için sana teşekkürlerimizi iletmek istiyoruz. Bundan sonra hizmetlerine ihtiyacımız olmayacak. Zira oğlum senin yerine işlerin başına geçecek” demişti. Adam, yalnızca müziği sevdiğim için işe ücretsiz olarak devam etme isteğimi şaşkınlıkla karşılamıştı. Bu müzik dükkânında kulağım ilk kez Beethoven’ı, Schubert’ı ve Mozart’ı işitmişti. O günlerden başlayarak bu dev müzisyenlerin bana olan ahbablıkları hiç bitmedi; zor günlerimde avuntum, mutlu günlerimde ise neşe kaynağım olmuşlardı.

Birkaç yıl sonra çevirmenliğe başlamıştım. “kitapların anaları” olarak adlandırılan birçok kitabı Arapçaya çevirmiştım. Leon Trotsky’nin (Lev Troçki) devrim strateji ve taktikleri ile ilgili bir kitapçığını çevirdiğimi hatırlarım. Zira Trotsky ilgimi çekmişti; çünkü bana geleceği düşünmeyi, analiz yapmayı ve fırsatları araştırmayı öğretmişti. Komünist bir lider ve düşünürün, kapitalist hayaller kuran bir gence ilham kaynağı olmasının alay konusu olabilecek bir durum olduğunu kabul ediyorum. Ancak kişinin farklı kaynaklardan beslenerek ilham almasının iyi bir şey olduğunu düşünüyorum. Çevirideki deneyimlerim, üniversitede Arapça ve İngilizce ile ilgili gereksinimlerden muaf olmamı sağlamıştı.

“BABAM SORUMLULUK ALMAMI SAĞLIYOR”:

Sorumluluk duygum, yalnızca ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için para kazanma gerekliliğini aşmıştı. Babamın sağlığı bozulmaya başlayınca omuzlarıma ailemle ilgili özel kararlar alma sorumluluğu yüklenmişti. Benden on, on beş yaş büyük kardeşlerimin olması durumu değiştirmemişti. Babamın en çalışkan öğrencisi idim ve elleri artık dümeni tutma gücünü yitirdiğinde, onu bana devretmişti.

Ağabeyim Zekeriya benden on beş yaş büyük idi. O günlerde bir ilkokulda öğretmen olarak çalışıyordu. Bir gün babam bana gelip şöyle demişti “Ağabeyin üç gündür işe gitmiyor. Şu durumu bir araştır lütfen”. Ağabeyime sorduğumda, birden çok kez işe geç kaldığı için işten çıkarıldığını söylemişti. Ona “Gel okula birlikte gidip müdürle görüşelim” demiştim. Biz bu durumda, kendisinden epeyce büyük ağabeyini müdürün önünde savunmak için gelen bir delikanlı ile karşı karşıyayız. (O günlerde on altı, on yedi yaşında bile değildim). Zaman kaybettirecek uzun bir konuşma yapmaya çalışmamış, aksine, konunun özüne girmiştik.

Okul müdürüne: “Bizler göçmeniz; paraya ihtiyacımız var. Ağabeyim yanlış yaptığının farkında. Kendisi bundan böyle çok daha iyi ve yükselen bir performans sergileyeceğine dair söz veriyor. Sizden bir fırsat daha vermenizi rica ediyoruz” demiştim. Müdür gülümseyerek: “Peki neden sen konuşuyorsun?” demişti. Zira kendisinden çok büyük ağabeyi varken genç bir delikanlının konuşması tuhaf bir durumdu.

Kendisine aklıma gelen tek cevabı söylemişim: “Babam aile meselelerini yönetme sorumluluğunu benim omuzlarıma yükledi; bu nedenle babamı temsilen konuşuyorum. Babam, hepimizin ekmek bulması için oğlunun çalışmasına ihtiyaç duyuyor”.

Böylelikle okul, ağabeyimi işe geri almıştı.

EĞİTİM BURSUNA İHTİYAÇ DUYMA NİMETİ:

Liseye hazırlandığım sıralarda bir otobüse binip Beyrut’a gittim. İslami Makassed (Gaye) hakkında bir şeyler işitmişim; 1878’de kurulan bir yardımlaşma derneği idi. Halen yoksullara hizmet eden hastaneleri ve okulları yönetmektedir. Ondan da önemlisi, başarılı öğrencilere burs verirdi. Ben de dernek başkanı olan Muhammed Selam Bey’in evine gitmişim. Kapısını çalarak kendisi ile görüşmek istediğimi belirtmişim. Benimle görüşmeyi kabul ettiği için şanslıydım.

Oturduğumuzda söze şöyle başlamışım: “Ben Filistinli bir göçmenim. Eğitimimi sürdürmeyi istiyorum fakat yoksulum ve tek kuruşum yok. Bir yıllık dönem için sınıfımdaki en yüksek puanları alma sözü verirsem, bana eğitim bursu verir misiniz?”

“Peki, en yüksek puanları almazsan ne olacak?” demişti.

Ben de ona “Birinci dönem sonunda alamazsam eğitimimi sonlandırabilirsiniz.” demiştim.

Hemen eline bir kağıt parçası alıp okul müdürüne bir not yazmıştı. Lise eğitim bursumu işte böyle kazanmışım. Tüm ailem bu fırsatı değerlendirmem için 1950 yılında Ghaziyeh’den Beyrut’a taşınmıştı. O ana kadar köyde yaşadığımız evde olduğu gibi, iki odadan ibaret küçük bir dairede kalmaya başlamıştık.

Kendime çok fazla güveniyordum; hırslı ve azimliydim. Selam Bey’e vermiş olduğum sözü yerine getirmiştim. Bunun sonucunda “UNRWA” olarak bilinen, Birleşmiş Milletler Yakındoğu Filistin Mültecilerine Yardım Ajansı aracılığıyla mülteci ve yoksul olmam sıfatıyla üniversite eğitim bursuna hak kazanmışım. “UNRWA” burslarından birini kazanmasaydım üniversiteye giremezdim.

Beyrut’taki Amerikan Üniversitesi, gitmeyi en çok istediğim yerlerden biri idi. Dolayısıyla onu gözüme kestirmiş ve sonunda oraya tam burslu olarak kabul edilmişim.

İlk yıl İngiliz Edebiyatı Bölümünü okumak için başvuruda bulunmuşum. Bunu kısmen, çeviri işinde çalıştığım için yapmışım. Dilleri ve Shakspeare’i seviyordum; belki de iş dünyası yöneticiliğinden çok... İngiliz Edebiyatı gözüme başarılı olabileceğim bir alan olarak görüldü. Ayrıca Batıyı ve hatta tüm dünyayı uluslararası bir dil halini alan İngiliz dili ile muhatap almam gerekirse yüzüme hiç bir kapı kapanmazdı. Ancak kayıt için gittiğimde İngiliz Edebiyatı bölümünde müsait yer bulamamışım. Yalnızca işletme bölümünde yer vardı. Arkadaşlarımdan biri şöyle demişti: Devam et ve İşletme bölümüne kaydını yaptır, daha sonra istersen ders programını düzenleyebilirsin. Daha sonra herhangi bir değişiklik yapmamışım, çünkü derslerimi çok sevmişim. Bak, kader bazen en ince ayrıntılarda bile yapacağını yapıyor.

“ARAP MİLLETİNE BAĞLILIĞIM”:

Üniversiteye, Arap milliyetçi hareketinin zirvesinin yaşandığı geçtiğimiz yüzyılın 50’li yıllarında başladım. Bana göre kelimenin tam anlamıyla bir “hareket” idi; örgütsel anlamda dar çerçeveli bir parti değil, bir hareket... Arap milliyetçileri olarak birbirimizle arkadaş olmuştuk. Bugüne dek süregelen en yakın dostluklarımdan bazıları yine Arap milliyetçilerindedir. Uzun saatlerimizi Filistin ve emperyalist güçler tarafından işgal edilmesi hakkında konuşarak geçirirdik. Bu şekilde bir katkımız olacağını düşünürdük. Biz de meyhanelerde vakit geçirmek yerine bu dava konusundaki bilgimizi arttırıyorduk (Yaptığımız buydu ama her gece değil). Ben Yafa’lı olmama ve Ailemle birlikte zorla sürülmeme rağmen ‘Büyük Felaket’in (Nakba) yaralarını kendi kendime, doğrudan sarmaya çalıştım ve yaşadığımız bu dünyada öğrenecek daha çok şeyim olduğunu gördüm. Büyük de olsa küçük de olsa, uluslararası güçlere ilişkin siyasi meselelerle ilgili birikimim basitti. Siyasi bilgim, bölgeyi şekillendirmeye çalışan güçlerin bilgisi bakımından hala toydum. Ancak gençlerin içinde taşıdığına benzer bir adalet duygusu benim de içimde kabarmaya başlamıştı. Ben ve arkadaşlarım Yahudilerin Holokost’ta uğradıkları büyük felaket ile başkasına ait bir yeri yurt edinmeleri arasında bir neden ilişkisi kurmaya çalışır ve bunu bir türlü hazmedemedik.

Bu pek kabul edilebilir bir durum değildi. Bunun ardından ‘Büyük Felaket’ Nakba’nın Filistinlilerde neden ve nasıl olduğunu, ayrıca Arap milli bilincinin neden ve nasıl köklerini saldığını öğrenmiştik.

Arap milliyetçiliğinin, meselenin çözüm anahtarı olduğunu hissediyorduk. Arkadaşlarım ve toplumun büyük çoğunluğunun, Arapların birleşmesi halinde Filistin’i özgürleştirebileceğimize dair hiçbir şüphesi yoktu.

Bir soru akla geliyordu: müzakereler uğruna tavizler verilmeli miydi? Ve bir soru daha geliyordu: acaba katılmamız gereken barış sürecinin formülü nedir? Ortada bir tartışma vardı ve bu tartışmanın odağındaki soru ise şu idi: ülkemizi işgal eden sömürge güçlerini nasıl bertaraf ederiz? Sorunun etrafında büyük bir tartışma alevlendi: iki husustan hangisi diğerinden daha üstün? Siyonistleri Filistin’den çıkarmak için

Arap dünyasını birleştirmeyi mi denemeliyiz? Yoksa birliği sağlamadan önce ilk olarak Filistin'in özgürleşmesi için mücadele mi vermeliyiz? Bunun yanına bir soru daha öne çıkmakta ve tartışma onun etrafında sürmektedir: Özgürleştirme öncesinde mi yoksa sonrasında mı siyasi bir reform arayışına girmeliyiz?

Günümüzde ise Batı'nın gözünde "İsrail"e katiyetle bakılmakta ve varlığı karşı konulamaz bir mesele olarak görülmektedir. Ancak günler geçtiğinde, tıpkı hayalden hurafe yaratır gibi "İsrail Devleti" yaratılırken, tıpkı birinin dinleyicilerine sevimsiz bir şaka yapması gibi başlamıştı. O günlerde Yahudilerin, Nazilerin ve destekçilerinin kendilerine yaptıkları konusunda sempati duyulmaya ve tavizler verilmeye değer miydi sorusu hiç tartışma konusu olmamıştı. Bunun Filistin hesabına ve halkımın evlatlarının hak ve beklentileri üzerinden yapılması uygun muydu sorusu tartışma yaratıyordu. Başka bir halka zulmederek, bir halkın uğradığı zararların onarılamayacağı tartışılmaz bir konudur.

Üniversitedeki tartışmalarımızda hepimiz Filistin'in işgalinin geçici, tesadüfi ve yakında ortadan kalkacak bir durum olduğu konusunda mutabıktık. Kimsenin bu konuda şüphesi dahi yoktu. Ancak günümüzde medyanın Filistin Davasını ele alma biçimi büyük bir karışıklık yaratmaktadır. Batı'da çok az kişi Filistin'de olanları kesin olarak bilmektedir. O günlerde ise, olanları yakından takip ediyor ve gerçekleri açıkça görüyorduk; böylece gözlemlemesi daha kolay oluyordu. Konunun özü şu idi; Filistin'in meşru olarak kendi kaderini tayin etme hakkı vardır ve bu hak engellenmiştir. Filistin işgal altındadır ve bu işgali sona erdirmemiz gerekir. Dava bu idi.

Fransız ihtilali altındaki Cezayir'in özgürlük mücadelesindeki gelişmeleri de yakından takip ediyorduk. Aslında mücadele edenler arasında bir paralellik gözlemlemiştik. Cezayirli savaşçılara yollamak üzere bağış topluyorduk; çünkü kendimizi, özgürlük mücadelesi uğruna eğitimini terk eden, Fransızlar tarafından yaralanıp, yakalanan ve işkence gören, davanın sembolü Cezayirli genç kız Cemile Buhayrat (Djamila Bouhired) ile aynı safta görüyorduk. Onu nasıl da örnek alıyorduk. Siyonistlerin Avrupa'nın farklı ülkelerinden gelmesi ile Fransızların bir ülkeden gelmesi arasındaki farkı pek önemsemiyorduk. Ancak bunların

uzak kıyılardan gelen birer işgal gücü oluşu bizi ilgilendiriyordu. Arap ülkelerinin her özgürleşme başarısı hepimizi daha da yukarı taşıyordu. Mesele hakkında böyle düşünüyorduk.

Günümüzde ise insanların çoğunun “Cezayir’i bir rol model olarak nasıl örnek alıyorsunuz?” diye kaşlarını kaldırarak şaşırıldığına hiç şüphem yok. Cezayir’deki çatışmaların ulaştığı şiddet seviyesi ve bunu takip eden yolsuzluk ve istikrarsızlık anlatılamayacak derecededir. Demek istediğimiz, o an, Afrika ve Asya, Avrupa imparatorluklarının enkazı üzerinde bazı ülkelerin doğuşuna ve bazılarının da bağımsızlığına kavuşmasına tanıklık etmiştir. Bölgemizde, Mısır Cumhurbaşkanı Cemal Abdülnasır umudu simgeliyordu. Umuttan kasıt, halklarımızın ilk kez kaderin dizginlerini ele alarak ve yabancıların hâkimiyetinden kurtularak özgürlüğüne kavuşmuş yeni uluslar inşa edecek olmasıdır. Bizim kuşağımıza göre, Süveyş Kanalı’nın istila edilmesi amacıyla 1956 yılında İngiltere, Fransa ve “İsrail”in işbirliği yaparak Mısır’ı işgal etmesi, emperyalist güçlerin sükûnet içinde bölgeden ayrılmayacağını ve işlerin muallâkta kalacağını bir kanıtı idi. Eski günler keyif ve heyecan dolu idi; ama bu günlerin yerini, sömürge sonrası aşamasındaki günlerinde yaşanan hayal kırıklığı dalgaları aldı. Ancak art arda gelen bu hayal kırıklığı dalgaları bize vurduktan ve çekildikten sonra da ana ilkemiz aynı kaldı ve Arap dünyasındaki son ayaklanmaların ortasında gerçekleşemedi. Bu ilkenin özü, kendi kaderini tayin hakkı, halklar için garantilenmiş bir haktır. Kaderini tayin konusunda halklar kendi karar verir.

KORKUNÇ YANKI:

1958 yılında üniversitenin ikinci sınıfında iken “Korkunç Yankı” başlıklı kısa öykü ile bir yarışmaya katılmışım. Yarışma, tüm Arap üniversitelerinden katılacak öğrencileri kapsıyor ve Mısır’daki Sanat, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Yüksek Konseyi himayesinde gerçekleşiyordu.

Öykü, değeri 500 Mısır Cüneyhi olan birincilik ödülüne layık görülmüştü. Bu, kesinlikle o ana kadar elime geçen en büyük meblağ idi. Öykümde anlatıcı, Lübnan’da yaşayan genç bir Filistinli mülteci idi. Baba ise, babam gibi vatanının kaybı ile yenilmiş bir Müslüman.

“Filistin hiç bir zaman geri dönmeyecek” cümlesi babanın sürekli olarak tekrar ettiği ve öykü anlatıcısının bir daha duymak istemediği korkunç bir yankı haline gelmişti. Öykünün kahramanı ise, Arap dünyasının her yerinde patlak verecek, sosyal ve siyasal birliği sağlayacak bir devrimin hayalini kuruyordu. Öykü, umutlarımın ve düşlerimin yanı sıra, Amerikan Üniversitesi’ndeki kuşağımın büyük çoğunluğunun da umutlarını ve düşlerini özetliyordu.

İLETİŞİM SANATI:

Genç öğrenciler olarak katılmamızın meyvelerini vereceğinden gerçekten emindik. Bizimle konuşmak üzere çokça düşünür ve aktivist gelmişti. Görevimizin bölgedeki gelişmeleri takip etmekten ibaret olmadığını, o olayların bir parçası olmamız ve oluşumuna katkıda bulunmamız istendiğini hissediyorduk. Birbirimizle olan iletişim yollarımız günümüzle kıyasla ilkeldi. Doğrusu hiçbirimizde elektronik posta adresi yoktu ve çoğunlukla hiçbirimizde telefon da yoktu. Dolayısıyla aramızda basit bir iletişim ağı kurmuştuk. On kişilik bir grubumuz olduğunda, her üyeden ayrı bir on kişilik grup daha oluşturmasını istemiştik. Bunu müteakiben on kişilik gruplar da görevlendirilerek ve bölünerek onar kişilik ayrı gruplar oluşturuyordu. Her birey, görevlendirdiği on kişiden sorumlu idi. Ağın genişletilmesi kolay bir iş idi. On kişilik bir grubu eğittiğimiz zaman, bunun üzerinden başka bir elli kişilik grup oluşuyordu.

İletişim dikey ve yatay idi. Bu iletişim yönteminin bende özel bir yeri vardı. Buradaki insani duyuşsal lezzet, insanların birbirinden uzak olduğu elektronik alandaki iletişim yöntemlerinde bulunmazdı. O günlerde bu iletişim yöntemi gerçek bir kardeşlik çerçevesi kurmamızı sağlamıştı. Bu yapılanma içerisine kadınlar bölümü de dahil edilmiş ve üyeleri aynı yöntemlerle iletişim sağlamıştı. Birbirimizi Filistin’deki durum ile ilgili son gelişmelerden haberdar etmek ve davanın ateşinin kalplerimizde ve beyinlerimizde korunmaya devam etmesini sağlamak için art arda toplantılar düzenliyorduk. Doğal olarak her birimiz gidip kendi ailesi ile konuşurdu, zira mesajımızı yaymamız için elimizde başka vesile yoktu.

Ancak bu çerçeve, disiplinli bir grup veyahut bir parti veyahut bir örgüt değildi. Biz bir hareketten ibarettik; Filistin davasının esas dava olduğuna inanan bir grup kişiden ibaret... Esas şaşırtıcı olan şey, elli yıl geçmiş olmasına rağmen inancımın hala aynı olmasıdır.

Beyrut'taki Amerikan Üniversitesi'nin ikinci yılında, Mısır ve Suriye Birleşik Arap Devleti ilan edilmişti. Bunun sonucunda iki ülke siyasi olarak birleşmişti. Bu birleşme, bizler için Arap Birliği rüyasının gözümüzün önünde gerçekleştiğinin elle tutulur bir delili olmuştu. Ben de birleşmeye olan desteğimizi göstermek için Şam'a onlarca otobüsten oluşan yaklaşık bin kişilik bir kafilenin yolculuk organizasyonunda görev almıştım.

Otobüslerin yanından ayrılmamızın ardından yürüyüşe başlamıştık. Bazı yabancılar yanımıza yaklaşip ellerinde Komünist Parti pankartları ile öne doğru ilerlemişlerdi. Durum, yavaş yavaş sanki kendileri bu yürüyüşü bütünüyle düzenlemiş gibi bir hal almaya başlamıştı. Biz Arap milliyetçisi sıfatıyla Suriye'ye gitmiş ve herkes tarafından böyle bilinmesini istemiştik. Olumsuz bir şeyle karşılaşmak istemiyorduk. Buna benzer durumlar için hazırlıklı gelmiştik. Komünistlerin yürüyüşün ön sıralarını işgal etmesi sonucunda biz milliyetçiler iki gruba ayrılmış ve her grup diğerinden uzaklaşmaya başlamıştı. Daha sonra bu iki grup birleşmeden önce iki yan caddeye ayrılmıştı. Sayıları 20 civarındaki zavallı Komünistlere yapılan bu sürpriz ne kadar da şiddetli idi. Zira ne olduğunu anlamadan kendilerini yapayalnız yürürken bulmuşlardı.

“BİR DÜŞÜ GERÇEKLEŞTİRMEK UĞRUNA SİYASETİ BIRAKTIM ”:

Şam'da gerçekleştirdiklerimiz ve verdiğimiz mesajla gurur duymuştum. Buna rağmen, ödemem gereken kişisel iki bedel vardı. Beyrut Amerikan Üniversitesi 20. Yüzyılda Arap dünyasının en büyük beyinlerini yetiştiren saygın üniversitelerdendi. Amerikan misyonerlerin 1866 yılında “Suriye Protestan Üniversitesi” adıyla kurduğu bu üniversite Amerika'daki benzeri gibi liberal eğitimi ile ön plana çıkan kuruluşlardan biri olarak kaldı.

Bu yüzden o çalkantılı günlerde yayılan öğrenci hareketlerine büyük bir temkinle yaklaşıyordu. Üniversitenin avlusu, cazip manzarası, antik taş binaları ve parıldayan Akdeniz manzaralı bahçeleri, aynı zamanda şiddetli bir çatışmanın arenası idi. Bu çatışmanın birinci tarafı, çağın önemli siyasi meselelerini üniversitenin avlusunda ve sınıflarında ele almak isteyen öğrenciler idi. Diğer tarafı ise, söz konusu meseleleri üniversitenin avlusu dışında bırakmayı tercih eden idareciler idi.

O çatışmaları şahsi olarak da hissediyordum. Şam yürüyüşünü düzenlemeye başladığım zamanı hatırlıyorum. Dekan bana gelerek yürüyüşü iptal etmemi istemişti. Yanıtlamaktan kaçınarak şöyle demiştim: “Esasen katılmadığım bir yürüyüşü nasıl iptal etmemi bekliyorsunuz”.

Bu aslında tam olarak bir yalan sayılmazdı. Zira Şam’daki yürüyüşte yer alan gruba katılmam şart değildi. Orada hareketi idare etmekle görevli başka bir kişi daha vardı. Bunun yanı sıra, kendime demiştim ki, olayın tamamını organize etmiş olmama rağmen, topluluğumuz lidersiz hale gelmişti. Yolun sonunda idik; bir hareketten ibarettik ve dizginleri ben tutmuyordum. Bir kenara çekilebilirdim. Benimle aynı yönelimde olan arkadaşlarımın da Şam’a ulaşmanın yolunu bulması mümkündü.

Ancak dekan buna inanmamış ve şunu demişti: “Biz, senin yürüyüşü iptal edebilecek olan kişi olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, iptal etmezsen karşı karşıya kalacağın cezalar olacaktır”.

Tek yapabildiğim, konuyu bilmiyor gibi gözükme ve tehdidi görmezden gelmek idi. Şam’a doğru yolumuza devam etmiştik. Döndüğümde, dekan bana bir mektup yollayarak tüm siyasi faaliyetlerden men edildiğimi ve engellendiğimi bildirmişti. Bunun üzerine siyasi faaliyetlere katılmaya ara vermiştim.

Artık öğrenci konseyine katılmama ve siyasi faaliyetlerde bulunmama izin verilmiyordu. Ayrıca bana söz konusu talimatlara uymamam durumunda, eğitim bursumun iptal edileceği de bildirilmişti. Benim için zor anlardı. Kendimi her şeyimle davaya adamıştım; tıpkı yakın arkadaşlarımın bağlı olduğu gibi.

Ancak mektupta bildirilen gayet açıktı: Arap milliyetçi hareketinde Filistin davası için belirgin bir rol oynarsam, üniversite serüvenim sona erecek ve düşlerim enkaza dönüşecekti. Eğitimimi tamamlamazsam, yapmayı hayal ettiğim şeyi yapamayacak ve olmak istediğim kişi olamayacaktım.

Bu yüzden geri adım atmaya ve dekanın talimatlarına uymaya karar vermiştim. Harekette göz önündeki katılımlarıma son vermiştim. Üniversitedeki toplantılara katılmayı da durdurmuşum. Ancak faaliyetlerimi tamamıyla sonlandırmamıştım. Durum, hareketteki katılımımı üniversiteden ve etkilerinden uzağa taşımaya özen göstermiş olmamdan ibaretti. Arkadaşlarıma durumu açıkladığımda anlayışla karşılaşmışlardı; çünkü bursumu kaybetmemin, eğitim serüvenimin ölüm fermanı olduğunu biliyorlardı.

Bu seçimim, mantığımın bir dayatması sonucunda ortaya çıkmış, ancak çatışma bitmemişti. Özellikle kalbime çok yakın meselelerde, teslimiyetçilik tercih edeceğim bir durum değildi. Kazanmaya ihtiyacım olduğu sürece, her tartışmayı kazanmaya da ihtiyacım vardı; liderlik pozisyonlarını kazanmaya da... Çevremdekilerin başarılarını takdir etmesine nail olmam ve benzerlerine de... Aynı zamanda sınıfımda birinci olmaya da ihtiyacım vardı. Sanırım bu yenilgiyi kabul etmiş olma sebebim, zafer kazanmak uğruna bir muharebeyi kaybetmeyi kabullenmekten farksızdı. Dekanın hareketi sonucu siyasi yaşantıdan uzaklaşmasaydım, hiç bir şey olamazdım. Bir yandan şanslıydım. Kazanmayı istemişim ama kaybetmekten nefret etmemiştim. Benim gözümde her yenilgi yeni bir denemenin başlangıcı idi. Söz konusu yenilgi, hayatın bana öğrettiğinin bir bölümü idi. Bu benim için iyi bir fırsattı; böylece bir sonraki kez daha becerikli olup kazanırdım.

Beyrut Amerikan Üniversitesi'ndeki siyasi hayattan, günün birinde, tekrar döneceğimi bilerek ayrılmıştım. Kendimi geliştirdikten sonra sahaya dönebilir; Filistin Davasına ve Arap Birliğine hizmet edebilirdim. 50 yıl sonra, yazar Brian VanDeMark Amerikan Üniversitesi için yazılan "Amerika'nın Büyükleri (ihtiyarları)" kitabında, Lübnan ve Ürdün eski başbakanlarının, Filistinli yasa koyucu Hanan Aşravi'nin ve ekonomik ve bölgesel meselelerde seçkin şahsiyetlerin ve benzerlerinin yanı sıra benim,

Amerikan Üniversitesi'nin yaşayan en tanınmış mezunlarından olduğumu tanımlaması göğsümü kabartmıştı. Aslında, Arap tarihinin en heyecan verici dönemlerinden birinde Beyrut Amerikan Üniversitesi'ne katılmış olmam konusunda şansın benden yana olduğunu hissediyorum. Şüphesiz ki, sunmuş olmayı umduğum katkılarımla arkasında, avlusunda belirlenen ilkelere olan sürekli bağlılığım yatar.

“İŞ BAŞVURULARININ REDDİNE DAİR MEKTUPLAR... ÖVÜNÇ DUYDUĞUM ÖZEL EŞYALARIM”:

Beyrut'taki Amerikan Üniversitesi'nden onur mertebesinde ve yüksek derece ile mezun olmuşum. Gerçekleşen zaferlerin kucağında uzanıp dinlenebilecek zamanım olmadığından hemen çeşitli yerlere iş başvurusunda bulunmuşum. Petrol şirketlerine, bankalara, aynı zamanda mesleki şirketlere, ticari kurumlara, sigorta şirketlerine ve hemen hemen bana iş teklifi sunma olasılığı olan tüm kişilere yazmışım. Lübnan'da mülteci Filistinlileri işe kabul edebilen çok az sayıda şirket vardı. O zamanlar -ve şimdi olduğu gibi- yasalar, mülteci olan Filistinlilerin çalışmasına izin vermiyordu. Filistin yöneticileri daha sonraları Lübnan hükümeti nezdinde bu yasaların değiştirilmesi ile ilgili ne kadar uğraş verse de boşunaydı. Lübnan'ın bu durumu Arap âleminde tekti. Suriye'deki Filistinliler, çalışma konusunda tıpkı Suriyeliler gibi her türlü hakka sahipti. Ürdün'de de Filistinliler tüm haklara sahipti. Sadece Lübnan'da tüm kapılar yüzlerine kapanıyor, herhangi bir iş verildiğinde, gizlice ve gayri resmi olarak belgelendirilmeden yapılıyordu. Lübnan'da çalıştığım tüm işyerlerinde durum böyleydi. Maaşlarımı elden nakit olarak alıyordum. Hiç bir zaman resmi olarak çalışmamıştım; Troçki'yi tercüme etmeye başladığımda bile...

Bundan dolayı birçok Lübnanlı şirkete yazmamıştım. Çünkü bu şirketlerde iş bulabilmemin bir mucize olduğunu öğrenmiştim. Doğrusu ben mucizelere inanmaktan uzak bir insanım değilim. Her şeye rağmen bu inancım benim sayılı bir kaç şirkete yazmama engel olmamıştı. Aynı zamanda da böyle pratik adamım. Bundan dolayı diğer Arap ülkelerindeki şirketlere, özellikle de körfez ülkelerine yönelmişim. Çünkü ender bir büyüme ve kalkınma evresinden geçmekteydi. Petrol gelirleri bu ülkelerin ekonomilerini canlandırıyor; bu da oralarda büyük fırsatlar yaratıyordu.

Buna rağmen ret mektupları bir çağlayan gibi üzerime gelmeye başlamıştı. Doğrusu, ben hala o mektupların onlarcasını elimde bulunduruyorum. Onları, o zamanlarımı hatırlatması ve çalışma azmini unutturmaması için bir çantada tutuyorum. Zira hiç kimse oturup fırsatların ayağına gelmesini bekleyerek yükselemez. Almış olduğum yüksek notlara ve hocalarımın yazdığı parlak referans mektuplarına rağmen, hiç kimse bana bir iş teklif etmemişti. Neden? Çünkü ben sadece, önemli kişilerden ve iş adamlarından mesleğini yapmak istediği için tavsiye mektupları alan ve bütün bunlara rağmen, en sonunda uyguladığı azim ve ısrarla zafere ulaşmış, Filistinli bir mülteciydim.

Bana gönderilen tüm ret mektuplarında benim iş deneyiminden yoksun olduğumu ve bendeki özelliklerin, söz konusu görevler için uygun olmadığını yazıyordu. Bu sebeple ümitsizliğe kapılmamıştım.

Kendi kendime: “Peki, belki iş deneyimi kazandığımda beni çalıştırırlar” diye söylemişim.

Sonunda, şirketlerden biri bana bir fırsat vermeye karar vermişti. Arap dünyasının en büyük muhasebe şirketi olan ve “Saba ve Ortakları” adıyla bilinen şirket bana bir pozisyon önermişti. Birkaç hafta sonra, tam olarak 1960 Temmuz’unda şirketin Kuveyt şehrindeki ofisinde işe başlamıştım.

Gemim en sonunda meslekî alanlara yelken açtığı için oldukça mutlu olmuştum. Mutluluğumun bir nedeni de, petrol alanında olduğu gibi, kişilerin sanki hiçbir zorluk çekmeden, kolayca görevi kazanmış gibi görüldüğü bir alanda isim yapmak istemiyordum. Dolayısıyla muhasebeye gönderilmiş olmam isabet olmuştu. Zira kimse hak etmediğim bir ayrıcalık kazandığımı iddia edemez. İnsanların başarımın ancak kendi çabam ve çalışkanlığımdan kaynaklandığını görmesini istemişim. Hiç kimseye benim özel bir ayrıcalıktan dolayı işi aldığımı söyleme fırsatı vermek istememişim.

“BU MESLEĞİN ARAP DÜNYASINDA GELECEĞİ BU ADAMA BAĞLI”:

İkinci denetçi olarak göreve başlamıştım. İlk görevlerimden biri, Abdelaziz El Sakr şirketlerinden birinin incelenmesi idi. Sakr, çok tanınmış ve saygıdeğer bir aileden gelmekteydi. Kendisi, Kuveyt’in en

büyük ekonomisti idi. Bir süreliğine Kuveyt Ticaret Odası başkanlığı görevini, ayrıca Kuveyt Millet Meclisi'nin de ilk başkanlığını yapmıştı.

Kendisine ait “Pepsi Cola” dolun tesislerini incelemek üzere gönderilmişim. Fabrikaya her gittiğimde, konferans salonunda, yanımda dosyalarla oturmuşum. Günlerden bir gün Abdelaziz El Sakr fabrikayı ziyarete gelmişti. Beni orada görünce, memurlarından birisine: “Bu adam kim?” diye sormuştu.

Denetçi olduğum söylendiğinde beni bir dakikalığına çağrılarını söylemişti.

Yardımcılarından birinin yaklaştığını görünce başımı kaldırdım. Bana, Abdelaziz El Sakr'ın benimle görüşmek istediğini söylediğinde, kalp atışlarım biraz daha hızlanmaya başlamıştı. Ben de “Memnuniyetle” diye yanıtlamışım.

Kendi kendime “Acaba yanlış bir şey mi yaptım?” diye sormuşum. Ancak adamın bana kızmadığını, bana sadece birkaç soru yönelttiğini gördüm. Bana ne yaptığımı sormuş, ben de denetim yaptığımı söylemişim.

Denetim nedir? Denetlerken özellikle ne yapıyorsun? Denetçilik eğitimini nerede aldın? diye sormuştu.

Birçok soru sormuştu; kanımca ticari işlerin bu yönü hakkında bilgisi yoktu. Ben ise bir şey bilmeyen toy bir genç olarak, Kuveyt iş topluluğu liderinin, her işletmeye girişte öğretilen türden sorularını yanıtlıyordum. Oraya her geldiğinde oturup sohbet ederdik. Sanki içimde saklı bir şeyi fark etmiş ya da bende, açık açık her şeyden bahseden birini görmüştü. Beni her konuda doğruluğa ısrarla alıştıran ve doğruluğu elden bıraktırmayan babama Allah rahmet eylesin. Ayrıca karşımdaki kişinin yüksek makamının doğru söyleme gücümü etkilememesi gerektiğini de öğretmişti. Abdelaziz El Sakr'la buluşmam, benim için büyük bir onurdu. O, Kuveyt'in en ileri gelen iş adamları, politikacıları veya bakanlarının onunla görüşmek için her türlü zorluğa katlanabileceği bir adamdı.

Ancak bir şans eseri sonucunda kendisi bana yardımcı olmuş, Kuveyt toplumu ve kültürü ile ilgili nasihatlarını esirgemeyip, iş dünyasında nasıl davranacağımı öğretmişti. Abdelaziz El Sakr, eşi bulunmaz bir öğretmendi.

BAŞARISIZ OLDUĞUNU İLK SEN KABULLEN VE SORUMLULUĞU ÜSTLEN:

Geçirdiğim birkaç yılın ardından, “Saba”da baş denetçi olmuştum. Bundan dolayı hesapları denetlemek için Pepsi Cola fabrikasına gitmemeye başlamıştım. Zira zamanla şirketteki denetleme işim daraltılmıştı. Sonrasında ise Abdelaziz El Sakr’a ait Pepsi Cola şirketi hesaplarında büyük bir yolsuzluk yapıldığını hatırlarım.

Şirketin muhasebecileri büyük miktarda para çalmıştı. Bu olay El Sakr’ın değil, ancak çalan kişinin kara lekesiydi ve belki de “Saba”nın... Çünkü Saba hesaplarını inceleyen muhasebecimizin veya sorumluların bu yolsuzluğu bulması gerekiyordu. Şirket muhasebecileri olarak bu bizim temel görevimizin bölünmez bir parçasıydı. Günlerden bir gün Abdelaziz El Sakr’ın telefonda bana, davayı duyup duymadığımı sorduğunda “Evet duydum” dediğimi hatırlarım. “Saba”da konuyla ilgili tahkikat başlattığımızı söylediğimde benden Beyrut’ta bulunan Suhail Saba ile derhal konuşmamı istemişti. Suhail Saba benim doğrudan başkanım ve ortaklardan biriydi. Aynı zamanda şirketin kurucusu ve sahibi olan Foad Saba’nın oğluydu.

El Sakr, “Buraya gelmesini istiyorum, onunla konuşmak istiyorum” demişti. Bu bir istek değil, emirdi.

“Yapacağım” demiştim.

“Derhal yap. İlk uçakla gelmesini istiyorum” demişti.

Böylece Suhail’i aramış ve Abdelaziz El Sakr’ın bana söylediklerini aktarmıştım. Bir anlık susmuş ve Abdelaziz El Sakr’ın onu hapse attırmaya niyeti varsa gelemeyeceğini söylemişti. Zira El Sakr çok etkili bir kişiydi ve bunu yapacak gücü vardı. Ona “Kaçmanın akıllıca bir iş olacağını sanmıyorum. Kendisi çok ısrar ediyor. Onunla görüşmeye gelmediğin takdirde daha kötü olacak. Çünkü sana ve şirkete karşı dava açacaktır” demiştim.

En az ihtimalle, ihmal ile suçlanıyorduk. Bu olayı hiç savsaklamadan üzerine gitmemiz, sorumluluğumuzu ve etkilerini kabul etmemiz gerektiğine inanıyordum.

Dolayısıyla Ona: “Bırak yanına geleyim, durumu konuşalım” demiştim.

Şüphyle karışık: “Onu nasıl yatıştırırız” demişti; ben de ona “Ben müdürüm ve bir çaresini bulurum” demiştim.

Doğrusu ben müdür olarak yeni atanmıştım. Zimmet olayı olduğunda farklı bir bölgenin müdür yardımcısıydım. Skandal ortaya çıktığında Kuveyt’ten ve Pepsi Cola şirketinin muhasebesinden sorumlu müdür istifa etmişti. Onun yerine atandığımdan, bu terfi ile ilgili en azından, şüpheli bir atama olduğunun söylenebileceğini hissediyordum.

Suhail Saba önerimi kabul ederek uçakla Kuveyt’e gelmişti. Abdelaziz El Sakr’a karşı nasıl davranacağımızı konuşmuştuk.

Ona “Suhail, ben adamı çok iyi tanıyorum. Senelerce onunla ilgili deneyimim var. Onun için lütfen bırak toplantıyı ben yöneteyim, sen konuşma ve hiçbir şey söyleme. Tüm yapman gereken şey, benim işyerindeki patronum olarak davranıp suçu üzerime atmandır” demiştim.

Cüretim belki bazı kişilere tuhaf gelebilir. Ama işte burada, işyerimdeki patronuma emirler veren benim. Büyük olasılıkla biraz aşağılandığını hissetmiştir. Cezaları düşünmeseydi bunu muhakkak kabul etmez ve önerimi beğenmezdi. Doğrusu ben bu önerimle uçurumun kenarında duruyordum. Özellikle böyle bir durumu kabullenecek ve göz yumacak çok az insan vardır. Süheyl ne söyleyeceğimle ilgili tek soru dahi sormamıştı.

Böylece Abdelaziz El Sakr’ı Kuveyt Millet Meclisi binasında görmeye gitmiştik. Ofisi oldukça büyüktü ve arkasında ona gösteriş sunan bir pencere yer almaktaydı. O toplantı hala her saniyesi ile sanki dünmüş gibi hafızamda yer almaktadır. İlk önce Abdelaziz El Sakr ilk atışla saldırıyla başlamış ve oturur oturmaz emir verir tarzda konuşmaya başlayarak “Bay Saba, bana neler olduğunu anlatın. Bana şirketimdeki böyle bir şeyin nasıl olduğunu ve bunu önlemekte neden aciz kaldığınızı anlatın” demişti.

Ben de derhal söze girerek “Lütfen önce benim konuşmama müsaade ediniz; çünkü ben davanın detaylarına Saba beyden daha çok vâkıfım demiştim.

Bana “Buyurun” demişti.

Konuyu anlatmaya başlamış ve şöyle demişim: “Başarısız olduk ve ister ahlâkî ister malî olsun, tüm sorumlulukları üstleniyoruz. Başarısızlığımızın neden olduğu tüm zararlarınızı karşılamaya hazırız. Sizden tek ricamız bizi affetmeniz ve hatanın bir art niyetten değil, ihmalimizden kaynaklandığını kabul etmenizdir. Denetçilerimiz ile paranızı çalan muhasebeciler arasında bir işbirliği olmadığına kesin olarak inanıyorum. Benim de takip ettiğim tahkikatın biten bölümüne göre denetçilerin yaptığı incelemenin rezil ve kötü olduğunu, ancak bir suça bulaşmamış olduğumuzu gördüm. Tahkikat biter bitmez çalınan miktarı telafi ederiz. Sizden yegâne talebimiz sabırlı olmanız, anlayışla karşılamanız ve bizi affetmenizdir”.

Abdelaziz El Sakr, geniş döner koltuğunda oturmuş dinliyordu. Konuşmamı bitirdiğimde yavaşça dönüp pencereden dışarı bakmıştı. Dönüşünü tamamladığında Suhail beni iteleyip ayağıyla tekmeleyerek alçak sesle “Ey ahmak! Bu paraları nereden getireceksin?” diye söylenmişti.

Çalınan meblağ o kadar büyüktü ki, Saba şirketinin ödeyebileceğinden çok daha fazla idi. Abdelaziz El Sakr’ın ofisi ve masası da o kadar büyüktü ki adam duymadan Suhail beni kolaylıkla tekmeleyebilirdi.

Sonuç olarak Abdelaziz El Sakr, hiç de rahatlatmayan, aşırı gergin haliyle duran patronumun yönüne doğru tekrar dönerek:

“Saba bey, beni iki kere yaraladın. Birincisi, bu hırsızlığı en başından önlemediğin için ki bu senin görevindi ve ben sana bu görevine karşılık para ödüyorum. İkincisi ise bu kişiyi müdür olarak atamandan ötürüdür. Çünkü ben bu kişinin sizin hatanız yüzünden kendi kılıcının üzerine düşmesini asla kabul edemem ve mesleğinin geleceğini tehlikeye atmaya gönlüm razı olmaz. Şayet Arap âleminde muhasebenin bir geleceği varsa (beni işaret ederek) bu adamdan ötürü olur” demişti.

Abdelaziz El Sakr tekrar Suhail Saba’ya dönerek konuşmasını sürdürmüştü: “Ben seni affetmem, ancak seni unutacağım. Bundan sonra seni istemiyorum. Şirketlerimden hiç birine yaklaşmamaya dikkat et. Ayrıca seni görmek de istemiyor ve senden hiçbir ödeme de talep

etmiyorum. Kovuldun; dosyan da kapandı”.

Toplantıyı terk etmiştik. Suhail Saba sevinçle caddede zıplamıştı.

Bana: “Ey melun, bu yaptığını nasıl yapabildin? Senin itirafını fırsat bilip bizi perişan edeceğinden emindim; ancak şimdi özgürüz. Birkaç can sıkıcı denetim işi ve bunlardan kazanacağımız birkaç Dinardan başka kaybedecek bir şeyimiz olmayacak. Başımınla onaylamakla yetinmiştim. Dürüstlüğümü koruyabilme fırsatı yakalamıştım; ancak bunun için caddede oynayacak değildim.

Zaman geçmiş ve babam rahmetli olmuştu. Buna rağmen, küçüklüğümde bana öğrettiği değerler her adımda bana yol gösteriyordu. Başarılı olabilmem için dürüstlüğümü bedeli ne olursa olsun korumam gerekirdi.

Abdelaziz El Sakr ile ilişkiyi sürdürmüştüm. Bazen onu ziyarete giderdim. Bu ziyaretlerimden birinde bana bakarak “Neler oluyor? Rahat görünmüyorsun” demişti.

“Abdelaziz El Sakr’ın güvenini kazanmadıkça kendimi rahat hissetmem. Senin Pepsi Cola şirketinde denetçi pozisyonumuza tekrar dönmemizi istiyorum. Ben bu işi bedava yapmaya talibim, hiçbir karşılık istemiyorum” demiştim.

Uzun bir süre yüzüme bakıp “Sizi yeniden hesap denetçisi olarak alacağım ancak söyle bana, daha önceki hatanın tekrarlanmaması için buna karşılık size ne kadar ödemem gerekir? İşinizi en mükemmel şekilde yapmanız için size ne kadar para ödemeliyim?” demişti.

Belli bir bedele anlaştık. Ertesi gün, denetimi yapması için bir memur gönderdim. O gün benim en iyi günlerimden biriydi, çünkü çok saygı duyduğum bir adamın güvenini kazanmıştım. Bir öğretmenin güvenini tekrar kazanmış oldum.

“İŞTEN KOVULMA”:

Saba firmasına ikinci denetçi olarak 1961 yılında girmiş, 1964’te müdür olmuşum. 1968’de ise beni ortak olarak almışlardı. Bunun

olabilmesi için şirketin ana kuruluş sözleşmesini düzeltmeleri gerekiyordu. Çünkü ben yasal yaşın altındaydım. Sonunda 1972 yılında şirketin tümünü ele geçirmek üzereyken kovuldum. Doğrusu bu şekliyle tam anlatamıyorum ama bana başka bir seçenek verilmemişti. Bu, roket gibi hızlı yükselişim nasıl aniden duruvermişti?

Bundan bir sene önce şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Fuat Saba, benimle bir toplantı yaparak, beni şirkete başkan olarak atamak istediğini söylemişti. Tartışmasız Fuat Saba, Arap dünyasında muhasebe mesleğinin manevi babası idi. Bu mesleğin en müstesna öncülerinden biriydi; ondan birçok şey öğrenmiştim. Ayrıca ona çok saygı duyuyordum. Ben Saba'ya girdiğimde o altmışlı yaşlarındaydı ve on iki yılın ardından emekli olmak üzereydi. Buna istinaden kendisine bir yardımcıya ihtiyaç duymuş ve onun için bana yönelmişti.

O zamanlar on ortak arasında en genci bendim. Bunlardan ikisi, kurucu Fuat Saba'nın çocuğuydu.

Fuat Saba, müdür olarak atanmamın geçici olmayacağını söylemişti. Adam kendisini bir yol ayırımında bulmuş ve genç yaşına rağmen bana güvenebileceğine karar vermişti. Ona bundan şeref duyacağımı, ancak bu atamanın bana ve şirket için uygun olabileceğinden emin olmak istediğimi söylemiştim. Bu sebeple bir iş planı, daha doğrusu Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla görevim süresini kapsayan bir yol haritası hazırlamıştım. Bu yol haritası beş madde veya prensipten oluşmaktaydı ve bunları görevi teslim alınca uygulamaya kararlıydım.

Beş maddeyi diğer ortaklara da yolladım. Bunları okuduktan sonra benim, değil Yönetim Kurulu Başkanı olarak, şirkette bile kalmamam gerektiğine karar vermişlerdi.

Onlara sunmuş olduğum prensipler, üzerine tüm geleceğimi inşa ettiğim temeli temsil ediyordu. Kanımca, kurduğum Talal Abu-Ghazaleh şirketinde kullandığım bu beş prensibe olan bağlılığımız, tüm başarılarımızın temeli olmuştur.

Birinci maddenin içeriği; eğitim ve iç dinamikleri güçlendirme ile ilgili düzenli yatırımların yapılması gerektiğidir. Doğrusu ortakların çok kızmaları benim, personeli eğitime niyetimden değil, eğitime ayrılacak

bütçenin nereden sağlanacağı konusundan kaynaklanıyordu. Zira önerdiğim taslak, toplam gelirin %5'inin eğitime tahsis edilmesini içeriyordu. Yani kârdan değil, toplam gelirden olması sebebiyle ortaklar bunu bir tür delilik saymıştı.

İkinci maddenin içeriğinde ise; ortakların her birinin ikamet ettiği bölgeden sorumlu tutulmasını planlıyordum. O zamanlar benim dışımdaki sekiz ortak, yani tüm ortaklar Beyrut'ta ikamet etmekteydiler. Bu da o şehrin sakinlerine müstesna bir yaşam sunmasından ötürü olabilirdi. Lübnan güzel bir ülke ve çekici sahillerinde yüzmek çok zevkli. Ayrıca da zengin bir kültürel yaşamı var. Ben ise sorumluluk bölgem olduğundan Kuveyt'te ikamet etmekteydim. Bana kalırsa, özellikle henüz elektronik posta ve dijital ağlarla toplantı düzenleme olanaklarının olmadığı o çağda, Suudi Arabistan'dan sorumlu ortağın Beyrut sahillerinde eğlenirken, sorumluluk bölgesini yönetmesi bana mantıklı gelmiyordu. Ancak bu öneri, ortakların rahat yaşam koşulları için tehlike çanlarının çaldığı anlamına geliyordu. Doğrusu bu öneriyi reddetmeleri bana tuhaf gelmemişti. Çünkü bu durum, onların henüz özveriye hazır olmadıklarını gösteriyordu.

Üçüncü maddenin içeriği ise; Yönetim Kurulu Başkanlığı süresinin bir sene olması durumunda, beni bu sürede işten atamayacakları yönünde idi. Önerim, beni bu sürenin bitiminde işten çıkarabilmeleri idi; daha öncesi olamazdı. Zira reformlarımı yapabilmem için yeterli bir süreye ihtiyacım vardı.

Dördüncü madde ise; ilk sene için bana tam yetki verilmesi talebi idi. Burada amaç, bir muhasebeciyi işten çıkarmak veya bir sekreter atamak veya bazı kırtasiye malzemeleri alabilmek için ortaklara dönmeden isteğimi yapabilmemin sağlanması idi. Burada yetersiz elemanları işten atmayı göz önüne koymuştum. Kuruluşun departmanlarına, alanımızda yürürlükte olan en yüksek standartları uygulamayı amaçlamıştım. Yapmak istediğim şeyin, hazmedilemeyeceği açıktı. Şirketin elli senelik geçmişinde anlatılamaz derecede işe uygun olmayan yöntemlerin etkisi görülüyordu. Ben bu konuları değiştirmeye çalışmaktan dolayı ortaklarla savaşımayı göze almayı istemiyordum.

Beşinci maddenin içeriği ise; bir senelik yönetimim süresince şirket

işlerinin Arap dünyası dışına da açılmasını arzu etmemdi. Saba'nın faaliyet alanı sadece Arap devletleri idi. Buna karşılık "sekiz büyüklerin" alanı ise tüm dünyaya yayılmıştı. Bunlar; Arthur Andersen, Arthur Ross, Coopers and Lybrand, Ernst and Whinney, Deloitte Haskins and Sells, Peat Marwick Mitchell, Price Waterhouse ve Touche Ross idi. Bunların çalışma alanları dar bir çerçeve içine kalmamıştı. Saba'nın neden hala Arap kabuğunda kalmaya ikna olduğunu anlamıyordum. Ben kendimi dünya çapında rekabet ederken görmek istiyordum.

Ortaklara o beş prensibi sunduktan sonra, yanıt almam uzun sürmemiş ve tepkileri hızla bana ulaşmıştı. Beni, şirket için büyük tehlike olarak gördüklerinden hemen işten çıkmam konusunda zorlamışlardı. Ortaklardan hiç biri benim tarafımda olmamıştı. "Fuat" ise herkese karşı gelemeyeceğini, aksi takdirde kendini büyük bir savaşta bulacağını belirtmişti.

Saba'yı bıraktıktan sonra gideceğim bir ofisim yoktu. Kişisel eşyalarımın olduğu bir kutu ve Rolodex kartvizitlikten başka eşyam da yoktu. Burada Saba ortaklarının bana bir iyilik yaptığını söylemem gerekiyor. Çünkü Saba'yı boş bir şekilde terk etmemiştim. Zira Saba'nın uğradığı zarar benimkinden çok daha fazlaydı. Bu kitabı yazdığım şu sıralarda Saba'nın şimdiki durumuna bakıyorum ve uluslararası Deloitte and Touche şirketi tarafından seneler önce nasıl ele geçirildiğini ve bağımsız bir muhasebe şirketi olmaktan çıktığını görünce şaşırıyordum. İşte bunlar, kendi şirketimi kurmamın nimetlerini görmemi sağlıyor.

Talal Abu-Ghazaleh kuruluşunun, Saba'nın temsil ettiği tüm gelenek ve mirası başarı ile yürütmesi beni mutlu kılıyor. Herhangi bir olumsuz karara bakmaksızın yakın geleceği görmekle yetinenler için aslında Saba risk olarak benim yükselmeme vesile olmuştur. O günlerde, bugün duyduğum gibi minnet ve başarı duygusunu hissetmem mümkün değildi.

TALAL ABU-GHAZAIEH GRUBUNUN PERSONELİYLE YÜKSELİŞİ:

Talal Abu-Ghazaleh Grubu (TAG-Org) özünde ahlâkî bir kuruluştur. Çalışanları, yalnızca kişisel başarılarıyla değil, bundan fazlası ile tanımlanırlar. Doğrusu, bu fikrin, piramidin tepesinden başlayıp aşağıya doğru genişlediğini düşünmek hoşuma gidiyor. Biz birbirimize bir ailenin fertleriymişiz gibi bakıyoruz. Bu durum modern düşünce ile uyuşmayabilir. Ancak Talal Abu-Ghazaleh Grubundaki herkes beni “Baba” olarak görüyor. Bunu tam alçakgönüllülükle söyleyebiliyorum. Zira onlar ofislerine yalnızca maaş almak için gelmiyorlar. Maaşın önemli olduğu tartışmasızdır. Ancak onun yanında başka bir değer de var. Onlar her gün babalarıyla çalışmaktan zevk aldıkları için geliyorlar. Benim açımdan ise, ben de onlarla tek tek veya toplu olarak konuştuğum zaman “oğlum”, “kızım” ya da “çocuklarım” diye hitap ediyorum. Onların açısından ise, bana “öğretmen”, “başkan” veya “baba” unvanlarıyla hitap ediyorlar. Unvan ne olursa olsun onlar, sözümü babalarının sözüymüş gibi kabulleniyorlar. Açıkça konuştuğumda veya bir hatayı gösterdiğimde darılmıyor, sıkılmıyorlar aksine, yönlendirmelerimi canı gönülden kabul ediyorlar. Çünkü onlarla konuşan, onlarla ilgilenen, iyilik ve başarılarını isteyen babalarıdır.

Saba ve ortakları şirketinden çıkarıldığım gün, iş dünyası tarihinde eşine az rastlanan, ilginç bir olay yaşanmıştı. Kuveyt ofisinden işime son verilmesinden birkaç saat sonra, diğer bölge müdürlüklerinden teleksler yağmaya başlamıştı. Dubai’den gelen mesajda oradaki Saba personelinin toplu istifa sundukları ve bir Talal Abu-Ghazaleh bölgesel muhasebe ofisi açma arzuları olduğu belirtiliyordu. Bu olay tüm Arap Körfezi ülkelerinde, Kuveyt’te, başkent Cezayir’de ve Suudi Arabistan’da tekrarlandı. Arap dünyasının tamamından, yaklaşık iki yüz elli kişi istifa etmişti ki, bu sayı tüm çalışanların yüzde yetmiş beşine tekabül ediyordu. Onlar yalnızca benimle çalışabilmek uğruna güvenli işlerini terk etmişlerdi. Ben ki, o günlerde ne ofisi, ne kuruluş sözleşmesi, ne mali desteği olan, hatta bir telefonu dahi olmayan ben... On iki yıllık hizmette edindiğim iyi itibarım ve dokuduğum ilişkilerimden başka hiçbir şeye sahip değildim.

Kuveyt’te Saba şubesinde “Mary Hayek” adında bir kadın santral çalışanının mücevherlerini alarak bana geldiğini hatırlarım. Şöyle demişti:

“sanırım finansmana ihtiyacınız var. Ben de bu mücevherlerin işe başlama işleminde bir yararı olacağı ümidiyle veriyorum” demişti. Mücevherlerin kendisinde kalmasını ve Saba’daki işine devam etmesini istedim. Mary mücevherlere ilişkin birinci isteğimi yerine getirmiş, ancak ikincisini yerine getirmemişti. Şöyle ki, bana katılmak için Saba’dan ayrılan diğer iş arkadaşlarının yaptığının aynısını yapmıştı.

Acaba o arkadaşlar bunu neden yapmışlardı? Sebeplerden biri, bana kırmızı kart gösteren tüm ortakların Beyrut’ta ikamet ederken, benim Kuveyt’te ikamet ediyor oluşum mudur? Farklı bir deyişle, sahada idim ve bölgesel ofislerin çoğunda işçilerin bana olan tanışıklığı ve güveni diğer ortaklarınkine göre çok daha fazla idi. Beni yalnızca maaş çeklerini imzalayanlar gibi değil, ekmek kazanmalarına vesile olan kişi olarak görüp, güveniyorlardı. Bence onlar şirketin dinamosu, gerçek büyüme sebebi idi; Saba ismi değil... Bu yüzden personel eğitimini sürekli önerir ve birinci önceliğim olarak görürüm. Zira muhasebe, diğer hizmet sektörlerinde olduğu gibi, bu işi üstlenen insan tipine, müşterilerin güvenini kazanma ve koruma yeteneklerine dayanır. Deneyimlerim bana yeteneğin, sadece zenginlerin evlerinde değil, her yerde aranabileceğini öğretti. Bilakis, mülteci kamplarının her bir sokağında bir yetenekle karşılaşabilirsiniz. Bu durum, ekibimizin daima en iyi olabilmesi için eğitimden daha iyi bir şey olmadığını anlamamı sağladı.

“ARABALARIMIZIN BAGAHLARI OFİSLERİMİZ OLMUŞTU”:

Bana göre, Saba’da o koşullarda kalmak imkânsız bir hal almıştı. Bunu müteakiben, seçeneğim de kalmamıştı. Peki ya bilinmeyen denizlerde seyreden gemime binen o iş arkadaşlarımın durumu ne olacaktı? Onlar, henüz yerine getirip getiremeyeceğim belirsiz olan bir söz üzerine bana eşlik etmişlerdi. Ben de kendi özel planımı geliştirmiştim. Ancak destek veren bir tarafın ve gerekli sermayenin olmayışı planı, ulaşması zor hale getirmişti. Bu yüzden “Saba”da başkanlığım altında çalışanlara, istifa etmekte acele etmemeleri konusunda yalvarmışım. Çünkü maaşlarını ödeyecek durumum yoktu. Onlara riske girmemelerini, çünkü bu yükü taşıyamayacağımı söylemişim. Ama onlar sonuçta yapmalarını

söylediğim şeyi yapmışlardı. Benim için çalışan bu insanların sadakatinden ötürü ne kadar da şanslıydım.

Başlangıçta işi arabadan yönetiyorduk. Yeni şirketimin müşterisi olacağına söz veren müşterilerin dosyalarını bagajlarda bulunduruyorduk. Dolayısıyla hizmetlerimizi kendilerine sunmak zorunda idik. Bilgi alışverişi yapmak için sabah bir araya geliyorduk; bazen bir bakıyorduk ki, bir dosya için otomobilin bagajını arıyorduk.

Bu ilkel hayatımızın üzerine hızla perde çekilmesinden mutluyduk. Bundan ötürü dostum Abdelaziz El Shakshir'e (Abdülaziz El Şehir) minnettardım. Zira Abdelaziz gelip bana kendisinin şu an kullanmadığı, boş bir ofisi olduğu halde neden otomobilden çalıştığımı sormuş ve şöyle demişti: "Rica ediyorum; işlerin tamamen yoluna girene kadar gelip ofisi kullan". Başlangıçta Abdelaziz, bize Kuveyt'teki şirketinde bir oda tahsis etmişti; sonra iki oda... Bu türden cömertlikler bölgenin tamamında yaygındı. İnsanlar bazen maaşsız çalışıyordu. Kırtasiye ve şirket otomobillerinin benzin masrafı için borç almak zorunda kalmıştım.

"ARKADAŞLARIM BENİM GERÇEK SERVETİMDİR":

Abdelaziz El Sakr'ın "Saba" ile olan sözleşmesini sonlandırması ve işlerini yeni doğmuş olan Talal Abu-Ghazaleh şirketine taşıması kararı iş dünyasında şok etkisi yaratmıştı. El Sakr, Suhail Saba'nın kendisine anlattığı hikâyeleri araştırmaya devam ettikçe ve benim "Saba"dan çıkarılma nedenimi herkese yaydıkça, itibarımız daha da parlamaya başlamıştı. Kendisinin desteği benim ve yeni doğmuş şirketimin geleceği için bir güvence faktörü olmuştu.

Böylece ilk iş görevimiz bize dostum ve öğretmenim Abdelaziz El Sakr'dan gelmişti; onun ardından da diğerleri onu takip etmişti. Hiç unutamadığım müşterilerim arasında Faisal El Marzouk adında bir iş adamı vardı. Ancak ilk dönemlerde bizdeki mevcut nakit akışı azdı. Bu sebeple iş arkadaşlarımdan birini bir miktar peşin ödeme alması için Faisal El Marzouk'a yollamıştım. Ancak iş arkadaşım geri geldiğinde şiddetli bir bunalıma girmişti.

Ona: “Neler oluyor?” diye sormuştum.

Üzgün bir şekilde yanıtlamıştı: “Ben peşin ödemeler yapmam, diyerek beni kovdu. İş bitince ödeme yapacağım, dedi”.

Ona “Sorun değil, bunu anlıyorum. Denedik ama denemelerimiz istediğimiz meyvelerini vermedi. Başka bir şey deneyeceğiz” dedim. O akşam El Marzouk önceden bana haber vermeden dairemin kapısını çaldı.

El Marzouk varlıklı ve programı yoğun bir iş adamı idi. En basit haliyle şunu söyleyebilirim ki, kapımın önünde onun öylece durduğunu görünce çok şaşırılmışım. Kendisini oturmaya davet ettiğimde, çek defterini çıkarıp masanın üzerine koymuştu.

“Ne kadar istersin?” diye sormuştu. “Peşin bir ödeme istiyorum” demiştim. Şöyle yanıtlamıştı: “Kastettiğim bu değildi; işlerini toparlaman için sana ne kadar gerekli?”.

Çok şaşırılmışım. Kendisine tek istediğimin peşinat olduğunu yinelemiştim.

O da “Bir meblağ belirlemeni rica ediyorum, sana hemen o miktarda bir çek imzalayacağım. Tek yapman gereken meblağı belirlemen” demişti.

Talebini birkaç kez tekrar etmişti, ben de peşinattan başka bir isteğim olmadığını ısrarla yinelemiştim. Konuşmanın sonunda itirazlarıma rağmen 50.000 Dinar değerinde bir çek imzalamıştı. Meblağ oldukça büyüktü; günümüzde birkaç milyon dolara karşılık gelmektedir.

Çeki almış ama kesinlikle bozdurmamışım. Onu reddetmek istememişim çünkü çok vefalı bir adamdı. İş arkadaşımı reddetmesi ise, işleme finansör olmak istemesinden ileri geliyordu. İhtiyacım olan tüm meblağı dostu sıfatıyla bana tevdi etmek istemişti. İşte o zaman şunu idrak etmişim ki, iyi bir insan olup iyi işler yaparsan, bu dünyada hayrı etrafında çokça bulursun. İşin gerçeği, zaman geçtikçe kafamda şöyle bir felsefi görüş olgunlaştı,; kişi, hayattan hak ettiğini kazanır. Bedbaht bir kişi gördüğümde böyle olmayı hak ettiğini düşünürüm. Keza mutlu bir kişi de öyle olmayı hak ediyor. Çünkü sefil olmaya ya da mutlu olmaya karar verebilirsin, bu da hak ettiğin şeydir. Ben ise mutlu olmaya ve bu yolda ayağıma takılacak bir taş bile bırakmamaya karar vermişim.

Kısa bir süre sonra yaptığımız işler için ödemeleri toplamaya ve Abdelaziz El Sakr ile Faisal El Marzouk'un yanı sıra farklı müşteri tabanı oluşturmaya başlamıştık. Başlangıçta tüm müşterilerimiz Saba'nın eski müşterilerinden oluşurken, sonradan büyümeye ve Saba dünyası dışından yeni müşterileri çekmeye başlamıştık. İnsanlar bizi duymuş ve umut verici bir kuruluş olduğumuzu anlamışlardı.

GERÇEKTEN BAŞKA BİR ŞEY YOKTUR:

Saba kendi açısından, ticari işlerine yönelik hücumlara teslim olmamıştı. Şirketimi kurduktan sonra Suhail "Saba", Abdelaziz El Sakr'a giderek kendisi ile görüşmüştü. Ancak şimdi Abdelaziz El Sakr'ı kazanmak kolay değildi. Zira bu iki adamın aynı odadaki son buluşması hırsızlık olayından sonra, El Sakr'ın ofisinde idi. O gün Abdelaziz El Sakr "Saba"dan el yıkamıştı. Ama ona kendisi ile toplantı yapma fırsatı vermişti. Buluşmuşlardı ve buluşmada Suhail, eksiklerim olduğunu ve işten çıkarılmayı hak ettiğimi iddia etmişti. Hakkımda bir dizi yersiz suçlamalarda bulunmuştu.

Sonradan olanlar olmasaydı bunları duymazdım. Abdelaziz El Sakr onun hikâyesini dinledikten sonra: "Peki, bana bunu haber verdiğin için teşekkür ederim" deyip toplantıyı sonlandırmış. Sonrasında beni arayıp onu görmemi istemişti. Hemen yanına gitmişim. El Sakr benim öğretmenimdi ve bana ahlakla ilgili bazı şeyleri, nasıl iyi bir iş adamı olunacağını ve nasıl iyi bir hayat yaşanacağını öğretmişti. Beni her davet ettiğinde giderdim.

Buluştuğumuzda hiç vakit kaybetmeden, Suhail Saba'nın onu görmeye geldiğini ve Saba'nın benimle ilgili suçlamalarının kendisini rahatsız ettiğini söyledi. Sözünü bitirdiğinde "Peki... Cevabın nedir?" demişti.

"Sizden 15 dakika müsaade isteyebilir miyim?" demiştim.

"Neden?" diye sormuştu.

Kendisine, sorularına cevap verebilmem için bir şey getirmem gerektiğini açıklamıştım. Saba ile işten ayrıldığımda yaptığımız

toplantının tutanağını ofisimden getirmek için gitmişim. Toplantı tutanağında kovulmamın sebebi tüm detayıyla yazılmıştı. Toplantıda yazılı bir tutanak tutmak zorundaydım, çünkü ortaklardan biriydim ve bu toplantıda benim işten çıkarılmam konusunda karar alacaklardı. Toplantının tutanağını getirip ona teslim etmişim.

Abdelaziz El Sakr, toplantı tutanağını okumak için bir kaç dakika harcamıştı. Okumayı bitirdiğinde yukarıya doğru bakarak “Sana teşekkür ederim; endişelendim ve doğrusu Suhail Saba’nın bana anlattığı hikâyeden etkilendim. Bu, benim tanıdığım Talal Abu-Ghazaleh olamazdı. Sandığım kişi olduğun için sana teşekkür ederim” demişti. Abdelaziz El Sakr sekreterine seslenirken ben olduğum yerde beklemiştim.

Ona: “Suhail Saba’yı ara ve Talal Abu-Ghazaleh’nin kovulması ile ilgili toplantı tutanağının bir kopyasının bende olduğunu bildir. Daha önce Suhail Saba Beyefendiye kendisini şirketimde görmeme gerek olmadığını söylemişim. Lütfen kendisine onu hiçbir şekilde yeniden görmek istemediğimi tekrar et. Çünkü Abdelaziz El Sakr’ın tahammül edemediği tek şey gerçeğin kendisinden gizlenmesidir.” demişti.

Suhail Saba hesaplarında ağır bir hata yapmıştı. Bu yalanı sayesinde kovulma meselem aleniyet kazanmıştı. Kuveyt iş dünyasının tamamı, ihmalden ötürü değil, Saba’yı geliştirmeye çalıştığım için işimden kovulduğumu öğrenmişti. Nihai sonuç, “Saba”nın itibarı daha da zarar görürken, benim itibarımın artması olmuştu. Ancak bu durum Saba’nın artan şahsi saldırılarını durdurmamıştı. Görüldüğü kadarıyla, her hafta yüzleşmem gereken bir söylenti olmuştu.

DÜŞMAN VARLIĞININ NİMETLERİ:

O aşamada Abdelaziz El Sakr benim koruyucu meleğim olmuştu. Bir gün kendisine şikâyetle bulunmuş ve demiştim ki: “bu durum artık çok endişe verici bir hal aldı. Bunlar benim itibarımı zedelemeye çalışıyorlar. Bu, kişisel bir durumdur.”

Kendisine “Saba”nın ve diğer rakiplerin bana karşı başlattığı hırçın kampanyadan bahsetmişim. Dediği tek şey şu idi: “Bunda ne var ki?”. Ben de “Bunda ne var ki sorusu ile neyi kastediyorsun?” demiştim.

Şaşırmıştım, çünkü kendisinin hüznümü paylaşacağını düşünmüştüm; yok saymasını değil...

Bana yeniden sormuştu: “öyle görünüyor ki, esas rakibinin sana saldırmasından ötürü mutlu değilsin.” Ben de “Tabii ki” demiştim. Bana “Mutlu olmak istiyor musun?” diye sormuştu. Ben de “Kuşkusuz.” demiştim.

“Kimsenin sana saldırmasını ve bir rakip olarak varlığından endişelenmesini istemiyor musun?” diye ekleyerek sormuştu. “Evet, bunu isterim.” diye yanıtlamıştım. “O zaman evine git ve oradan ayrılma.” Bunu, küçümseyen bir sesle söylemişti.

El Sakr devam etmişti: “Eğer rakiplerinin seni sevmesini istiyorsan, o halde ahmaksın ve evinde kalıp hiç bir iş yapmazsan, sana garanti veriyorum ki kimse seni rahatsız etmeyecek ve mutlu olacaksın. Fakat bir kuruluşu inşa etmek ve dünya lideri olmasını istiyorsan, o zaman düşmanların olacak ve sana saldıracaklardır”.

Adam bana bir ders vermişti. Sonra, giderek ses tonu yumuşamıştı: “Doğrusunu yapıyorsan, onlar sana saldırdıkça gücün artar. Hata yaptığında, onlara hatanı izleme fırsatı verme. Çünkü hatanı izleme imkânı bulurlarsa, seni öldürme imkânı da olur.

Ama doğrusunu yapıyorsan, onlar seninle savaştıkça gücün artar. Seninle savaştıkları için Allah’a şükretmen gerek, çünkü bu, senin savaşmaya değer biri olduğunu, yani onları korkuttuğunu gösterir”.

Kendisinden, benimle savaşan kişilere, bana iyilik yapıyorlarmış gibi bakmayı öğrenmiştim. Bu bir nimetti, çünkü bu sayede başlattıkları baskınların arasında dikkatli, düzgün, güvenilir ve güçlü olmayı öğrenmiştim. Açıkça görülüyordu ki başarıya ulaşmanın tek yolu profesyonellik ve dürüstlük konusunda üne sahip bir şirket kurmaktı. Ancak bu, tüm durumlara uygulanabilecek ideal bir kısa vadeli politika değildi. Zira kimi zaman, onaylayamadığımız bazı şeylere imza atmamızı isteyen bazı müşterileri kaybetmiştik. Ancak bu tutumumuz, iyi müşterilerin gözündeki güvenimizi pekiştirmişti. Bu müşteriler daima daha önemli işlerle bize geri geliyorlardı, çünkü bize güvenebileceklerini biliyorlardı.

Sonuç itibari ile güvenilir ve profesyonel olursan, kendini sürekli kazanırken bulacaksın. Ancak bu kolay bir yol değil. Zira bu ilkeye bağlılığını her gün yenilemen gerekir. Tek yapman gereken Arthur Andersen kuruluşunu sormandır. Temel ilkeleri ile bağlantılı disiplini koruyamadığı için bedelini ödedi. Güçlüler bile, önemli bir yolsuzluk olması durumunda yıkılabilirler.

“KİMSE İŞE YARAMAZ DEĞİLDİR”:

Birisi ile görüştüğümde iyi yönlerini öğrenmeye çalışırım. Zannımca bu, birçok kimsenin yapmaya çalıştığıın tersi bir durum. Onlar, daha çok onun olumsuz yönlerini öğrenmeye çalışır. Boyu gereğinden fazla mı uzun? Gözleri gereğinden fazla mı küçük? Kişisel çekicilikten ya da zekâdan ya da azimden yoksun mu? Biri ile görüştüğümde iyi yanının ne olduğunu keşfetmeye çabalarım. Ardından o şahıs hakkındaki düşüncelerim ile o iyi yönleri arasında bağlantı kurmaya çalışırım. Bazen o iyi şeyin görüşmemiz ile ilgisi olmayabilir. Bir iş sözleşmesi hakkında konuşuyor olsak bile, anne ve babası ile iyi olup olmaması, annesine saygılı olup olmaması, hatırlamaya çalıştığım bunlar olur. Adam edepli ise, kötü huyları olsa bile, kendime o yönünü hatırlamaya çalışırım. Beceriksiz veya verimsiz biri ise, bu konularla uğraşmaktan ziyade dürüstlüğünü hatırlamaya uğraşırım. Böylece ona, güvenilirliğin esas koşul olduğu bir pozisyonda iş veririm.

Dünyada hiç kimse faydasız değildir ve hiç kimse işe uygunsuz değildir. Bütün mesele, her birimiz için uygun işin niteliğine dayanır. Hükümlü suçlu dahi belirli bir şeyi imal edebilir. Dolayısıyla bir bakmışsınız ki, kaçınmaya çalıştığım nefret yerine, yapılabilen iyi şeylerin arayışı konusunda çaba gösteriyorum. İnsanları sevdiğinde, onlar da buna karşılık seni seveceklerdir. Tıpkı bana katılmaya karar veren Saba’daki arkadaşlarımla olan durum gibi. Gerçek şu ki, onları sevdim ve her birinin iyi yanlarının ne olduğunu keşfettim. Onlar da aynı duygularla bana karşılık verdiler. Kanımca, dünyanın her yanında çok sayıda arkadaşına sahip olma şansına ermemin sebebi bu idi. Bir gün onları arayıp: “Bir sorunum var, bana yardım edebilir misin?” desem, eminim ki yardım edeceklerdir.

“İTİBARIMIZ, SERVETİMİZİN DİREĞİDİR”:

Hayırsever olman, doğrulardan yana olman, dürüst olman ve vatansever olman dünyanın tüm bankalarındaki malvarlıklarına sahip olmandan daha önemlidir. Tüm bunlar sana, sevilmenin getirdiği mutluluk ve huzur duygularını verecektir. Yaşantımın ilk dönemindeki yılların ve Beyrut'ta, geçtiğimiz yüzyılın 60'lı yılları ile Kuveyt'teki 70'li yılların bana öğrettiği buydu.

Saba ile toplu yol ayrımının ardından Talal Abu-Ghazaleh ve Ortakları, denetim dünyasında önemli bir güç haline gelmişti. Daha geniş dünyalara açılmadan önce Arap dünyasındaki konumumuza odaklanmıştık.

Mısır'da, Mısırlı bir adla değil, kendi adıyla çalışan tek profesyonel şirket olduğumuz için şanslıydık. Bu benzeri olmayan durumu mutlu bir tesadüf aracılığıyla yapmıştık.

Hikâye şöyleydi: 1978 yılına kadar Mısır, kendi topraklarında yabancı denetim şirketlerinin ofis açmasına kesinlikle izin vermiyordu. Fakat Kuveyt, düşük gelirli ailelere konut inşa edilmesi konusunda Mısır Hükümetine hibe vermekle ilgileniyordu. Sunulan Finansman değeri çok büyüktü. 400 milyon Kuveyt Dinarı, o dönem gayet büyük bir meblağdı. Finansmanı sunan şirket, Talal Abu-Ghazaleh ile sözleşme yapmıştı. Anlaşmanın onaylanması ile Kuveytliler, yatırımın denetimi ile harcamaların takibi ve kullanımı konularının Talal Abu-Ghazaleh şirketince izlenmesine yönelik isteklerini dile getirmişlerdi. Ancak bu durum Mısırlılara uymamıştı. Talal Abu-Ghazaleh'nin Mısır'da ofisi olmaması sebebiyle kendileri ile çalışamayacaklarını söylemişlerdi.

Kuveytliler ise, Mısırlıların Talal Abu-Ghazaleh'ye ofis açması için izin vermeleri durumunda memnun olacaklarını belirtmişlerdi. Bundan dolayı Mısır Büyükelçisi bir gün beni arayarak: “Burada, Kahire'de bir ofisiniz olmasını ister misiniz?” diye sormuştu.

Ben de: “Denedik, ancak yürürlükteki kurallar buna izin vermemektedir.” demiştim.

Şöyle cevaplamıştı: “Şu an talepte bulunursanız zannedersen iyi bir fırsatınız olacaktır.” demişti.

Gerçekten de, başvurumuzu yaptığımızda, tahmin edildiği üzere önümüzdeki tüm engeller sihirli bir şekilde ortadan kalkmıştı. Öte yandan, Mısır Muhasebeciler Derneği Başkanı, -vefat eden- Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat'a giderek şikâyet etmişti. Öne sürdüğü bahane, Talal Abu-Ghazaleh şirketinin çok güçlü olduğunu ve bu sebeple Mısır şirketlerinin onunla rekabet edemeyeceği ve benim Mısır'da bulunan küçük şirketleri yok edeceğim imiş.

Bahanesini anlatmayı bitirince, Sedat şöyle cevaplamış: “Hangi durumu daha önemli görüyorsun, Mısır'ın ekonomik çıkarları ve muazzam hibeyi idare etmemiz mi yoksa işlerini, koruyacak kadar yeterince iyi yapmayan Mısırlı Muhasebecilerin geleceği mi?”.

Sonra, onayı vereceğini, çünkü yardım fonunun Talal Abu-Ghazaleh olmadan gelmeyeceğini eklemiş. Yani, kendisi tekrarı olmayacak bir istisnaya da onay vermiş oluyordu. Hiç bir dış şirketin ofis açma gücü yoktu; günümüzde de durum böyledir. Başlangıçta başarı performansınız yüksek ise şanslı olduğunuzu düşünüyorum. Doğrusu, başarı performansımız yüksekti; dolayısıyla şans bizden yana idi. Aslında pek çok ülkede bize savaş açanlar, durumumuzu iyileştirmemiz konusunda bize yardımcı oldular.

Muammer Kaddafi'nin devrilmesinden önce Libya, ofisimizin olmadığı tek Arap ülkesi idi. Bunu yapmayı her istediğimizde ise “Seyfülislam”, ki kendisi lider Kaddafi'nin oğullarından biridir, ortağımız olma isteğini dile getiriyordu. Kendisi ile ortak olmamız halinde pazarın tamamına hâkim olacağımızı, ortağı olmayı reddedersek de orada herhangi bir faaliyet yapma imkânımızın olmayacağını bildirmişti. Bu takası kabul edemedik, çünkü bize yönlendirdiği sözleşmelerin hacmi ne olursa olsun siyasi bir tarafla ortaklık kuramazdık; zira bu durum itibarımızı zedeliyordu. Özellikle de bu olay ile ilgili olarak, Kaddafi ailesinin ortaklığı, şeytanla anlaşma yapmanın bir örneği olurdu. Dolayısıyla uzaklaşmak, iyi itibarımızı korumanın tek yolu idi.

Kaddafi'nin devrilmesinden önce Libya'da ticaretle uğraşan herkesin rejimdekilerle ortak olması gerekiyordu. Ben ise, profesyonel bir şirketi yönettiğimden ötürü bunu yapamadım, çünkü ortaklarımızın da profesyonel olması gerekiyordu.

AMERİKAN BAŞKAN YARDIMCISI İLE BULUŞMA:

İGeçtiğimiz yüzyılın 70’li yıllarının sonunda Kuveyt’teki Amerika Birleşik Devletleri büyükelçisi yakın arkadaşlarımdandı. Bir gün beni arayarak Amerika Birleşik Devletlerini ziyaret etme planım olup olmadığını sormuştu. Sorusunun nedenini sorduğumda Nelson Rockefeller’ın benimle görüşmek istediğini söylemişti. Ben de sadece gülmüştüm.

Bu işte bir karışıklık olduğunu söylemiştim. Çünkü Nelson Rockefeller benimle görüşmeye ihtiyacı olmayacak kadar önemli bir adamdı. Zira New York Eyaleti Valisi, ABD Başkan Yardımcısı, dünya düzeyindeki anlaşmaların adamı ve bir iş insanıydı. Kendisinden tekrardan benimle başka bir kişiyi karıştırmış olup olmadığını kontrol etmesini istemiştim. O da: “Hayır, herhangi bir yanlışlık yok.” demişti; yani Rockefeller gerçekten de benimle bizzat görüşmek istemiş.

Ben de “Neden olmasın” demiştim. Rockefeller ilgi çekici bir siyasetçi idi. Bu, tüm siyasetçilerde olmayan bir özellikti. O, politikacılardan ve aristokratlardan oluşan bir Amerikan sülalesinin oğluydu. Ayrıca kendisini kamu hizmetine adayan türden gerçek anlamda değerli bir şeyler yapabilecek biriydi. Nelson Rockefeller yaptığı işlere inanan ve tüm ayrıcalıklarına rağmen yaptıkları ile yetinmeyen biriydi; bu açıdan Keneddy’nin çocuklarına çok benzerdi. Amerika Birleşik Devletlerindeki uyuşturucu sorunu ile ve o kesimle uğraşma girişimi ile ilgili partisinin bilgisiz kanadına rağmen hareket etmesi, riskleri göz almaya hazır olduğunu göstermiştir. Bu, beni etkileyen bir durum olmuştu (her ne kadar kanıtlanmış olsa da, yıllar sonra, zorunlu asgari sınıra odaklanmış uyuşturucu kanunları ciddi kusurlara işaret etmektedir). Sahada her zaman liderlikten yoksun politikacılar görmek mümkündü. Rockefeller ilgi çekici icraatlar gerçekleştiriyordu. Bana söylemek istediği bir şey varmış. O günlerde kırk yaşında, şirketini inşa etmekle meşgul bir adamdım. Kulak vermeye hazırdım. Büyükelçi bana yolculuğa ne zaman çıkabileceğimi sormuştu. Ona “Yarın.” demiş ve gerçekten de sıradaki uçuşa hazırlanmışım. New York’a doğrudan Nelson Rockefeller ve beş müsteşarının sabah toplantısına katılmak üzere varmışım.

Oturduğum sırada Rockefeller bana: “Seninle neden görüşmek istediğimi biliyor musun?” diye sormuştu. Ben de: “Tabii ki hayır.” diye yanıtlamış, sonra ona, kastettiği kişi olup olmadığı konusunda bir hata olmasından endişelendiğimi söylemişim. Rockefeller gülerek: “Hayır. Sizinle, başlamak üzere olduğumuz büyük bir proje hakkında görüşmek istedim.” demişti. “olduğumuz” kelimesindeki “biz” ile kendisini ve Enver Sedat’ı kastetmişti. Düşündükleri proje ile Mısır’daki demokratikleşme sorunlarını çözmeyi hedeflediklerini söylemişti. Bana, hakkımda çok şey biliyormuşçasına bir gözle bakmıştı. Anında kalbimde ona karşı bir sevgi yerleşmişti, yetmiş yaşında olmasına rağmen çok daha küçük gösteriyordu. Çok dost canlısı ve kişiliği harika biriydi. Aynı zamanda alçak gönüllü ve nazikti; benimle sabah toplantısında projesini tartışmaktan mutlu olmuştu. Tuhaf olan ise, bugüne kadar beni nereden duyduğunu hala kesin olarak bilemedim. Bu durum yaklaşık olarak Mısır’da kendi adıma ofis açmama izin verilmediği zamana tekabül ediyordu. Belki de Mısırlı muhasebecilerin, hepsini yutacak güçte olan para babalarından biri olduğum bahanesiyle kendi adıma ofis açmama engel olmak için bana karşı birleşmeleri sonucunda Sedat’ın masasına dosyam konulmuştu. Bu da rakiplerimin bana yardımcı olduğu durumlara ayrı bir örnekti. Rakiplerimin, beni muhasebe alanını tamamen ele geçirebilecek bir köpekbalığına çeviren abartılı anlatımları olmasa Sedat ve Rockefeller kesinlikle namımı duymazlardı.

Her neyse, kader bu toplantının düzenlenmesine nasıl yol açtı hala anlamadım. Rockefeller sözüne şöyle devam etmişti: “Herkes Mısır’daki demokratikleşme sürecinden şikâyet ediyor. Bu nedenle, bir vizyonumuz var ve onu yönetmenizi isteriz.”.

Dediğinden bir şey anlamamıştım, bunu kendisine de söylemişim: “Sayın Başkan Yardımcısı, henüz bir şey anlamadım.” Mısır demokrasisinin karşılaştığı sorunların çok derin sebeplere (bugün olduğu gibi) dayandığını bildirmiştim. Durumun iyileşmesi için elimden gelen yardımı yapmak istediğimi ancak özellikle ne yapmamı istediğini anlamadığımı söylemişim.

Rockefeller ve Yardımcıları, Mısır’da demokratikleşme sorununun çözümleri konusunu sunmaya başlamışlardı. Aynı zamanda Rockefeller

ve Sedat, Kahire civarlarında bir yerde, Nil nehri üzerinde dev bir gemiyi bürokrasiden arındırılmış bir bölge yapmak üzere anlaşmışlardı. Mısır yasalarına ve Mısır Devletine tabi olmayacak, hukuk kapsamı dışındaki bir varlık olarak hareket edecekti. Bu, Mısır'ın tam orasında, gündemdeki verimsizlik, yolsuzluk ve iç kusurları düzeltmeye yetkili, ikincil bir devlet olacaktı.

Ayrıca hükümetin mali, idari, altyapı, telekomünikasyon ve benzeri profesyonellik gerektiren tüm faaliyetlerini yürütebileceği ve kolaylıkların sağlanacağı bir ada gibi olacağını söylemişti. Gemi, yeni bir atılımı temsil edecek ve reform için bir model olacaktı. Arkama yaslanmışım, o arada yardımcılardan biri bana hırs kavramını anlatmaya başlamıştı. Sonra gülümseyip şunu sormuştum: “Peki, benden istenen nedir?”. Rockefeller şöyle yanıtlamıştı: “Sizden iki isteğim var: birincisi, projenin nasıl başlatılacağı hakkında bir çalışma yapmanızı, ardından da çalışmaya başlar başlamaz projenin yöneticisi olmanızı istiyorum. İkincisi ise, sizin kuracağınız ve yöneteceğiniz bir şirkette ortağım olmanızı istiyorum”.

Kendisine düşünmek için zamana ihtiyacım olmadığını ve zamanını boşa harcamamaya özen gösterdiğimi söylemiştim. Ona, her iki teklifi için “hayır” dememe müsaade etmesini istemişim.

Biraz şaşırarak “Ne?” diye sormuştu.

“Korkarım ki ben kararımı verdim. Başarılı olmayacağını kesin olarak bildiğim bir projeye ortak olmak istemem.” demiştim. Odadaki herkes, rahatsız olmuş bir şekilde yerinden kıpırdadı. Yalnızca Nelson Rockefeller öne doğru eğilmişti. Kendisini beğenmişim. Tartışıyordu, ben de sözüme devam etmişim.

“Olacaklarını tahmin ettiğim konular şunlar: Ne kadar da kurtulmaya çabalarsanız, Mısır'ın tüm bürokratik sorunları bu gemide olacaktır. Gemi, İçişleri Bakanlığına başvuru olmadan vize verebilir mi? Tabii ki hayır. Geminin, Mısır gümrüklerine uğramadan herhangi bir ekipmanı ithal etmesi mümkün mü? Hayır. Gemi, Çalışma Bakanlığına sormadan iş verebilir mi? Sanmam. Denizde yüzen bu gemide olan ne olursa olsun, karadaki Mısır Bürokrasisinin onu engellemek için bir yol bulacağını izah

ettim. Mısırlı yetkililerin bu gemiyi özellikle, kendilerini bertaraf etmeyi hedefleyen bir düşman ve rakip olarak görmesi, onları bunu yapmaya daha da özendircektir.”

İtirazlarımı imkânım elverdiğince nezaket çerçevesinde anlatmışım. İtiraz ederek: “Yanıyorsunuz. Bunu da size kanıtlayacağım. Bu projeye devam edeceğim ve yirmi yıl içinde sizinle yiyeceğimiz bir öğle yemeğinde başardıklarımızı bizzat anlatacağım. Büyük olasılıkla, bugün bizimle hazır bulunan arkadaşlarımızdan çoğu hayata veda etmiş olacaktır. Ama biz bulduğumuzda ‘Size dememiş miydim?’ diyebileceğim.” demiş ve gülümsemişti.

Ben de gülerek: “Neden hayatta kalacağımızı zannediyoruz?” demiştim. O da: “Çünkü dosyanızı inceledim. Sizin babanız 107 yaşına kadar, benim babam da 97 yaşına kadar yaşamış. Kalıtsal açıdan ikimizin de uzun bir hayat çizgisi var.” demişti. Bu sözleri beni rahatsız etmişti, bunu da kendisine şöyle izah etmişim: “Sayın Başkan Yardımcısı, sanırım ölüm gününüz siz doğmadan önce belirlenmiştir. Dünyadaki hiç bir şey ölüm tarihinizi belirleyemez. O günü Allah belirler. Yarın da ölme olasılığım var. Bu durum genlere veya bilime bağlı bir durum değil; babamın kaç yıl yaşadığına bakılmaksızın, bu Allah’ın elindedir”. Samimi bir kahkaha atmış ve yeniden itiraz etmişti. Bu onun doğası idi.

Demişti ki: “Hayır, hayır, hayır! Yanılıyorsunuz. Genetik biliminde benim düşüncemi doğrulayan bir kanıt var ama konuyu değiştirelim. Proje değerlendirmenizi ve benimle ortak olmayı reddetmenizi de unutalım”.

Ben de: “Bu da ayrı bir sorun. Hayatım boyunca bir fil ile bir sivrisinek arasında eşit ortaklık duymadım.” dediğimde şaşırarak: “Ben filim, siz de sivrisinek!” demişti.

Şöyle yanıtlamışım: “Bu açık. Fil partinizin sembolü, evet, siz filsiniz”. Nelson Rockefeller, soyu tükenmiş türden, iliklerine kadar Cumhuriyetçi olan ve hala devletin öncelikle daha yoksul vatandaşlara hizmet etme sorumluluğu olduğunu düşünen biri idi.

“Genç adam, size bir ders vereyim.” demiş ben de “buyurun, ben daima yeni bir şey öğrenmeye açığım.” demiştim.

O da “Bazen sivrisinek filden daha güçlü olabilir. Sivrisinek ve fili kapalı bir odaya koyarsan, sivrisinek file sıkıntı yaşatabilir. Filin tek yapabileceği, kızmak ve sarsılmak olur; onun dışında sivrisineğe karşı herhangi bir şey yapamaz. Sivrisineğe gelince, fili perişan etmesi mümkündür. Dolayısıyla ne kadar küçük olursan ol, gücünü asla küçümseme.” demişti.

Tokalaştıktan sonra kendisine iş ortağı olmayacağımı ve Nil nehrinde gemi tesisi konusunu tekrar gözden geçirmeyeceğimi söylemiştim. Birlikte öğle yemeği yemiştik. O zaman bariz şekilde cömert davranmıştı.

Toplantıdan ayrılmıştım. O akşam Londra üzerinden Kuveyt’e transit uçuş yapılacak uçuşa yetişmek için doğrudan havaalanına gitmiştim. Eşimi Heathrow Havaalanından aramış, havanın fırtınalı olduğunu ve akşam yemeğinde Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi’nin Chase Manhattan Bankası Başkanı ve Nelson Rockefeller’in kardeşi David Rockefeller şerefine verdiği akşam yemeği için Kuveyt’e dönmem gerektiğini söylemiştim.

Ancak olanlar olmuştu.

Eşim, Nelson’un geçen gece vefat etmesi nedeniyle akşam yemeğinin iptal edildiğini söylemişti. Anlaşılan, ben transatlantik yolculuğunda iken, Nelson Rockefeller, yardımcılarından biri eşliğinde ofisine dönmüştü. Ofisinde ise şiddetli bir kalp krizi yaşamış olan o adam ki, kendine has ve bilimsel olarak garantilenmiş yaşam çizgisinin doğasına dayanarak bir kırk yıl daha yaşayacağını düşünmüştü; olay yerinde hayatını kaybettiği duyurulmuştu.

Bunalmıştım. Adamın sağlığı tam yerinde görünüyordu. Yetmişlerindeki biri gibi görünmüyor, daha genç gösteriyordu.

Nelson Rockefeller ile yapılan toplantıdan iki ders aldım. İlki, dini inançlarımı pekiştirmiş oldum. Zira ölüm, bir kararla veya işlemle değiştirilemeyecek bir gerçektir. Ölmek gerektiğinde öleceksin. Sağlıklı yaşayabilirsin. Kendine dikkat ederek de yaşayabilirsin. Bunların hepsi iyi ve güzeldir. Ancak ölüm gelir ve geldiğini haber vermez. Hazır olmak zorundasın. O günden sonra çok daha mutlu bir kişi oldum, çünkü ölümden yana en ufak bir endişem kalmamıştı. Çünkü ben öleceğim...

Belki de yarın; çünkü gerçek budur. Sabah uyanıp hala nefes alabildiğimde ve başka bir günün daha armağan edilmesinin tadını çıkardığımda mutluluk hissediyorum. Çünkü bunun gerçekten bir hediye olduğunu biliyorum; çünkü yaşayacak bir günüm daha var. Bunun sonucu olarak, sabahları etrafımdakilere rahatsızlık kaynağı oluyorum; hayatta olduğum için çok mutlu hissediyorum. Şarkı söyleyerek ve çığlık atarak gözümü açıp yataktan sıçramaya hazır olduğumu hissediyorum.

Biliyorum ki insanların çoğu ölümden korkar, özellikle yetmiş beşinde... Bu, benim bu kitabı yazarken ulaştığım yaşım. Ancak, bu beni kesinlikle rahatsız etmiyor. Ancak ailemin bu konuyla sorunu var, zira onlar ölümünden söz etmemi istemiyorlar. Buna karşılık ben bunu seviyor ve istiyorum. Çünkü öldüğümde neler olacağını konusunu tartışmak istiyorum ve bunu tüm açıklığıyla yapacağım. Onların açısından bakıldığında ise bu durumu, ölümü çağırarak olarak görüyorlar. Ölümün üzücü bir şey olduğunu ve hakkında konuşmamam gerektiğini düşünüyorlar.

Biliyorum ki hepimiz uzatmaları oynuyoruz. Kaybedeceğin günler, için endişelenmene gerek yok; yalnızca kazanacağın ek bir gün için endişelen. Ancak ben, başladığımız işe devam etmemizi istiyorum. Onun için şimdiden planlama yapmak önemlidir. Zira kuruluşumuzun kendine özgü bir görevi var. Geçtiğimiz senelerde elimize çok fırsat geçmişti. Bazı anlaşmaları onaylasaydık, komisyon almak ve çeşitli borsa işlemleri yapmayı kabul etmiş olsaydık, hayal edilemeyecek mali kazançlar elde edebilirdik. Ancak ben bu işleri yapmadım. Evet, şirketimiz kazanıyordu. Ancak ben bu kazançtaki amacımızın, istihdam ettiğimiz insanların ve hizmet verdiğimiz toplumların kapasitesini arttırmaya daha fazla katkıda bulunmamızı sağlayacak şekilde olması gerektiği konusunda her zaman ısrar ediyorum: İlk olarak Arap dünyasında, şimdi ise küresel düzeyde. Ben bu kuruluşun devamlılığını sağlaması için gerekli koşulları yaratmaya ve bunun için tüm zamanımı harcamaya kararlıyım.

“Nelson”dan öğrendiğim son ve en büyük ders, sivrisineğin fili yenme gücü hakkında idi. Zira bir derse ihtiyacım vardı. O da şu idi; çok küçük bir şey, muazzam bir şey getirebilir. Davut, Calût (Golyat) ile karşı karşıya gelebilir ve hatta yenebilir. Bu durum hatırlamam gereken bir şey oldu.

Çünkü çoğu zaman şirketimden çok daha büyük şirketlerle karşı karşıya geldim. Öylece durup izlersem veya olması gerekenden fazla beklersem beni ezebileceğini hatırlamam gerekiyordu. Zeki olup hücum taktiklerimi değiştirirsem onu geçebilirim; ben sivrisinek olmalıydım.

“DAİMA İŞİMİN BAŞINDAYIM”:

Bunun sonucunda, tatili geçirmek için benzersiz bir yöntemim oldu. O günden sonra işimle bağlantıda olmadan geçirdiğim bir hafta sonu tatili olmamıştır. Ailemle birlikte olmak için işimden ayrılıyorum, ama bu ayrılık asla şirket mensuplarının bana ulaşmasının imkânsız olduğu bir aşamaya gelmez. Şirket mensuplarının bana her zaman ulaşma olanağı vardır. Sivrisinek örneğine bakarak kişinin başarıyı elde etmek için yapması gereken budur. Çünkü her an senin vereceğin bir karara ihtiyaç duyulabilir. Ulaşılabilir olmazsan, tüm yaptıkların yıkılabilir. Derler ki, uzun yıllar boyunca inşa ettiğin itibarın, birkaç dakikada çökebilir. Bu yüzden her nerede olursam, haftanın hangi günü hangi saati olursa olsun, her zaman teyakkuzda ve her zaman ulaşılabilir durumdayım. 31 Aralık’a denk gelen geçen seneki yılbaşı akşam yemeğinde, tam da gece yarısından önce, Riyad’daki şirket mensupları teknik bir mesele ile ilgili benimle konuşmaya ihtiyaç duymuşlardı.

Bana ulaşamamış olsalardı felakete yol açacak bir karar alma ihtimalleri vardı. Yılbaşı gecesi yemeğinde gece saat 23.00’de bazı konularda tavsiye vermeye hazır bir haldeydim. Ortaya çıkan sorunu çözmek için bir yol bulmuştuk. O yıl benim için mutlu bir yıl olmuştu; çünkü sorunun çözümünde yardımcı olmuşum.

Aslında bütün bunlar babamın çocukken benimle paylaştığı şu özlü sözden kaynaklanıyor: “Zamanında yaptığın şeyler sana geri döner; bu, verimli bir şey de olabilir, verimsiz de...”. Bu yüzden bana verilen her gün için beni minnettar ve mutlu görürsünüz. O gün çabalarımda başarılı olsam da olmasam da, önemli olan elimden gelenin en iyisini yapmış olduğumdur.

“PARA AMAÇ DEĞİL, ARAÇTIR ”:

Kariyerimde dört kez iflas ettim. Uçurumun dibine dört kez dokundum. Ancak bu iflas olaylarından her biri farklı sebeplerle içimi aydınlattı. Bu iflas olaylarından birini anlatmak istiyorum. 1990 yılında, tıpkı otobanda hızla yol alırken beton bir duvara çarparcasına her şey bir anda yitip gitmişti. Ailemle birlikte Avusturya’da Salzburg’ta bulunuyordum. Her yıl oraya küçük yaştaki çocuklarımız ile birlikte giderek ünlü müzik festivaline katılıyorduk. Geçmiş yılların birinde oğlum bana şöyle sormuştu: “Sen benim babam olduğuna emin misin? Her yıl bana bu korkunç müziği dinleterek acılar çektiriyorsun!” Ancak, büyüdüğünde benim gibi bir müzik sever oldu. Ama geçmişte küçük olduğu için senfoninin verdiği hazzı anlamamıştı.

2 Ağustos sabahı, biz henüz yatakta iken otel odamızın telefonu çalmıştı. Arayan Kuveyt’teki ofisimin müdürü idi. Bana Irak ordusunun ülkeye girdiğini haber vermişti. Kuveyt şehrini işgal etmişlerdi.

İstilanın hemen akabinde Güvenlik Konseyi ağır müeyyideler ve acil önlemler uygulamıştı. Bunların arasında Kuveyt Hükümeti ve Kuveytlilerin yanı sıra Kuveyt’te ikamet edenlerin tüm mal varlığının dondurulması ve kimliklerinin iptali de yer almıştı. Kanımca bunu Saddam Hüseyin’in ülkeyi ve varlıklarını yağmalamasını önlemek için yapmışlardı. Bu, bizim de yol ortasında kaldığımız ve cebimizdekilerden başka paramız kalmadığı anlamına geliyordu.

Savaşlar büyük değişiklikler yaratır. Tıpkı açık denizlerdeki buzdağı gibi; hasar verme gücünün çoğu, görünmez olan kısmındadır. Yaşantım ve kazanç yollarım o buzdağının yolunda idi. İstila sebebiyle evimize geri dönememiştik. Irak ordusu ülkeyi kuşatmıştı. Bu nedenle yüzümüzü Paris’e doğru çevirmiştik. Paris’te benim de hesabımın olduğu, Kuveyt Ulusal Bankası’nın bir şubesi vardı. Yaşantımızı yeniden geri kazanmak için onu kullanma imkânım olduğunu hesap etmiştim.

Bankaya giderek: “Bakın, bankanızda param bulunmaktadır. Kuveyt’e gidebilmek için aileme harcama yapmak zorundayım. Bana nasıl yardımcı olabilirsiniz?” demiştim.

Banka memuru şöyle cevaplamıştı: “Affedersiniz, size herhangi bir para veremeyiz ancak faturalarınızı ödeyebiliriz”.

Kendisine: “O halde siz benim ailemle lokantaya gitmemi, ardından faturayı istememi, sonra onları lokantada bırakarak fatura ile size gelmemi ve fatura karşılığı olan nakdi vereceğinizi ve benim lokantaya dönerek ödeyeceğimi mi söylüyorsunuz?” demiştim.

Memur bana “Evet” demişti.

Yalnızca konaklama ve zorunlu ihtiyaçların faturasını karşılamaya hazırdılar. Ancak bu hiç pratik değildi. Zira tüm geliş gidişlerimizi yürüyerek halletmemiz gerekiyordu. Kafelerde oturamıyorduk, çünkü karşılığını ödemek zorunda olduğumuz belirtilmişti. Üç hafta boyunca her gün pizza dışında bir şey yiyememiştik, çünkü bulabildiğimiz en ucuz şey idi.

Neyse ki durumumuzu idare etmiştik. Paramız bittiğinde yakın arkadaşlar bana, yardım edeceklerini söyleyerek ellerindeki parayı bizimle paylaşmışlardı. Gerçekten de, arkadaşlarının varlığının insana sağladığı yararlardan biri de buydu. Bu, güven vericiydi. Bu arkadaşların da tıpkı Saba’dan ayrılmamın ardından Faisal El Marzouk’un geçen yıllar boyunca yaptığı gibi, onların da tam vefalı olduklarını biliyordum. Ancak yine de artık kendi başımın çaresine bakmam gerektiğini hissetmiştim.

Çocukların okul faturalarını, ödenmesi için bankaya sunmuştum; olan buydu ancak üzgün değildim. Eğer içimdeki özel duyguyu tarif edecek olsaydım, sevinçti diyebilirdim. Paris’te Champ Elysee’de iki ayağımın topuğunu vurma sesleri eşliğinde gidip gelerek ve gülerek yürümüştüm. Çocuklarım bunun nedenini anlayamamışlardı. Ama ben aynı anda fakir ve para sahibi olmanın anlamını idrak etmiştim.

Malvarlığı, insanı mutlu veya başarılı yapacak olan en son şeydir. Ama kesinlikle özünü şekillendiremez.

KUVEYT’TE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN GÖLGESİNDE:

BKuveyt’in Irak işgalinden kurtarılması, bizim açımızdan, dağılan hayatımızı toparlamaya başlayabileceğimiz anlamına geliyordu. Savaşın sonra, Arap dünyasındaki müşterilerimize hizmet verebilmek için yeni bölgesel üssümüzün sığınağı olarak seçtiğimiz Kahire’ye taşınmıştık.

O zaman, suçlanacak taraflar konusunda endişelenmenin benim açımdan bir yararı yoktu. Irak’ın Kuveyt’i işgal etmesi, işimde nakit akışının kesintiye uğramasından çok daha büyük bir dizi zarara uğramasına neden olmuştu. Ortağım, Kuveyt vatandaşı idi; çünkü işgal sonrasında ülkede iş yapabilmem için Kuveytli bir ortağa ihtiyacım vardı. Ortağım ofisimi ve malvarlığımı ele geçirmeye ve beni tamamen uzaklaştırmaya karar vermişti. Savaş kirlidir. Bazı insanların buna benzer şekilde durumdan faydalandığı farklı olaylar da yaşanmıştı. Buna rağmen çoğu Kuveytli arkadaşımız vefalı ve şerefli kalmıştı.

Hem yoksulların hem nüfuz sahiplerinin başına gelenler, ortağım ofisimizi ele geçirdiğinde bana olan durumla aynı örneği teşkil ediyordu. Pek çok kişi direniş gösterememişti. Ancak ben savaşa girmeye karar vermiştim. Körfez Savaşı sona erdiğinde Kuveyt’e, kaybettiklerimi geri almak için dönmüş ve ortağımı mahkemeye vermeye karar vermiştim. Çoğunluk, çabalarımın sonuç getirmeyeceğini söylemişti.

Sen bir Filistinli olarak Kuveyt’in en iyi ailelerinden birine mensup birini yenemezsin, demişlerdi.

Ben de inatçıyım. Kesin başarısızlık, beni caydırmak için yeterli değildir. Bu olayda ise haklı taraftaydım.

Tahkime gitmiştim. Durum, mahkemenin doğru olanı yapmasına bağlı idi. Mahkeme, Kuveytlilerin güzel ahlakı ile ilgili inancımı haklı çıkarmıştı. Bu inancı, orada geçirdiğim uzun yılların sonunda elde etmiştim.

Şirketim tek bir yargı kararı kaybetmedi. Bazıları benim şanslı olduğumu söylerdi. Bunda size katılacağım. Bu işten sıyrıldığım için değil, davalarımızı adil hakim ve jüriler değerlendirdiği için gerçekten de şanslıydım. Bazen kişi haklı olsa da kaybetmesi kaçınılmaz olabilmektedir.

Masum taraf bazen bir dizi aksilikle karşılaşabilir, örneğin kendisini yozlaşmış ya da ahmak bir hakim karşısında bulabilir veyahut karşı tarafça rüşvet ödenmiş olabilir. Ya da kendisini, işleri onun gördüğü gibi görmeyen bir jürinin karşısında bulabilir. Biz her zaman haklı taraf olmuştuk. Her seferinde haklılığımızın kanıtlanması beni memnun ediyordu. Bu alışlageldik bir durum değildi, çünkü büyük fikri mülkiyet veya muhasebe şirketlerinin aynı şeyi söyleyebileceğini sanmıyorum.

Kuveyt'teki davayı kazanmış ve sürecin sonunda kendime yeni bir ofis açmıştım.

İstiladan önce ofisimde benim adım ve Kuveytli ortağımın adı bir arada kullanılıyordu. Ancak hükümde kendi adı taşıyan yeni bir ofis açmama izin verilmişti. Bu mutluluk verici ve hakkaniyetli bir sonuçtu. Şanslı azınlıktakilerden birisi olmuştum. Kuveytliler bana, tüm haklardan yararlanan bir vatandaş olarak davranacaktı. Çok az Filistinli bana bu konuda katılmıştı.

Mahkemedeki bu davalar nerede anılırsa anılsın, itibarla ilişkilendirilir. Bu benim için oldukça anlamlıdır. Bana göre, suçlu olduğumu gösterecek pazarlıklar ve anlaşmalar yapmaktansa, haklılığımın ispatı için para harcamayı tercih ederim. Bu sebeple davadan ne kadar umut kesilmiş olursa olsun ben savaşmayı tercih ederim.

ÜRDÜN'DE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN GÖLEGESİNDE

Büyük savaşlarımdan birinin başlangıcı, bürokratik bir tarafın yapmış olduğu gizemli bir işti.

2005 yılının Haziran ayında Amman Büyükşehir Belediyesi başkentteki El Abdali bölgesinin 14 numaralı hissesinde yer alan arazilerde çalışma yapmayı, üzerinde inşaat yapmayı, satmayı ve ruhsatlandırmayı yasaklayan bir emir yayınlamıştı. Bu ibareler, benim ve Talal Abu-Ghazaleh Grubu (TAG-Org) için dev bir mücadelenin başlangıç noktasını oluşturmuştu.

Ancak 14 numaralı hisse arazisi, mülkiyeti bana ait olan ve yan yana dört parçadan oluşan bir araziydi. Üzerinde Talal Abu-Ghazaleh Grubu şirketlerini ve merkezini barındıran dört bina inşa etmiştim.

O merkezdeki çalışanların sayısı yaklaşık 500 kişiyi buluyordu. Buradan 60 ofisi ve buna bağlı 180 ofisi bulunan dünya çapında bir grubu yönetiyorduk. Emir yayınlanınca Talal Abu-Ghazaleh Grubu, ofisleri daha fazla genişletebilmek için tam beş ayını binaların gerekli inşaat ruhsatlarını çıkartmaya çalışarak geçirmişti. Planlar elimizde hazır bulunuyordu. İnşaata başlamaya hazırlanmıştık. Sonra aniden tamamen durdurmak zorunda kalmıştık. Çünkü bölgede fizibilite çalışması yapılıyordu. Amman Belediyesi'ne fizibilite sonuçları ile ilgili veya en azından bu çalışmanın süresi hakkında bilgi alabilmek için defalarca yazmamıza rağmen herhangi bir cevap alamamıştık.

Sonunda, Amman Belediye Başkanı Omar El Maani benimle görüşmek için gelmişti. Görevleri arasında, şehre uygulanabilir bir kentsel plan geliştirilmesi de vardı. Zira 20. yüzyılda Amman önemli bir başkentti. Ancak plan eksikliğinden çekiyor ve kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyuyordu. Bu güzel ve iyiydi. El Maani mühendis ve işadamı idi. Endüstri ve mühendislik çalışmaları yapan şirketler grubu Maani Ventures şirketini yaklaşık 25 yıl boyunca yönetmişti. Özgeçmişi o makama uygundu.

Ancak El Maani benimle görüşmeye geldiğinde beraberinde Abdali Yatırım ve Geliştirme Şirketi'nin temsilcileri de vardı. Bu şirket, farklı kuruluşlardan meydana gelen bir konsorsiyum sonucu oluşan özel bir anonim şirkettir. Hükümet de pay sahibi olan kuruluşlardan biri idi. Diğer paylar ise özel şirketlere aitti. Projenin başkanı olan Bahaa El Hariri en büyük paylardan birine sahipti.

El Hariri nüfuzlu bir aileye mensuptu. Babası Refik El Hariri gayrimenkul milyarderi ve o yıl bombalı bir aracın patlaması sonucu öldürülen Lübnan eski başbakanıydı. Ayrıca, yine önceden başbakan koltuğunda oturmuş Saad El Hariri'nin de kardeşiydi.

Her iki adam beni proje hakkında bilgilendirmeye başlamıştı. Proje hakkında bilgi almıştım ancak onlar, bir sunum da yapmışlardı. Devletin geçmişte bir güvenlik tesisi olarak kullandığı, Amman'ın merkezinde nitelikli bir arazi üzerinde iş kuleleri geliştirmeye, yüksek katlı apartman binaları yapmaya, salonlar, galeriler, alışveriş merkezleri, tiyatrolar, lokantalar içeren ticari alanlar yaratmaya yönelik bir projeydi.

Bu proje Ürdün’de ve bölgede giderek yaygınlaşan, halkın büyük çoğunluğunun ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamayacağı yeterince düşünülmeden ve satın almayı asla düşünemeyecekleri türden oldukça pahalı ve büyük gayrimenkul projelerinden biriydi.

Sonunda adamlar konunun özüne gelmişlerdi. Arazimi satın almak istediklerini söyleyerek bir fiyat teklif etmişlerdi. Benim açımdan ne teklif, ne de fiyat kabul edilebilirdi. Ofislerin taşınması benim açımdan büyük bir gecikme demektir. Şirketimin merkezini 500 çalışanı ile taşımak zorundaydım.

Satışa hiç niyetim yoktu. Kendilerine bunu defalarca kez bildirdik. Mülkün tamamını kaybetmeden bir anlaşmaya varmanın mümkün olduğunu düşünmüştüm. Ancak bana gayrimenkulü satmazsam, kamu yararı olduğundan ihtiyaç sebebiyle benden alınacağını ima etmişlerdi. Evet, kamu yararı. Benim aleyhime kullanacakları yasal çerçeve buydu. Bu terim, Ürdün kanunlarının bir parçasıydı. Hükümet, kamu yararına hizmetin söz konusu olduğu durumlarda mülkiyete el koyabiliyordu.

Birçok ülkede bunu karşılayan bir terim vardır. Amerika Birleşik Devletleri’nde “kamu istimlak hakkı” terimi bulunmaktadır. Bununla birlikte, mülkiyetin ele geçirilmesini yöneten kurallar ve ayrıca yerine getirilmesi gereken koşullar da vardır. Hükümet, mülkiyeti özel çıkar sahiplerine satamaz. Aynı zamanda yeri, özel proje sahiplerine de teslim edemez. Ayrıca ifadede belirtildiği gibi yerin “kamu yararına” uygun şekilde kullanılması gerekir. Ben de teslim olanlardan biri değildim.

Bu, benim Amman Belediye Başkanı ve El Abdali Projesi’nin temsilcileri ile yaptığım birkaç toplantıdan sadece biri idi. Ancak olay birkaç toplantı uzamıştı. İşin gerçeği, bir kamu görevlisinin nüfuzunu ve yetkisini kullanarak kamu yararı için değil, o şirketin çıkarı için çalıştığı her adımda daha da netleşmeye başlamıştı. Çıkar çatışması başta yeterince açık değildi; ancak El Maani’nin, 2016 yılının Haziran ayında El Abdali şirketinin yönetim kuruluna katılması ile daha açık hale gelmişti. Bu olaydan bir yıl sonra malvarlığımızı dondurmuştu.

Bir vesileyle, bizzat aramak istemeyen “El Hariri”nin, adamlarından biri beni aramıştı. Adam, arazi sorunu için kolay bir çözüm yolu bulunup

bulunamadığını öğrenmek istiyordu. Bana, hangi sınırımın nereye kadar uzanabileceğini sormuştu. Ben de “gökyüzü” demiştim. Ayrıca bunun bir ilke meselesi olduğunu söylemiştim. Hiç bir baskı bana etki edemezdi.

Amman Belediyesi’nin yasa dışı olan ve meşru olmayan icraatlarına rağmen, uzlaşmaya varmak için davanın tüm aşamalarında iyi niyetimle elimden gelen çabayı göstermiştim. Yolu genişletme olanakları olması için şehre bazı arazileri ücretsiz vermeyi önermiştim. Eğer gerçekten kamu yararı için ise, bu bağıışı sunmaktan ötürü kendimi rahatsız hissetmeyecektim, aksine, gerçekten de bir onur olarak bakacaktım. Talal Abu-Ghazaleh Grubu’nu binalarının, onların projesi ile uyumlu olması için bana ait binaların projelerini yeniden düzenlemeyi önermiştim. Ayrıca El Abdali Projesi’nin arazilerinden bazılarını daha önce Talal Abu-Ghazaleh Grubu’nun kullandığı ofislerin aynı şekilde kullanılması ve binalarından vazgeçmeye karşılık olarak, zemin katların inşa edilmesini önermiştik. Ancak onlar, gayrimenkulün tamamına sahip olmak ve benim önerdiğim tekliflerden hiçbirini kabul edemeyeceklerini göstermek için çizimleri üç kez değiştirmişlerdi. Bana her istekle geldiklerinde karşılığında bir teklifte bulunuyordum; ancak çizimler, önerimin başarıya ulaşmaması için sürekli değişikliğe uğruyordu. Özetle, kendilerine sunduğum her öneriyi reddetmişlerdi.

Artık “Yol genişletme” hikâyesinin, gerçek niyetlerini gizleyen bir kılıf olduğu netleşmişti. Şirketin sahipleri yalnızca araziye istemişlerdi; piyasa değerini ödemeye de niyetleri yokmuş. İzledikleri taktiklerden bu durum anlaşılıyordu. “Fizibilite” kararnamesi, mülkümüzü satmamızı veya geliştirmemizi yasaklamıştı. Ancak, elde ettiğimiz tapu belgeleri Belediye’nin, arazisini satmak isteyen herhangi bir arazi sahibine, satışın El Abdali Yatırım ve Geliştirme Şirketi’ne satılması koşuluyla, getirdiği kısıtlamaları kaldırdığını göstermişti. Aynı şekilde El Abdali Şirketi inşaat yasağından muaf tutulmuştu. Devlet yetkilerinin kötüye kullanılarak, daha nüfuzlu kimselerin çıkarları lehine arazi sahiplerini zorlamalarına rağmen kararlı bir şekilde direnmiştik. Sonunda, çözüm için sunduğum birçok önerimin reddedilmesinin ardından El Maani, 2007 yılının Nisan ayında, Amman Belediyesi’nin El Abdali bölgesinde yer alan birkaç bölüme - bizim de tüm mülklerimizimizin olduğu- el koyduğuna dair bir genel ihtar yayınladı. Kararın onaylanması için hükümete sundu.

Kamulaştırmaya itiraz etmek amacıyla, Amman Belediyesi'nin kanunda ve anayasadaki ihlalleri ile davranışlarındaki çifte standartları hakkındaki tüm gerçekleri, tam belgelenmiş bir şekilde Bakanlar Kurulu'na dilekçede sunmuştuk. Ürdün gazetelerinde davamızın anlatıldığı, dönemin başbakanı Maruf El Bahit Bey'e yazdığım açık bir mektup yayınlamıştım. Mektupta söz konusu el koymanın feci bir hata olduğunu ve yasal olmadığını izah etmiştim. Ayrıca bu projenin ülke için bir felaket olacağını sandığımı da eklemiştim. Mektubun sonunda bir çağrıda bulunarak "Söz konusu ihlalleri durdurmaya yönelik kararınız, kanuna ve kurumlara dayalı bir devlet kurma kaygınızın bir ifadesi olacaktır. Mülkiyet hakkının kutsallığının vurgulanmasıyla, bizlerin, vatandaşların ve yatırımcıların güvenini kazanarak, kimsenin, kamu yararı yoksa bedeli ödenerek dahi, başkaları lehine mülkiyetinden feragat etmeye zorlanamayacağı ve yönetimin tarafsız ve herkese eşit mesafede olacağı bu düzen, ekonomiyi desteklemek adına güçlü bir teşvik olacaktır" demiştim.

Ancak ne yazık ki, El Bahit bu ihlalleri durdurmamıştı. Bakanlar Kurulu 2007 yılının Mayıs ayında kararı onaylamıştı. Bu arada, olay basına yansımış ve kamu yararını ilgilendiren ana konulardan biri haline gelmiş ve iki taraf arasında kamuoyunu kazanmayı amaçlayan bir savaşa dönmüştü. Bu savaşı kolaylıkla kazanmıştım. Gazetelerin tercih ettiği hikaye, konunun benimle El Hariri'nin karşı karşıya gelmesinden kaynaklandığı idi. Gazetelerden biri "İki Taraf Arasında Çatışma" başlığı atmıştı. Pek çok yönden bu doğrudu.

Davanın tüm aşamalarında, özellikle de El Maani, El Abdali ve etrafındakilerin davranışlarından sonra teslim olmak istememişim. Ofislerimiz (Ayrıca Belediyenin, özel bir şirket lehine ele geçirmeye kararlı olduğu arazimiz) Amman'nın kalabalık iki ana yolunun kesişimin de yer alıyordu. Genellikle olduğu gibi oradan her gün binlerce araç geçiyordu. Ben de bu merkezi konumdan yararlanarak her iki binamıza birer büyük afiş astırmıştım. "Biz burada kalıcıyız" yazan afişte ayrıca, bizlerin yalnızca daha çok kazanç elde etmek için direndiğimiz yönünde ortalıkta dolaşan kötü niyetli söylentilere karşı durmak ve davamıza ilişkin tüm gerçekleri ve ayrıntıları anlatmak amacıyla kurduğumuz internet sitemizin adresi de yer almıştı.

Bazılarının söylediği doğruydu: “Bu toprak Filistin değil”di. Belki de pazarlıkların ortasında iken büyük bir rakam isteyebilir ve havalimanı yoluna yakın bir yer satın alarak dilediğim en büyük binayı inşa edebilirdim.

Hepsi doğruydu. İşin başında iken bana ticari bir yaklaşımla gelerek açıkça: “Talal Abu-Ghazaleh, seninle bir anlaşma yapalım” demiş olsalardı, kendileri ile pazarlık eder ve belki de satardım. Ancak onlar bana bu yolla gelmemişlerdi. Beni tehdit etmişlerdi. Bana o şekilde davranmış olsalardı, mahalledeki diğer insanlarla da aynı şekilde davranmak zorunda kalacaklardı. Birinin onlara karşı durarak yaptıklarının yanlış olduğunu kanıtlaması gerekiyordu.

Riskleri biliyordum. Bir takım yanlış izlenimlerim olduysa da El Abdali Projesi için müzakereye gelen o adamların sözleri kesin olarak bunu ortadan kaldırmış oldu. Zira satmazsam bana her şeyimi kaybedeceğimi bildirmişlerdi. Araziyi “kamu yararı” ile almaya kalkışsalardı teklif ettiklerinin %25’ini dahi alamazdım. Gerçekten de sözlerini yerine getirmişlerdi.

Şirketim bir danışmanlık şirketidir. Mali fizibilite çalışmaları bizim sürekli olarak yaptığımız işlerden biridir. Çekişme aşamalarının birinde, El Abdali Projesi sahiplerinden birinin sunduğu öneri, sahip olduğum arazilerin yerine farklı bir yerin uzun vadeli kirasını ödemeleri şeklinde olmuştu. Bana gözden geçirmem için bir sözleşme taslağı da yollamışlardı. Bu taslak, işlerini gerçekte nasıl yönettiklerini ve planlarının tam olarak nasıl göründüğünü gösteriyordu. Bu projenin yararlı olmadığı açıktı. Zira konumu şehir trafiğinin en kötü olduğu noktadaydı ve daha geniş bir caddenin bu sorunu çözmesine olanak yoktu. Müteşebbisler inşaattan tüm komisyonlarını alacaklardı; bunun dışında olacakları umursamamışlardı. Şüpheli sözleşmelerinden pay almamı istemişlerdi.

Hayali bir proje idi, dolayısıyla isteklerini kabul etmemiştim. Bu satırları yazdığım sıralarda El Abdali Projesi hala tamamlanmamıştır. Bu binalar bakanları memnun etmemektedir. Şehrin en kalabalık bölgelerinden olan bu yerde kimse bunlarla ne yapacağını bilemiyor.

Açık mektubumda bunun olacağı konusunda uyarıda bulunmuştum. Keza mülklerime el koymaları durumunda Başbakan ve ilgili diğer tüm taraflar aleyhine dava açacağıma dair söz vermiştim. Öyle de yaptım. Üç dava açmıştım; birini, Belediye Başkanı Omar El Maani ve Amman Belediyesi aleyhine Yüksek Adalet Mahkemesi'nde açmıştım zira bu mahkeme hükümete karşı açılan davalarda uzmandır. Bir diğer davayı, zararlarımın tazminatını talep etmek için Ticaret Mahkemesi'nde açmıştım.

Üçüncü davayı ise Ceza Mahkemesi'nde açmıştım. Çünkü Omar El Maani Yüksek Adalet Mahkemesi karşısında yalan beyanda bulunmuştu.

El Maani, bana ait olan hiç bir malvarlığının müsadere edilmediği veya özel bir şirkete teslim edilmediğine dair bir belge sunmuştu. Bende arsaların belli bir tarihte müsadere edildiğini, o tarihten iki hafta sonrasında ise El Abdali Geliştirme Şirketi'ne satıldığını kanıtlayan, tapu sicilinden alınmış belgeler vardı. Söz konusu belgeler imzalı, mühürlü ve onaylı belgelerdi. O andan itibaren Amman Belediyesi benzer bir utanç yaşamamaya özen göstermeye başlamıştı. Tescil Dairesi onların kontrolü altına verilmişti.

Bununla birlikte, elimde kesin ve gerçek bir delil olmasına rağmen durum oldukça tehlikeliydi. Arkadaşlarım delirdiğimi düşünüyorlardı. Savaşlarım malvarlığı odaklı olsaydı, hayatta kendime farklı bir yol çizer ve muhtemelen milyarder olurdu. Bundan dolayı kendimi riske attığım durumlar başkasına göre bilgelikten uzak durumlar olarak görülebilir. Ancak ben bunu neden yaptığımı biliyorum. Para kazanmak amacım olmadı ve olmayacak. Para, yalnızca yüksek hedeflere hizmet etmek içindir. O halde, hayatının bir anlamı olmasını istiyorsan yüksek bir hedefinin olması gerekir.

Mahalleimde, arazilerini kaybetmiş olanların kendilerini savunma imkanları olmadığı için savaşmıştım. Birilerinin arazimi ne yapıp yapmayacağıma dair bana emir vermesini sevmediğim için savaşmıştım. İlerlemesini durdurmaya çalışmış olmama rağmen, artık uygulamaya konulmuştu.

2008 yılının Mart ayında, Yüksek Adalet Mahkemesi, el koyma kararının iptaline ilişkin taleplerimi reddetmişti. Belediye'nin, arazileri yol

ve kamuya açık bahçeler yapmak için kullanacağına yönelik yalan olduğu bariz olan iddialarını kabul etmişti.

El Abdali Projesi, görevi yerine getirmek üzere 2008 yılının 27 Temmuz gece yarısından sonra vinç ve kepçelerini yollamıştı. Sabaha karşı binalar yerle bir edilmiş ve orada öylece bırakılmışlardı. Zira projenin kalanı inşaata başlamaya hazır olmamasına rağmen bana ait binaları yıkmak istemişlerdi. Bu binalar benim övünç ve gurur kaynağımdı -güzel binalar oldukları için değil - ancak, temsil ettikleri şey için. Onlar, benim ve çalışanlarımın uzun uğraşları sonucunda ortaya çıkmışlardı. Biz binalara şirketimizin merkezi olmasından ziyade mahremimiz, toplandığımız yerimiz ve işimin temelini oluşturan prensiplerimizi belirlediğimiz yer olarak görüyorduk.

Hiç tanımadığım insanlar, giremedikleri bir mücadelede olmamı ve bu davanın mücadelesini sürdürmemden duydukları mutluluğu anlatıyorlardı. Onlarla kurduğum bu duygusal bağın boyutunu anlatamam. Yürüdüğümde insanlar benimle tokalaşarak “Siz bize bu ülkede umut verdiniz” diyorlardı.

Bir keresinde, kralın makamını ziyaret etmeye gitmiştim. Kontrol noktasındaki polislerden biri bana:

“Sen Talal Abu-Ghazaleh misin?” diye sormuştu. Ben de olumlu yanıt vermiştim.

Şöyle demişti: “Elinizi sıkmak ve aileme gidip Talal Abu-Ghazaleh'nin elini sıktığımı söylemek istiyorum. Siz harika bir adamsınız. Sizinle gurur duyuyoruz.”

Gazetelerde ve televizyon ekranlarında ve her yerde hakkımda herhangi bir olumsuz izlenim yoktu. Birçok insan benim davayı kaybedeceğimi düşünmüştü. Ancak kimse benim kaybetmemi istemiyordu. Omar El Maani ve Abdali Projesi Müdürü 2011 yılının başlarında, dava ile ilgisi olmayan bazı suçlamalarla tutuklanmıştı.

Sonunda, finansal bir bakış açısıyla dava bana pahalıya mal olmuştu. Ancak hükümler karışık. Daha önce Yüksek Adalet Divanı'nda dava kaybetmiştim ve ardından, El Maani aleyhine açılmış olan ceza davası

askıya alınmıştı. Zira majesteleri Kral Abdullah II Bin Hüseyin geriye dönük genel af ilan etmişti. Ticaret Mahkemesi verdiği kararlar, tazminatın ödendiği tarih itibariyle arazinin maliyetine eşdeğer bir tazminat ödenmesine hükmetmişti ki, yasaya göre arazinin benden ilk kez müsadere edildiğindeki fiyatından çok daha az olmasına rağmen bu fiyat verilmişti. Şu anda bir mülk yerine Amman'ın dört farklı konumunda beş binamız bulunmaktadır. Ancak sahip olduğum şey paha biçilmezdi.

Zira insanların gözünde Talal Abu-Ghazaleh Grubu hukukun üstünlüğünü savunuyordu. Karşımıza dizilen güçlü düşmanlara rağmen, gerçek uğruna savaşmaya hazırдық.

İlkelerimi savunmuş, korkutulamayan ve ürkütülemeyen bir adam olarak itibar edinmişim. Kralın makamına gittiğimde dışarıdaki polisin elimi sıkması, kaybettiğim herhangi bir şeyden daha değerli idi. O tokalaşmanın gerçek bir anlamı vardı. Tüm bunlar bizlerin Ürdün'de bazı nimetlerden yana şanslı olduğumuzun bir ispatı idi. Çünkü hiçbir devlet yetkilisi veya kurum benim veya yardımcılarımın üzerine baskı kurmayı denememiştir. Bu, insafı bir savaştı. Ülke de bana insafı davranmıştı. Krallık kazanmıştı.

MAJESTELERİNİN ÖDÜLLERİ HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNE DAYANIR:

Siyasi açıdan hassas olan bu konuyu kapatmadan önce şunu ilave etmek isterim ki, Ürdün'de bir kişi, haklarını savunmak adına vefalı bir vatandaş sıfatıyla haklı ilkeleri için sağlam duruş sergilediğinde, süreç sonunda cezalandırılmaz, aksine ödüllendirilir.

Bu davanın bitmesinin hemen ardından 25 Ekim 2010 günü yüce krallık iradesi ile majesteleri Kral Abdullah II Bin Hüseyin'in beni Senato Üyesi olarak onurlandırdığını şaşkınlıkla öğrendim.

Genellikle bu büyük onur, ülkeye özel icraatlar yapan yüksek makam sahibi yetkililere bahşedilirdi. Nitekim Ürdün'de bu yüce mevkide bulunan üst düzey insanlar var. Bana ise tam bir sürpriz olmuştu.

8 Aralık 2012'de Majesteleri Kral Abdullah II Bin Hüseyin beni bu kez de Dürüstlük Sisteminin Güçlendirilmesi Krallık Kurulu'na üye

olarak atadığında bir sürpriz daha yaşamıştım. Bu kurul, ülkede en yüksek hakkaniyet ve dürüst yönetim seviyelerinin sağlanması için tavsiyelerde bulunan ve standartları belirleyen seçkin uzmanlardan oluşmuştur. Belki de her iki onurlandırma, bu ülkede cesur ve prensipli duruşların kesinlikle takdir edildiğinin bir göstergesiydi.

TARİH BENİ ARAP DÜNYASINA YAZDI:

Düşman tarafından gecenin derinliklerinde baskına uğrayan askeri bir kampta her adam tek başına savaşıyor. İşin karmaşık yanı ise moralleri yükselten ve direnişçileri harekete geçirmek için ilk çığı atılan bu kişinin derecesini veya rütbesini soran kimsenin olmamasıdır.

— Charles De Gaulle (*Fransız Liderin amcası*)

Ben tarihe ve coğrafyanın kadere etkisine şiddetle inananlardan biriyim. Charles De Gaulle'un çok sayıda tarih kitabı ve ofisinin duvarına asılı haritaları varmış. Kendisi, öncelikle tarihe veya coğrafyaya bakılmadan zekice bir karar alınamayacağını söyler. Bazı durumlarda adını taşıdığı ve yukarıda alıntı yaptığımız amcasının sözlerini tekrar hatırlamış.

Geçen on yılları tekrar düşündüğüm zaman açıkça görürüm ki, bu Arap âlemi birbirine aittir. Şanlı ve asil bir tarihimiz vardı. Binlerce yıldan beri Arap dünyası tek bir bölge idi; Kazablanka'dan Arap Körfezine kadar. Ticarete birleşmiştik. Buna ek olarak Arap nüfuzu (erki) bugün Arap Dünyası olarak adlandırdığımız bölgeyi de aşarak Çin ve Hindistan'a ulaşmıştır. Gerçekte Arap bilim adamları, eski çağlardan genel matematik, astronomi, felsefe metinlerini tercüme ederek bunu müteakiben Avrupa'ya naklettiler. Arap gezginlerin kitapları (10'nuncu yüzyılda yaşadığı dönemi ve Vikingleri kaleme alan İbn Fadlan gibi) bugünün asıl tarih kaynaklarını oluşturmaktadır. İşte asırlardan beri Arap merak ve etkisinin ulaşabildiği nokta bu olmuştu. Ayrıca gümrük kontrolleri ve siyasi müdahalelerden herhangi biri olmadan özgürce hareket etmek de mümkün olabilirdi. Ancak Araplar tabii ki geçtiğimiz yüzyılın en büyük bölümünü sömürge altında yaşadılar. Zira Osmanlılar vardı, ayrıca İngilizler, Fransızlar... Bir çok sömürgeci dalgaya maruz kaldık. Ama sadece dalgaydılar, geldiler ve sonra gittiler. Fransızlar elli yıl boyunca Cezayirlileri Fransa'nın bir bölümü olduklarını ikna edememişlerse bunun nedeni Cezayirlilerin Fransız değil, Arap olduklarını bilmelerinden ileri gelir.

Ben bu Arap dünyasının Arap milliyetçiliği adı verilen bir öz savunma mekanizması olduğu kanaatindeyim. Bu, politik bir yapı değildir; devletleri bir araya getiren düzenleyici bir çerçeve de değildir. Bu, tarihimizin ve coğrafyamızın mirasından doğan bir duygudur. Şu anda bazıları Türkiye'nin, Arap dünyasının büyük hedefleri ile paralel olmayan emelleri olduğunu düşünebilir. Sorun değil.

Ben dünyada, çevresindeki bölgelerle veya uluslararası düzlemde emelleri olmayan bir ülke tanımıyorum. Ancak anlaşmazlıklar emellerden doğar. İhtilaflar ve savaşlar aynı şey iken, vizyon ayrı bir şeydir. Bölgede Arap olan herkesi kapsayan bir şuur olduğunu düşünüyorum. Arapların durumlarını iyileştirmek için, uygun koşullar altında yan yana çalışmalarının mümkün olabileceğini sanıyor ve buna inanıyorum.

Arap dünyasının Amerika Birleşik Devletleri'ndekine benzer etkili bir birliktelik geliştirebileceğine inanıyorum. Gelecekteki bu dünyada, her bir Arap ülkesi olarak Birleşik Devletler'in bir eyaletine biraz benzer şekilde davranacağız. Aslı gibi birebir kopyası olmayacağız. Her ülkenin belirli bir düzeyde bağımsızlığını koruyacağını düşünüyorum. Eğer imkân olursa, Amerika Birleşik Devletleri örneği ile daha esnek olan Avrupa Birliği'ndeki oluşumlar örneğinin arasında bir sistem geliştirebilirsek bu benim gurur duyacağım bir Arap dünyası olacaktır.

İnsanların çoğu görüşümün imkânsız bir hayalden ibaret olduğunu söyleyebilirler. Arap dünyasındaki ulus devletlerin birbirileriyle herhangi bir şekilde çalışmasının asla mümkün olamayacağını söyleyeceklerdir. O eleştirenlere, Avrupa Birliğinin, iki dünya savaşının akabinde ve 15 milyondan fazla kişinin ölümünün ardından kurulduğunu hatırlatmama gerek yok. Üstelik 50 seneden az sürede... Dünyanın gördüğü en korkunç çatışmaların enkazından bir birlik inşa ettiler ki, bu çatlaklar şu anda Arap dünyasında var olan herhangi bir şeyden daha şiddetli idi. Avrupalılar yan yana çalışabildilerse, Arapların da bunu yapabilme imkanı vardır.

Bu esnada Hintli ve Çinlilerin bölgeye ilişkin emellerinde artış göreceğiz. Ben bunu hoş karşıyorum. Zira dünyadaki tüm ülkelerin emellerini hoş karşıyorum. 2009 yılında yeni seçilmiş olan Amerikalı Başkan bölgeye gelmiş, ülkesinin Arap ve İslam âlemi ile ilişkilerini yeniden başlatmayı amaçlayan ünlü ve süslü konuşmasını yapmıştı.

Sonradan bakıldığında, birçok insan bu vizyonu kesinlikle yerinde olmayan bir iyimserlikle karşılamıştı. Bana göre ise bu müdahale oldukça küçük düşürücü olmuştu. Arap dünyası neden süper güçlerin ya da yabancı liderlerden birinin vizyonunun esiri olsun? O süper gücün Amerika Birleşik Devletleri olmasının bir önemi yok. Amerikalılar bize, biz size yardım etmek için buradayız ve özel vizyonumuzu sizin için uygulamak istiyoruz diyorlardı.

Ben, bana özel olan vizyonumdan zevk alıyorum. Benim görüşüm, kendi kendine yeten ve Birleşik Devletlerin veya başka herhangi bir kimsenin vizyonuna teslim olmayan büyük bir Arap dünyası ile şekillenir. Ben Arapların kendilerine özel vizyonu yaratacaklarına ve bunu uygulamak için gerekli araçları temin edeceklerine inanıyorum.

Sonuç olarak, bırakalım da diğer ülkeler gelip kendine özgü parmak izini bölgede bırakmaya çalışsın. Bu ne kadar artarsa o kadar iyi. Ben Türkiye'nin de daha büyük rol almasını hoş karşılıyorum, İran'ın da.

Ayrıca Çin'in, Hindistan'ın ve diğer ülkelerin de. Zira ben şirketlerimiz, ticari işlerimiz, siyasi ve ekonomik etkileşimlerimizde rekabet edecek on veya yirmi oyuncuyu görmek isterim. Bizdeki sorun şu idi, geçtiğimiz yüzyılda egemenlik kuran bir güç bulunmaktaydı ya da birden çok güç, hegemonyasını inşa etmek uğruna rekabet etmişti ve bedelini biz ödemiştik.

Üzerimizde kontrol sağlamak isteyen ister İngilizler olsun, ister Fransızlar, ister Amerikalılar, durum daima tek bir ülkenin etkili olmasından ibaretti. Ancak umarım ki, alanımızın daha açık olacağı zamanlara doğru yol alırız.

Nüfuz ve müttefik arayışı için bölgeye gelen güçlerin sayısı arttıkça, baskın güç olma olasılıkları azalmakta ve Arapların tüm bu müdahalelerden bıkmış sonunda kendilerine özgü yollarını açabilirler. Ben bunu yarın yapabileceklerini söylemiyorum. Zira bu uzun ve sancılı bir süreç olacaktır. Avrupa birkaç yüzyıl karanlık çağlarda kalmıştır. Nihayetinde özgürlük ve demokrasi meşalesi özelliği ile belirmiştir. Şüphesiz ki bugünkü bakış açısıyla çatışmalara, savaşlara ve son yıllardaki yıkıma bakılacak olursa, insanın umutlanması zor görünmektedir. Kargaşa

tohumlarını eken, kendini korumaya çalışan eski bir düzendi. Ama bir bölgenin veya halkın ortaya çıkmamış büyük potansiyellerini gizlemek kolaydır. Görevim bu olanakların ortaya çıkarılmasına yardımcı olmaktır. Talal Abu-Ghazaleh Grubu şirketlerinin pek çoğunun staj ve eğitime odaklanmasının ve yaratıcılık ile yenilikçiliğe imkan yaratmasının sebebi budur.

Bir zamanlar Arap dünyası Çin'e kadar uzanmıştı. Bunun aynısını yeniden gerçekleştirmesi mümkündür. Çünkü bizi ayırıştırmaktan çok birleştiren şeylerimiz var, ki, hepimiz aynı dilde konuşuyoruz ve hepimiz ortak bir tarihi paylaşıyoruz. Bazen Arap kültüründe sonu olmayan çeşitlilik ve farklılıklar da vardır. Ancak bölgemizde yaygın bir ortak kader yakınlığı ve duygusu da vardır. Birliği gerçekleştiremeyeceğimizi göstermek için çok çeşitli bahaneler de olabilir; bunları tamamen anlayışla karşılıyorum. Ancak muhaliflerden daha güçlü olan bir şey vardır: O da tarihin kuvveti ve ortak coğrafyamızın gerçeğidir.

Çin'i Arap dünyasına, Arap dünyasını da Çin'e yakınlaştırmak amacıyla 2008 yılında Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs Enstitüsü'nü kurduk. Bu, Çin'deki Konfüçyüs Enstitüsü ile ortak bir proje idi. Enstitünün faaliyetleri arasında Çin dili, tarihi ve edebiyatı eğitimi için burs vermek de vardı. Son zamanlarda Çin'de bulundum ve bir tapınağı ziyaret ettim. Bu tapınak 5000 yıl boyunca ayakta kalmış. Tapınak girişinin üzerinde Çince bir yazı vardı: "iyi olan ne varsa doğudan gelir".

Ben de "Doğudan... Doğu size göre neresidir?" diye sormuştum. Ev sahibi şöyle yanıtlamıştı: "Sizsiniz. Biz Çin'de Arap dünyasına doğu olarak bakarız."

Son zamanlarda incelediğim Amerikan strateji raporlarından biri önümüzdeki yirmi yıl içinde servetin kuzeyden güneye ve batıdan doğuya taşınacağını söylüyordu. Dolayısıyla büyüme ve refahın yeri hareket ediyor. Bu benim değil, Amerikan bakış açısını yansıtıyordu. Herkes Çin'in önderliği ele geçirecek bir sonraki süper güç olacağını sanıyor. Ekonomileri adeta bir patlama yaptı. Onlar bunu gerçekleştirmek üzere. Önlerinde, onları yollarından alıkoyacak ciddi engeller de görünmemektedir.

Burada asıl dikkat çeken, beklentiler doğrultusunda, servet ve nüfuz anlamında güç doğuya ve güneye doğru gitmeye devam ederse, 50 seneden az bir sürede Arap dünyası bir süper güç olarak yerini alacaktır. Keza tahminim üzerine, Afrika'nın kalanının da durumu benzer olacaktır. Ben özellikle büyük ülkeleri olan genç nüfusa sahip olması sebebiyle, Afrika'nın da Arap dünyası gibi, henüz gerçekleşmemiş dev imkânlara sahip olduğuna inanıyorum.

Çinliler şimdi Afrika'daki her temel emtia kaynağına yatırım yapmakta ve yirmi yıldan az bir sürede, dünyadaki temel emtia pazarlarına hâkim olacaklardır. Gerçekten Çin ekonomik nüfuzu ve belki de Afrika'daki siyasi hâkimiyeti sebebiyle savaşı kazanmıştır. Afrika geliştiğinde Çin ile rekabet edebilir. Ancak kesin olan şu ki, dünya genelinde pekiştirilen yeni ilişkiler, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ekonomik ve finansal güç merkezlerinin ötesine geçecektir.

Belki de Amerika Birleşik Devletleri'nin Asya Altyapı Yatırım Bankası'na karşı çıkmasının arkasında bu sebep yatıyordur ki, bu kuruluş Çin'in inşa ettiği, yeni ve çok taraflı bir kuruluştur. Burada küresel nüfuzun dönüştüğünün belirgin bir işareti vardır. Amerika Birleşik Devletleri'nin itirazlarına rağmen İngiltere, Fransa ve Almanya, bankaya katılmaya karar verdiler.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'DE:

Büyük bir onurdan fazlası olan zafer, şirketimin başarı meyvelerinden biridir. Gerçekte özellikle belirli bir övünç duyduğum onurlandırmalardan biri de Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çalışma Grubu'na (UN ICT Task Force) Arap dünyasından katılmaya aday gösterilen tek kişi olmamdı.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan bu çalışma grubunu oluşturmuş ve üyelerini seçmişti. Çalışma Grubu, devlet kuruluşlarından, sektörel birliklerden, akademik çevrelerden, sivil toplum kuruluşlarından ve uluslararası örgütlerinden toplam 52 üyeden oluşuyordu. Benim atamam 11 Eylül saldırılarından iki buçuk ay sonra, 12 Kasım 2001 tarihindeydi.

İlk toplantıda şöyle bir açıklamada bulunduğumu hatırlıyorum:

“Ekselansları, benim Filistinli, Ürdünlü, Müslüman ve Arap olduğumu bilmenize rağmen Çalışma Grubu’na ve Yönetim Kurulu’na Üye ve Eş Başkan olarak seçtiğiniz için sizlere teşekkür ederim” (O dönem bu dört kimliği taşıyanlar suçlu kabul ediliyordu). Salonda bir sessizlik hâkim olmuştu. Yarım dakika sonra Amerika Büyükelçisi David Gross alkışlamaya başlayarak sessizliği bozmuştu. Herkes de ona uymuştu. Mesajımın net olduğunu hissetmiştim; en azından o an için. Amerikalılar, Amerikalı Büyükelçi ile temsil ediliyordu. Diğer üye ülkeler ise onlara ülkelerin ve milletlerin yaftalanmasının tamamen yanlış olduğu mesajını ulaştırmak istiyorlardı.

Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çalışma Grubu’na bireysel olarak katıldım. Herhangi bir hükümet tarafını veya farklı bir Arap kuruluşunu temsil etmiyordum. Filistinli bir mülteci olarak bunu yapıyordum. Bu durum, bilgi ve iletişim alanında çalışan her bireyin ulaşmak isteyeceği en büyük onurdu. Tamam, ben bütün bunları Filistinli tek bir mültecinin bir şeyler yaparak diğer Filistinlilere başarı örneği olmasına dair rüyamı gerçekleştirmek amacıyla yapmıştım. Ben başarıya ulaşmış birçok kişiden yalnızca biriyim. Filistinliler yaşamın birçok alanında ön plana çıktılar. Bu sebeple “Her şey Filistin İçin” adlı bir dernek kurmaya çabaladım. Adını “Hepimiz Filistin İçin Varız” koyduk. Bu derneğin amacı dünyadaki başarılı Filistinlilere ışık tutmaktır. Bu dernekte siyasetle ilgilenmiyoruz. Bizler herhangi bir siyasi beyanda bulunmuyor ya da herhangi bir siyasi duruşu desteklemiyoruz. İnsanların birçoğu Filistinlilere “terörist” gözü ile bakıyor. Sen ise bunu yapanların cehaletleri karşısında rahatladıklarını görüyorsun. Ben ise, onlara yeni dersler vermeyi umuyorum. Filistinliler başkalarına göre daha az derin, daha az renkli veya daha az başarılı değildir.

Ticari iş hedeflerimi milli yükümlülüklerimden ve milli inancımın ayırmayı düşünmedim. “İnanç” kelimesini bilinçli olarak kullanıyorum. Zira bu bir inançtır. Ben Arap milliyetçiliğine inanıyorum. Arap dünyasının tek bir dünya olduğuna da inanıyorum. Bu, üniversitede iken bilincimde büyüyen bir inançtır ve ben hala ona içtenlikle bağlıyım. Arap milliyetçi bakış açısı olmadan ticari işlerime ilişkin karar alamıyorum. Ben bir Arap’ım ve bir Arap olarak nerede olursam olayım kendimi daima Arap dünyası adına konuşan bir sözcü olarak görmem gerekir. Ben geleceğin,

Arap dünyasının birliğine tanıklık edeceğini sanıyorum. Ayrıca imkân çerçevesinde, konuşma ve davranışlarımın bu inancı destekler nitelikte olması gerektiğini de düşünüyorum.

Ben artık o göçmen Filistinli genç değilim. Ben hem Arap hem Filistinliyim. Kendime bir Arap olarak bakmam, bana bir bakış açısı ve güven kazandırmaktadır. Kendimi bir Filistinli olarak düşündüğümde ise bu oldukça kısıtlayıcı oluyor. Zira Filistinliler büyük bir okyanusta, uzak bir sahile kolayca savrulabilecek bir kum tanesi gibidir. Ancak Arap dünyasının bir parçası olmam güçlü ve aynı zamanda Filistinlilere umut veren bir durumdur. Çünkü biz Filistinliler tek başımıza durursak, kayboluruz.

Bir keresinde Arap Birliği bir karar almış ve Filistin Kurtuluş Örgütü de bu kararı kabul etmişti. Kararda, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün "Filistin halkının tek ve meşru temsilcisi" olduğu yazıyordu. O gün benim için hüzünlü bir gündü. Çünkü ben daima "İsrail" in sadece Filistin'i değil, aynı zamanda Arap dünyasının bir parçasını işgal ettiğine inanıyordum. Arap dünyasının, yabancı çıkarlara hizmet amacıyla kontrol altına alınması, İsraililerin geliş nedenlerinin bir parçasıydı. Filistin, Arap dünyası için bir mesele haline getirilirse işte o zaman ortak bir Arap çabasıyla kurtarılabilir. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün temsil ettiği Filistin pençesizdir, meşruiyeti yoktur, gücü yoktur. Dolayısıyla Filistin halkını, bütün dünyanın temsil etmesi en idealidir.

Ancak ben bu kararın nedenlerini anlıyorum. O zaman için mantıklı bir karardı. Çünkü Filistinliler kaderlerinin tayini ve haklarının geri alınması konusunda hak sahibidirler. Bunun için temsile ihtiyacımız var. Birleşmiş Milletler'de temsil edilmek de buna dâhil. Ancak bana göre bu durum, Filistin davasının kaderindeki düşümlere başka bir örnekti. Zira Filistinliler hala o kum tanesi gibidirler. Hala kayıp durumdayız, buna rağmen inancım şimdiye kadar beni güçlü tutmaktadır.

Seminerlere veya siyasi tartışmalara her gittiğimde, Arap dünyasından geldiğimin belirtilmesini istediğim konusunda her zaman ısrar ettim. Ben Ürdünlü kimliğimle gurur duyuyorum ve Filistin asıllı olmama çok değer veriyorum. Ancak misyonumun her zaman bundan daha kapsayıcı olduğunu hissediyorum. Zira tek bir ülke veya halk adına değil, genel

olarak Arap dünyası adına konuşmak istiyorum. Eğer Arap olarak orada bulunursam, Mısır halkının, Suriye halkının, Lübnan'ın, Suudi Arabistan'ın, Birleşik Arap Emirliği'nin, Yemen'in, Ürdün'ün, Irak'ın, Kuveyt'in, Tunus'un, Fas'ın Bahreyn'in, Katar'ın, Umman'ın, Sudan'ın, Cezayir'in ve Filistin halklarının yüceliği ile desteklenmiş olacağım. Bu büyüklüğün, bölgemizin uğradığı trajik ve acı çatışmalardan daha kalıcı ve daha sürekli olduğundan eminim. Sonuç olarak, ortak ve parlak bir Arap vizyonu oluşturmak ve Arap dayanışması sağlamak (dünyaya açık ve kapsayıcı bir bağlantı kurma yoluyla) bugün iktidardaki güçlerini korumak için ulusal ve mezhepsel bölünmeleri körükleyenlere karşı esas galibiyet olacaktır.

Bir keresinde New York'ta Arap-İsrail çatışması olarak adlandırılan konuyu bir kongrede tartışmak üzere bulunuyordum. Bu konunun Arap-İsrail davası veya Filistin-Arap çatışması veya barış görüşmeleri olarak adlandırılmaması gerektiğine her zaman inandım. Sanırım Filistin'in işgali olarak adlandırmalıyız, o kadar. Ancak bu durum "karmaşık bir dostluk ilişkisi!" olarak nitelendirilemez.

Kongre sürerken akşam yemeğinde işgal hakkında konuşurken yanımda oturan bir Amerikalı aksi yönde düşündüğünü ifade etmiş ve "Ama 'İsrail' barışçıl bir ülkedir" demişti. Ben de "Evet, size katılıyorum. Gerçekten de çok barışçıldır. Ancak çok çeşitli parçalardan oluşuyor. Lübnan'dan bir parça, Mısır'dan bir parça, Suriye'den bir parça ve Filistin topraklarının tamamı var".

Sohbeti bitirmiştik, ancak yeniden itiraz etmemişti. Beş ülkeyi aynı anda işgal ettiği halde "İsrail"ın barışçıl bir ülke olduğu yönündeki yanlış düşüncesini değiştirdiğimi umarım. Hiç kimse bunu barışçıl bir şekilde tarif edemez. Ancak insanlar bazen kuruntulara kapılıyor ve akşam yemeği davetleri bazı insanların fikrini değiştirecek koşulları size sunmuyor.

SEÇME FOTOĞRAFLAR

Talal Abu-Ghazaleh çocukken, 1951 yılı

Makassed Okulu'ndaki arkadaşlarıyla - Beyrut

Beyrut Amerikan Üniversitesi'nden mezuniyet aşamasında

Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde sözcü başkan

Amerikalı Dışişleri Bakanı Henry Kissinger ile sohbet ederken

Arap İktisadi ve Sosyal Kalkınma Fonu Yönetim Kurulu Başkanı ve Kuveyt Maliye Eski Bakanı Abdel Latef El Hemed ile

Kuveyt Emiri Müsteşarı Şeyh Abdullah El Jaber El Sabah ile

Kuveyt Emiri Müsteşarı Şeyh Abdullah El Jaber El Sabah ve İmam Musa El Sadr ile

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-Moon ile

Tunus Devlet Başkanı Habib Burgiba ile

Talal Abu-Ghazaleh'nin Onur Lejyonu Nişanı (Legion d'honneur) alması münasebetiyle yaptığı konuşma, Elysee Sarayı - Paris

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Jimmy Carter ile

İngiliz Muhasebeciler Derneği Başkanı ile

İngiliz Başbakanı Edward Heath ile

Fransız Cumhurbaşkanı François Mitterand ile - Paris

İki kutsal Caminin Hizmetkârı Kral Selman Bin Abdelaziz Al Suud ile Riyad Bölgesi Prensi iken ofisinde

Kral Hüseyin Bin Talal ile

Majesteleri Prens Halife Bin Selman Al Halife ile

BM Küresel İlkeler Sözleşmesi toplantısında Ban Ki-Moon ile

Başkan Yasef Arafat ile - Filistin

Lübnan Başbakanı Refik El Hariri ile

Lübnan Cumhurbaşkanı Emil Lahud ile - Beyrut

Talal Abu-Ghazaleh, 16. Uluslararası Berlin Uzaktan Öğrenme ve Eğitim Teknolojisi Konferansı'nda konuşma yaparken. "Berlin Uzaktan Öğrenme Teknolojileri Konferansı" Berlin 2010

Majesteleri Kraliçe Noor El Hussein ve Ürdün Ulusal Orkestrası ile

Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile

İsveç Veliahdı Prenses Victoria ile

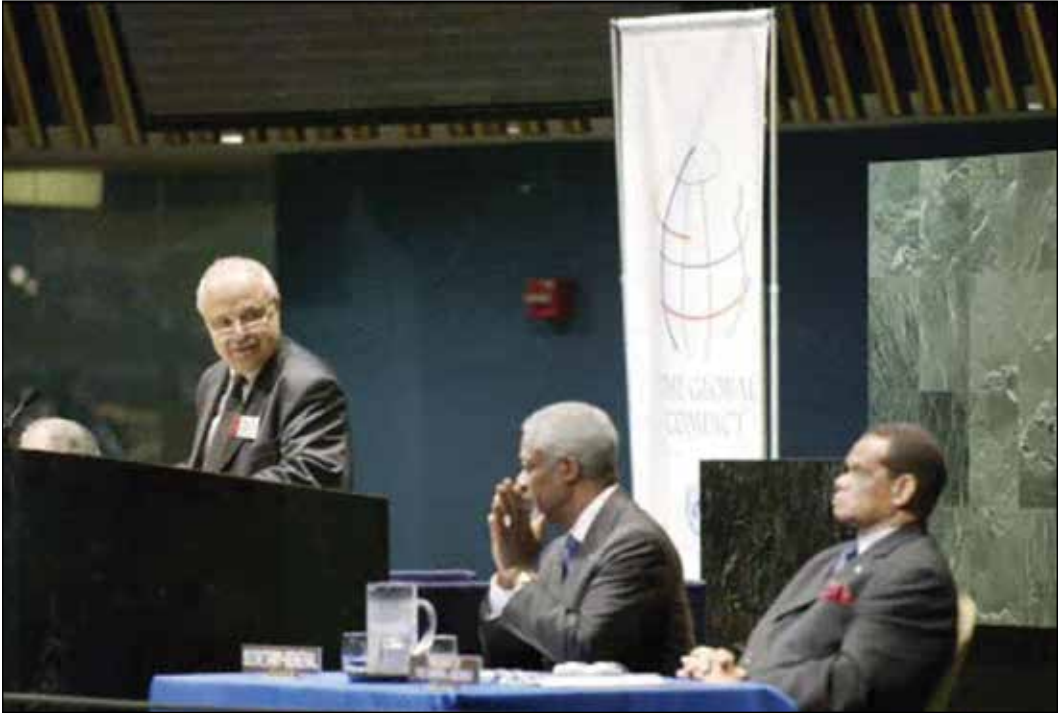
İngiltere Başbakanı Bay Edward Heath ile

Majesteleri Prens El Hasan Bin Talal ile

Majesteleri Kral Abdullah II Bin Hüseyin ve Majesteleri Kral Hamed Bin İsa Al Halife ile

Bay Kofi Annan ile Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde - New York

Prens Taimur Bin Asaad Al Said ile - Dördüncü Yıllık Arap Devletleri Araştırma ve Eğitim Ağı Konferansı

Muhammed Hasaneyn Heykel ile

Konser - Majesteleri Kraliçe Noor El Hussein himayesinde Ürdün Müzik Topluluğu, 24 Haziran 2014

Kuveyt Dışışleri Bakanı ve hâlihazırdaki prensi Majesteleri Şeyh Sabah El Ahmed El Jaber El Sabah ve Bay Yousef İbrahim El Ganim ile, Kuveyt 26 Mart 1978

UNESCO Genel Direktörü Bayan Irina Bokova ile - UNESCO'nun Paris'teki Genel Merkezi'nde

**Birleşik Arap Emirlikleri Başkan Yardımcısı, Başbakan ve Dubai Hükümdarı
Şeyh Mohammed Bin Raşid Al Maktoum ile**

Majesteleri Kral Abdullah II Bin El Hüseyin'in beni Senato Üyesi olarak onurlandırması

Almanya Cumhurbaşkanı Christian Wulff ile - Üçüncü Arap - Alman Su Forumu -Amman Ticaret Odası

Birleşmiş Milletler Kürsüsü'nde

**Ras El Hayma Emirliği Hükümdarı Majesteleri Şeyh Saqr Bin Mohammed El Qasimi ile,
Birleşik Arap Emirlikleri Devleti**

**Bay Bill Gates (ortadaki), Lubna El Qasimi, Ali Salih El Salihi ve Dr. Ahmed Al Nathif ile, Microsoft
Arap Liderleri Kahire Microsoft Arap Liderleri Forumu'nda**

Dönemin Kuveyt Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı ve Kuveyt ilk Parlamento Başkanı Bay Abdelaziz Hamed El Sakr ile - Kuveyt 1978

Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri Bay Kofi Annan ile İnternet Yönetimi Forumu açılış oturumu esnasında

Birleşik Arap Emirlikleri Başkan Yardımcısı, Başbakan ve Dubai Hükümdarı Şeyh Mohammed Bin Raşid Al Maktoum ile

Şeyh Hamdan Bin Raşid Al Maktoum ile - Dubai 1989

Mısır Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı Bilgi Sistemleri Enstitüsü (AFISI) ve Talal Abu-Ghazaleh Grubu (TAG-Org) arasında işbirliği protokolü imzalanması töreni

Ailesi ile... Eşi Bayan Noha Abu Ghazaleh yanında ve çocukları arkasında (sağdan sola) Bay Luay, Bayan May ve Bayan Jumana ve Bay Kusay

Bay Toufek Abu Ghazaleh ve eşi Bayan Edibe Abu Ghazaleh, Talal Abu-Ghazaleh'nin Ebeveyni

Majesteleri Prens İsa Bin Selman Al Halife ile - Manama - Bahreyn Krallığı

Majesteleri Ulu Kral Abdullah II Bin El Hüseyin, iktisat, eğitim ve teknoloji sektörlerine sunduğu katkılarından dolayı Ekselansları Dr. Talal Abu-Ghazaleh'ye birinci dereceden İstiklal Madalyası'nı verirken - Ürdün Haşimî Krallığı 2016

Bahreyn Veliahdı Majesteleri Prens Selman Bin Hamed Bin İsa Al Halife ile Emirlik Divanında - Bahreyn 2012

Kuveyt Başbakanı Şeyh Jaber El Mobarak El Hamed El Sabah ile - Kuveyt 2012

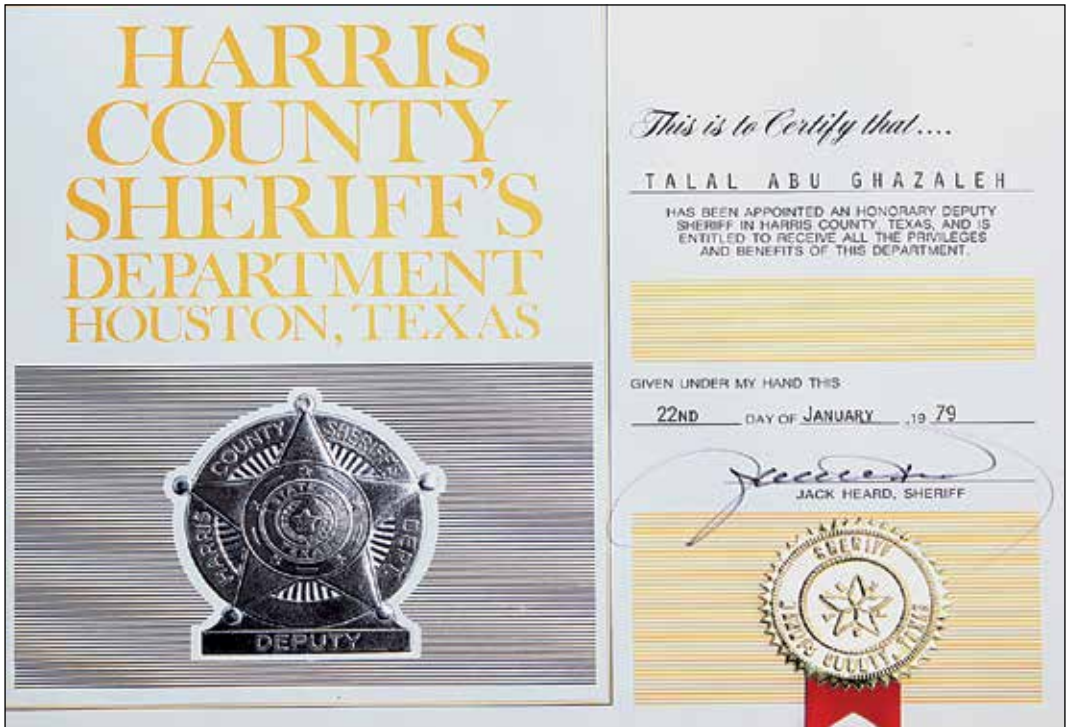

Bay Talal Abu-Ghazaleh Shenyang Üniversitesi mezuniyet töreninde açılış konuşması yaparken, Çin
22 Haziran 2009

Dr. Talal Abu-Ghazaleh'nin Babası Ghazieh Valisi ile, Sayda - Lübnan 1941

SERTİFİKALAR, MADALYALAR VE PLAKETLER

The Canisius College of Buffalo

By the authority of the Board of Trustees and
in recognition of Distinguished Merit
has conferred on

Talal Abu-Ghazaleh

the honorary degree of

Doctor of Humane Letters

with all the rights and privileges
pertaining thereto

In Witness Whereof we have herewith affixed our signatures and
the Seal of the College at Buffalo in the State of New York,
this twenty-eighth day of May, nineteen hundred and eighty-eight.

James M. Donahoe, A.J.
President

John W. Kocourek
Chancellor, Board of Trustees

This certifies that the IP Hall of Fame Academy inducted

Talal Abu Ghazaleh

Into the IP Hall of Fame in

October 2007

*In recognition of a lifetime of service and
an outstanding contribution to the development
of intellectual property law and practice*

J. White 26th October 2007

IP Hall of Fame

iam

INTERNATIONAL LEADERSHIP AWARD

"I.B.A.T. ....Keeping You Connected"

PRESENTED TO

Dr. Talal Abu-Ghazalch

FOR HIS LEADERSHIP QUALITIES, ACHIEVEMENTS AND ROLE
IN PROMOTING EXCELLENCE IN ACCOUNTING EDUCATION
AND PRACTICE NATIONALLY AND INTERNATIONALLY

INSTITUTE OF BUSINESS ADMINISTRATION AND TECHNOLOGY
INTERNATIONAL CONFERENCE
JULY 1997
LONDON, ENGLAND

Bethlehem University

*By authority of the Governing Boards of
Bethlehem University and upon the
recommendation of the Executive Council
the University confers upon*

HE Dr. Talal Abu-Ghazaleh

*the Degree of
Doctor of Humanities,
Honoris Causa*

*with all the rights, privileges and
responsibilities pertaining to that degree.*

Given in Amman on 09 August 2014

+ / H. Harout

رئيس الأمانة للجامعة
Chancellor of the University

جَامِعَةُ بَيْتِ لَحْمٍ

إستناداً إلى صلاحية مجلس جامعة بيت لحم
وبناءً على توصية المجلس التنفيذي
قررت الجامعة منح

سعادة الدكتور طلال أبو غزالة

الدكتوراة الفخرية

في

العلوم الإنسانية

مع جميع الحقوق والامتيازات والمسؤوليات المتعلقة بهذه الشهادة.

أعطيت في عمان بتاريخ ٩ آب ٢٠١٤

Dr. P. Harout

نائب الرئيس الأعلى للجامعة
Vice Chancellor of the University

ISAR30

On the special occasion of the 30th anniversary of
the Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting,
this certificate is awarded to

Talal Abu-Ghazaleh

In recognition of his outstanding contribution as Chair of the 11th session
of ISAR held in 1993 with the aim of improving the international comparability and quality of accounting
and reporting, as part of UNCTAD's mandate on inclusive and sustainable growth and development.

Geneva, Switzerland
6 November 2013

Mukhisa Kituyi
Secretary-General of UNCTAD

ITP
EXECUTIVE
PUBLISHING

The world's
MOST INFLUENTIAL ARABS

500
POWER

ARABIAN
Business

The world's
MOST INFLUENTIAL ARABS

The Directors of ITP would like to congratulate

Talal Abu Ghazaleh

for your inclusion in the 2012 Arabian Business Power 500

Walid Akawi
Chief Executive Officer
ITP Publishing Group

H.E. Dr. Talal Abu Ghazaleh Doctor of Humanities, *Honoris Causa*

"His master replied, 'Well done, good and faithful servant! You have been faithful with a few things; I will put you in charge of many things. Come and share your master's happiness!' (Matthew 25:21)

Your Excellency, **Dr. Talal Abu-Ghazaleh**, the City of Jaffa was your birth place in 1938. Later on, you moved to the village of Ghaziye in Lebanon. While still an undergraduate, you worked as a teacher and translator. Your first job after graduating was in an audit firm.

In 1969, upon hearing a speech on Intellectual Property (IP) at a Time-Warner conference in San Francisco, USA, you decided to launch a career in the fields of Intellectual Property Rights (IPRs) and Accounting.

In 1972, two Jordan based firms Talal Abu-Ghazaleh Company (TAGCO) and Abu-Ghazaleh Intellectual Property (AGIP) were set up specializing in the fields of accounting and IP respectively. Since then, you have founded a total of fourteen professional service firms specialized in various fields such as management, consulting, legal services, and information technology. One of those firms, Abu-Ghazaleh Educational Consulting (TAGEC), provides affordable solutions to the educational needs of the Arab region by:

- Strengthening the institutional capacity of Arab Ministries of Education.
- Designing and building educational management systems.
- Enhancing English language learning projects in the Arab region.
- Offering school management consulting services.
- Boosting teacher training and professional development.

Over the years, you have established close partnerships with global organizations such as the United Nations and the World Trade Organization.

On April 4, 2007, the UN Secretary General Ban Ki Moon appointed you, as Deputy Chairman of the UN Global Compact during its second meeting held at the UN Headquarters in New York.

On October 24, 2007, you were inducted to the IP Hall of Fame in Chicago, USA, to become the first expert from outside of the G8 Countries to join the world's most prominent figures in IP.

On June 17, 2009, the UN appointed you Chair of UN Global Alliance for Information and Communication Technologies Development Task Force, composed of representatives from public, private and civil society sectors as well as international organizations.

On November 25, 2010, you were appointed as a member of the Upper House of Jordan according to a Royal Decree by His Majesty King Abdullah II.

You are recognized as **one** of the most influential leaders in the Arab World and on the international scene, with lifetime achievements, distinctions and outstanding contributions to Education, Accountancy, Intellectual Property, Business Administration, Commerce, Science and Technology, and Law.

In acknowledgement of your achievements, you have received a number of Decorations from different governments as well as from academic and non-academic institutes.

Your Excellency, **Dr. Talal Abu-Ghazaleh**, as a tribute to and in recognition of your work as builder of institutions with a sense of history and vision for the renaissance of the Arab World, we are honored to hereby accord you this Doctor of Humanities, *honoris causa*, from Bethlehem University in the Holy Land, on this day, 9th August 2014.

His Excellency Archbishop Giuseppe Lazzarotto
Apostolic Delegate to Jerusalem and Palestine
Chancellor

Brother Peter Bray, FSC, FSB
Vice Chancellor

International
Federation of
Accountants

Presents this Scroll to

Talal Abu-Ghazaleh

as evidence of its

APPRECIATION

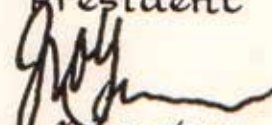
of the contributions made to
the accounting profession
worldwide as a member of the

Council

1992 - 1994

President

Director
General

GOLD MERCURY INTERNATIONAL AWARD

assigned to

Talal Abughazaleh & Co.
State of Kuwait

لتنمية الانتاج
والتعاون الدولي

For the productive development
and international co-operation

President
of International Presidential Committee

CESARE MARRONI
C. Marroni

Khalifa A. Khalifa
The Honorary President
of the International Honorary Committee
SHEIKH KHALIFA BIN SULMAN AL-KHALIFA
Prime Minister of the State of Bahrain

Bahrain 1978

ABF

The
American Biographical Institute

takes honor in presenting

Talal Abu-Ghazaleh

with

*The
International Cultural
Diploma
of Honor*

selected on the basis of

*Chairman, Arab Management Society
President, Arab Society for Certified Accountants
President, Talal Abu-Ghazaleh International Group
Council Member International Federation of Accountants
Board Member International Accounting Standards Committee*

Limited Diploma # 217

Granted August 10, 1994
rightfully recommended as a most worthy recipient by
the American Biographical Awards Panel sitting in the
United States of America. Basis of merit determined by
overall contributions to the international community of
mankind and for the achievements cited above.

[Handwritten signatures]

Awards Panel

ABF

INSTITUTE OF DIRECTORS

This is to certify that

Talat J. Abu-Gharateh

was elected a Fellow of the Institute of Directors on

10th December 1981

Erroll of Hale

The Lord Erroll of Hale *FC*
President

William Mather

Sir William Mather *OM* *FRS*
Chairman

Walter Goldsmith

Walter Goldsmith
Director General

VISIONARY LEADER AWARD

Presented to

H. E. DR. TALAL ABU-GHAZALEH

Chairman & Founder

Talal Abu-Ghazaleh Organization

24th September, 2013 | Mövenpick Hotel Jumeirah Beach, Dubai

Supported by

Endorsed by

WORLD EDUCATION CONGRESS
ASIA AWARDS

25th September, 2011 | Taj Palace Hotel, Dubai

Award for Best Educational Institute in
Management

Presented to

Talal Abu-Ghazaleh School of
Business

Endorsed by

YALNIZCA FİLİSTİN BAYRAĞI ALTINDA:

Gitmeyeceğim. Oraya Filistin bayrağı çekilene kadar gitmeyeceğim.

Filistin toplumunda tanınmaya başladığımda birisi, vefat eden Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat'ın kulağına Filistin'i ziyaret etmeyi reddettiğimi fısıldamış. Durum sanki kendisine saygısızlık gibi görünüyordu. Londra'da kendisi ile görüşerek "Umarım durumumu anlayışla karşılırsınız. Vize verdiğinizde, ilk gelecek kişi ben olacağım. Ama vize onayımın, ailemi kovanların elinde olması, işte bu fazla. Bununla birlikte, geri dönmem gerekmeden halkıma hizmet edebilirim" demiştim.

Yaser Arafat durumu anlayışla karşılamıştı. Bu benim kişisel seçimimdi. Bu başkalarının benimsemesini beklediğim veya bekleyeceğim bir seçenek değil.

Saygın sebeplerle dönen insanları anlayışla karşılıyor ve orada işgal altında kalanlara daha çok hayranlık duyuyorum. Ancak ben, işgalcilerin pasaportumu damgalamasını kabul etmiyorum. Hala aile evimizin tapusunu saklıyorum. Doğum belgemi de hala saklıyorum; Britanyalılar tarafından düzenlenmişti ve toprakları Filistin olarak tanımlıyordu. Ülkemde birden fazla gücün hegemonyası oldu. Ama ben bu vatan özgürleşinceye dek dönmeyeceğim.

"JUMANA'NIN YAFA'DAKİ EVİMİZİ ZİYARETİ":

Bir gün kızım Jumana New York'ta yaşadığı evinden aramış, eşim Noha da telefonu açmıştı. Jumana Ona "Babamla konuşmak istiyorum" demiş. Eşim şüpheli bir bakışla telefonu bana uzatmıştı.

Jumana bir şekilde babasının iyi hissetmesini isteyen bir tonla: "Seninle yalnız konuşmak istiyorum" demişti.

"Buyurun" demiştim.

"Annem yanında iken olmaz, çünkü sana söylemek istediğim şeyi kabul etmeyecektir" demişti.

Eşime birkaç bahane sunmaktan başka çarem kalmamıştı. Ona bir işim

olduğunu söyleyerek kızımı tekrar aramıştım. Daha sonra Jumana, işgale karşı, şiddet içermeyen direniş yapan, uluslararası bir dayanışma grubu ile Filistin'e bir gezi yapmayı planladığını söylemişti.

“Bunu yapmak istiyorum ve sanırım sen de kendi açımdan benden bunu yapmamı istiyorsun. Bu sebeple senden annemi ikna etmeni ve bu durumda ne yapacağını açıklamanı bekliyorum. Çünkü ben bunu yapmayı istiyorum” demişti.

O haklıydı. Kişisel sebeplerden ötürü onun gerçekten gitmesini istiyordum. Çünkü ailemizden birinin nereden geldiğimizi görmesini ve orada kalanlardan bazı haberleri duymasını istiyordum. Ama baba endişelenirken, anne daha çok endişelenir. Bu nedenle sadece durumu enine boyuna inceleyip incelemediğini bilmek istiyordum.

Ona “Kararın kesin mi?” diye sorduğumda “Evet” demişti.

“Tüm riskleri göze aldın mı?” dediğimde “Evet” demişti. Bu benim için yeterliydi. Bu benim, söylediği her şeyi düşünerek söyleyen kızımın sözleriydi. Ona “Bu durumda seni destekleyeceğim ve benim adıma oraya gitmeni isteyeceğim. Evet, benim yerime oraya gidebilirsin” demiştim.

Döndüğümde eşim bana: “Neler oluyor?” diye sormuştu.

Ona: “Uzun zamandır mutlu bir evliliğimiz var ve senden bir şey saklamadım”.

Doğal olarak bunu kendisinden saklama imkânımın olmasını şiddetle dileyerek söylemişim. Ama yapmadım. Daha bitirmeden eşim ağlamaya başlamıştı. Korkularında haklıydı. Çünkü Gazze’de 2003 yılının Mart ayında Filistinli bir ailenin evinin yıkılmasını önlemek için kendini siper eden, Amerika Birleşik Devletleri’nden, Washington - Olympia’lı genç öğrenci Rachel Corrie’nin İsraili bir kepçe tarafından ezilmesinin üzerinden çok zaman geçmemişti. Günümüzde dahi adı özveri ile özdeşleşen Corrie’nin ve annesi ile babasının kızları ve diğer işgal mağdurları için adalet arayışı dünyada geniş bir kitle tarafından hayranlıkla izlenmektedir. Ancak ebeveyn olarak kendimizi Rachel’in annesi ve babası yerine koymama konusunda dikkatliydik.

Noha: “Ölmemi mi istiyorsun? Ben buna dayanmam. Gitmekle

kalmak arasında kendisine baskı yapmalıydın; bunu neden yapmadın? Sen onun babasıydın; ona hayır diyebilirdin” demişti.

Eşime, kızımıza “Hayır” demeye imkanım olmadığını itiraf etmeliydim.

Bir Arap’ın “İsrail” tarafından işgal edilmiş topraklara gitmesindeki inanılmaz riskleri biliyordum.

Ama kötü şeylerin insanın başına her yerde gelebileceğini ve gitme konusunun onun yüreğinin derinliklerine yerleştiğini de biliyordum.

Jumana gitmiş ve vardığı andan itibaren zorluklarla karşılaşmaya başlamıştı. Sınır kontrol birimi, adından dolayı kendisini yormuştu. İsrail otoriteleri rutin bir şekilde Arapça veya İslami isim taşıyan kişilere uyruklarına bakmadan özellikle zorluk çıkarıyorlardı. Bunu Amerikan Dışişleri Bakanlığı da bizzat itiraf etmişti.

Asker ona sormuş: “Buraya neden geldin?”.

O da: “Filistin’deki eğitim durumunu incelemek istiyorum” demiş. Asker bağırarak: “Ne? Eğitim mi? Filistin mi? Bu, kavram çelişkisidir. Filistinlilerin eğitim görmemesi ve öğrenmemesi gerekir. Filistinliler işçi olmak için yaratıldı. Bu yapabilecekleri en iyi şeydir” demiş.

Kızım bilinçli bir hanım olduğundan yemi yutmamış.

Ona: “Peki, ben bir araştırma için buradayım. Eğer dedikleriniz doğru çıkarsa onu yazacağım” demiş.

Geçmesine izin vermişlerdi. Gezi sırasında Jumana Yafa’ya gitti ve sonunda kendisini, doğduğum evin yolunda buldu. Bu kolay bir görev değildi. Çünkü elinde bir adres veya adresi bulmasına yarayacak bir numara da yoktu. Yafa’da hala yaşayamaya devam eden küçük ve aslı Filistin toplumu şehri ıslah için eski mahallelerin restorasyon planlarının uygulanması adı altında baskılara direnmek zorunda kalmaktaydı. Çocukluğumun güzel cevheri olan Yafa’nın daha büyük bölümü ise tahrip edilmişti.

Jumana birkaç gününü Yafa etrafında sorarak geçirmiş ve nihayetinde babamı tanıyan yaşlı bir adamı bulmuş; adam da onu evine götürmüştü.

Evin takından geçmek üzere iken, kapının üzerinde bir yazı gözüne çarpmış: ”Bu bina Toufek Abu Ghazaleh’nin mülküdür”. Yazı orada duruyormuş. Kızım kapıyı bu şekilde çalmış. Birkaç saniye sonra kapıya birisi gelmiş.

Jumana ona, babasının bu evde doğduğunu ve onun doğduğu yeri ziyaret etmek istediğini söyleyerek geliş sebebini açıklamış. Jumana açıklamasını bitirdiğinde evde yaşayan insanlarda bir huzursuzluk başladığını söylemişti. Sanırım korkaktılar. Çalıntı bir evde yaşadıklarından mazeret aramaya çalışmışlardı.

Ona kendilerini yadırgamamalarını istediklerini söylemiş ve “Biz evinizi işgal etmeye karar vermedik. Bizden burada kalmamız istendi. Hükümet bizi buraya yerleştirdi. Biz buranın kime ait olduğunu bilmiyorduk. Sonuç olarak bu hata bizim hatamız değil” demişler.

Kızım tartışmaya girmek istememiş, oraya geliş sebebinin onlardan hesap sormak olmadığını, yalnızca evi görmek istediğini söylemiş. Sonra binanın dışarıdan bir fotoğrafını çekmiş. Büyüdüğüm eve, babamın kendi parasıyla aldığı ve hala bir gün dönmeyi düşlediğim o eve bundan daha fazla yaklaşmamıştım...

BATTANİYEDEN CEKET:

Bir keresinde Şatila (Chatila) mülteci kampında bir grup öğrenci ile sohbet etmeye gitmiştim. Bu kamp, Beyrut banliyölerinde yer alan ve mülteci çadırlarının olduğu, genellikle adı, yakınında yer alan Sabra kampı ile anılan ve 1982 yılında “İsrail” ile işbirliği halindeki milislerin Filistinli sivilleri öldürmesiyle bilinen katliamla aynı adlı olan yerdi. Şatila Kampındaki öğrenciler engellendiklerini hissediyorlardı. Çünkü pasaportları yoktu. Mezuniyet sonrasında çalışma izinleri de yoktu. İş bulmak için başka ülkelere gitme imkânları da yoktu. Buna rağmen birçoğu da bunu yapmış ve kendileri ile ailelerini borca batırarak çoğu zaman onları kandıran vicdansız insan kaçakçılarına başvurmuşlardı. “UNRWA”dakiler, geçmişte onlarınkinden çok daha kötü koşullar yaşadığım için onlara biraz ümit vereceğimi düşünmüşlerdi.

Böylece bir şeyler söylemiş ve onlara soruları için bir süre tanımıştım. İşte o anlar hayal kırıklığının yüzeye çıktığı andı. Zira uğradıkları tüm haksızlıklardan şikâyet etmişlerdi. Çünkü Lübnan, Filistinli mültecilerin onlarca meslekte çalışmalarını hala yasaklamakta idi. Öfke, çift taraflı bir silah olabilir; seni ya çalışmaya ya da sona sürükler. Onların, enerjilerini odaklamaya ihtiyacı vardı.

Onlara: “Tamam, Ben de sizin gibiydim. Yaşadığınız koşulların aynısını ben de yaşadım. Ancak sizin durumunuz çok daha iyi. Çünkü bilgi çağında yaşıyorsunuz. Ben ise dış dünyadan kopuk yaşayan bir mülteci idim. Sizin ise istediğiniz yere internet ağı aracılığıyla ulaşabilme olanağınız var. Evlerinizden girebiliyorsunuz. Tek ihtiyacınız olan, internete bağlanmanızdır.

Öğrenciler oturmuş beni dinlerken, konuşmamı bitirdikten sonra, yemeleri için hazırlanan sandviç tabakları dikkatimi çekmişti. Onlara “Biliyor musunuz, bir keresinde sandviçim çalınmış ve bu sebeple öğle yemeği yemeden gitmek zorunda kalmıştım. O zamanlar kimse bize, size sunulduğu gibi sandviç sunmuyordu. Elinizdeki nimetlerin farkında olmanız gerekir. Sizler şımartılmışsınız!” derken göz kırpmıştım; bazıları da gülmüştü.

Onlara bir hikâye anlatmıştım: “Bir keresinde okulda iken, arkadaşlarım bana bir şaka yapmış ve sandviçimi çalmışlardı. Öğle yemeği alacak param olmadığından, sandviçimi yanımda getirirdim. Ekmek ve zahterden veya zahter ve tuzdan başka bir şey yoktu. Bir gün, arkadaşlarım sandviçimi çalıp “Haydi öğle yemeği yemeğe gidelim” demişlerdi, ben de “Benim öğle yemeğim var” demiştim. Yalan söylediğimi biliyorlardı, çünkü sandviçimi onlar çalmıştı. Sonra yavaş yavaş benim öğle yemeği alacak durumum olmadığını ve neden bu kadar cılız bir sandviç getirdiğimi anlamışlardı. Öğrencilere bu hikâyeyi, zorlukların bazen bir nimet olduğunu idrak etmelerini istediğim için anlatmıştım. Tek görebildikleri mutsuzluklarıydı; çünkü acı çektikleri için yoksul ve sefil insanlar olduklarını düşünüyorlardı. Acı çekmek onları güçlendireceğinden, aslında bundan memnuniyet duymaları gerektiğini anlatmıştım.

Ayrıca kendilerini daha iyi insanlar haline getirmeleri de mümkündü. Onlara “Fırsatlarınızı tanıyın. Çünkü tercüme işleri yapabilirsiniz.

Araştırmalar yapabilir, yazı yazabilir, eğitiminizi tamamlayabilirsiniz. Ayrıca önceden bana verilmeyip şu anda size sunulan birçok iş ve yükseköğrenim dünyası fırsatları da bulunmaktadır. Konuşmamı bitirdiğimde o sandviçlerden birini de yiyebilirsiniz! O yüzden, sahip olmadıklarınız ile ilgili şikâyetlerinizin herhangi bir faydası olmayacaktır. Sizde olan güç noktalarını idrak edip onları kullanmanız gerekiyor” demiştim. Bence verilmesi gereken mesaj buydu. En iyi durumlarda, yalnızca çözümlerin bir parçasıdır. Onların durumu ile ilgili objektif gerçek, kendilerinden kaynaklı olmayan ve bazen muazzam, bazen de yıkıcı engellerle karşılaşmalarıdır. Suriye’deki savaş sebebiyle yerinden edilen on binlerce Filistinli kampta toplanırken, işler kötüye gitmeye başladı. İşte bu yüzden şahsım ve Talal Abu-Ghazaleh Grubu, koşulları ne kadar mütevazı olursa olsun, hırs ve başarı azmi olanlara fırsatlar bulmaya ve eğitim olanakları ile dolu bir ortam yaratmaya odaklanmıştır. Zira bu benim ve hayatta benim gibi şanslı olanların sorumluluğudur.

Ancak konuştuğum gençler gibi olanların sorumluluğu, imkânları el verdiğince fırsatları yakalamak ve kişinin, olduğu yerden daha kötüye gitmesine asla izin vermemektir.

Ofisimde duvarımda asılı, biraz düşünceye dalmış ama azimli olan genç halimin bir fotoğrafı var. Üzerimde sorunlu duran, irice ve mütevazı bir ceketle olduğum o fotoğraf bana nereden geldiğimi ve bugün beni ben yapanın ne olduğunu hatırlatmak için orada bulunuyor. Ceketini annem yapmıştı; üzerimde tuhaf ve iri durmasına neden olan o ağır kumaş ise, bir zamanlar eski bir battaniye idi...

AMERİKAN İLHAMI:

Ben kişinin öncü olması gerektiğine inananlardan biriyim. Dolayısıyla beni, yeni düşünce ve yeni buluş arayışlarında olduğumu görürsünüz. Bir düşüncenin uygulamasını başlatan ilk kişi olursanız, dünyayı değiştirebileceğinizi görürsünüz.

1969 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nin o dönem, kültürel ve siyasi hareketlilik merkezi sayılan San Francisco şehrinde idim. Vietnam Savaşı karşıtı olan göstericiler sokaklarda idi.

Aşırı bohem değişimlerin olduğu bir dönemdi. Ancak orada bulunma nedenim bu değildi. Time-Life şirketinin düzenlediği bir kongreye katılmak için gitmişim. Oraya takım elbise ve kravatla katılmışım. Ancak orada öğrendiklerim işlerim ve şahsım için daha az devrimci değildi.

Kongrenin ana konusu, insan bilgisinin katlanarak büyümesiydi. Yirminci yüzyılın başlarına kadar insan bilgisi yaklaşık her çağ katlanmakta idi; ancak yüzyılın sonlarına doğru, yaklaşık her on yılda bir katlanmaya başladığını görüyor ve hayrete düşüyoruz. Şu anda ise, muazzam sayıda araştırmalar var; insanlar birbirine çok bağlı. Bilgi bir yıldan az bir sürede katlanmaktadır. Kongre günlerinin birinde, ikinci saatlerinde bir ara oturumu dinlerken, adını hatırlayamadığım konuşmacının sunduğu temel tezler hakkında herhangi bir fikrim yoktu.

Oradan çıkarken aklımda kalan tek şey, anlattığı düşüncelerden biriydi; o da fikrî mülkiyet haklarının korunmasıydı. Bu kavramı ilk kez orada duymuştum. Amerikan Patent Ofisi'ni de duymuştum. Fikirlerin çalınmaktan korunması veya yaratıcı işlerin korunması için yasal bir çerçeve düzenleme ile kastedilenin ne olduğunu ilk kez orada anlamışım. Amerika Birleşik Devletleri, bu alanda öncü idi.

O zamanlar Arap dünyasında fikri mülkiyet kanunu bulunan ülkeler onları zar zor uyguluyordu. Burada önemli olan insanlara, bu kanunları uygulamanın, bazen bazılarının sandığı gibi, dışarının bir diktesi olmadığını anlatmaktır. Ancak, Arap dünyasını bugünkü, yaratıcılıktan ve teknolojiden uzak görünen bu durumundan alıp inovasyonda ön saflara getirmek gerekir; tıpkı yapabileceği ve olması gerektiği gibi. Bizim yeteneklerimiz var; ancak inovasyonu ve buluşları koruyan ve teşvik eden bir çerçevenin yokluğunu çekiyorduk. Bu devrimi başlatan ve fikri mülkiyet konusunda donatılması ve bu alanda ilerlemesi için Arap dünyası ülkelerini iten öncülerden biriydim demekten mutluluk duyuyorum.

Ancak durum o kongrede başlamıştı. San Francisco'dan heyecan yüklü olarak ayrılmış ve o zaman çalıştığım "Saba"ya gitmişim. Fikri mülkiyetin korunmasını Arap dünyasına sunmak istiyordum. "Saba"nın da, çok önem kazanacağını düşündüğüm bu alanda ilerleyeceğini sanmışım.

O zamanlar “Saba” marka tescili hizmeti veriyordu. Aslında, Arap dünyasında marka tescilinin geçmişi yüz yıl öncesine dayanıyordu. Arap dünyasındaki ilk markayı “Toufek Abu Ghazaleh” adlı birisi tescil etmiş; kendisi babam değildir. Ancak, fikri mülkiyetin korunmasını bir binaya benzetecek olursak, marka tescili onun zemin katını temsil eder. Dolayısıyla ticari markalardan daha karmaşık alanlara girmek istemiştım. Ticari marka sahibinin, markasının ihlalinden nasıl korunacağını, patentin nasıl hazırlanıp korunacağını, dünya ticaret sistemleri ve fikri mülkiyet anlaşmaları düzeyine gelmesi için hangi kanunların konulması gerektiğini de öğrenmek istemiştım. Dünya çapındaki az sayıda şirket için marka tescil etmek dışında yapılabilecek pek çok şey vardı. Ancak, ortaklarım bu yeni projenin bir parçası olmayı reddetmiş ve bana “Bu oyunu oynamak istiyorsan tek başına oyna” demişlerdi.

Ben de öyle yapmıştım. Saba’dan ayrılırken fikri de yanımda götürmüştüm. Bu, hayat boyu bağlılığa mütevazı bir başlangıçtı. Yirmi yıldan az bir süre içerisinde, önceden asıl adı “Arap Sınai Mülkiyetin Korunması Derneği” olan “Arap Fikri Mülkiyet Derneğini” başlatmıştık.

Bazıları, fikri mülkiyete sağlam bir ortam yaratılmasının teşvik edilmesi konusunda bana katılıyorlardı. Franklin D. Roosevelt “Sınai mülkiyetin korunması için bir sistemin olması, tıpkı toplumdaki yaratıcılık ateşinin yanmasını sağlayan yakıt gibidir. Fikri mülkiyetin korunduğu ortamlarda insanlar yeni fikirler için sermayeyi yatırımda kullanmaya istekli olurlar. Ayrıca fikri ve sınai mülkiyeti koruyan yasal düzenlemeler, gelişme için temel şartı oluşturur. İyi niyetler, ikili anlaşmalar ve vaatlere yasalar eşlik etmedikçe ve bu yasaları uygulayan güçlü bir otorite olmadıkça, bu alana fazla bir şey katmamaktadır. Belki de bundan önemlisi, maddi mülkiyete olan saygımızdan daha az güçlü olmayan, fikri mülkiyete saygı kültürüdür. Fikri mülkiyete ilişkin iyi yasaların varlığıyla, yaratıcılık için yatırım yapanlar, fikrin yeterince ikna edici olması durumunda yatırımlarının karşılığını alacaklarından emin olurlar. O zaman belki, dünyadaki her on buluştan dokuzunun, sağlam bir koruyucu sistemi olan ülkelerden çıktığını hatırlarız. Bazı endüstriler açısından, etkili fikri mülkiyet kuralları olmadan yenilik olmaz. Geliştirilen her beş bin kozmetik ve güzellik sektörü ürününden yalnızca biri başarılı olabilmekte ve ticari açıdan değerlendirilerek insani kullanıma uygun olabilmektedir.

Ayrıca bir ilaç bileşiminin Ar-Ge maliyetleri bir milyar dolardan fazladır ki, ilaç şirketleri gelirinin %20'sini Ar- Ge çalışmalarına harcamaktadır.

Bazılarının, özellikle de Arap dünyasında, fikri mülkiyet sisteminin yabancı çıkarlara hizmet ettiğini ve ulusal sanayi hesabına teknolojiye yabancı tekeli desteklediğini iddia ettiğini biliyorum. Bölge dışında etkili olan bazı hükümetlerin bölgeye ihracat yapan ulusal firmalarının kâr etmeye devam etmesini sağlamak amacıyla fikri mülkiyet yasalarının uygulanmasını dayatmayı öncelikli hale getirdiği doğrudur.

Ama ben bu insanların, korumanın yokluğundan faydalanan bazı insanların o düşüncelerle yüzleşmeleri konusunda meydan okumak istiyorum. Araplar, yaratıcı olduklarını çok eskilerden beri kanıtlamışlardır. Bunu müteakiben, ben bu korumanın bizim çıkarlarımıza olacağına tamamen eminim.

Araplar başarabilirler; dengeli bir küresel düzende, inovasyonun endüstriyel, teknik ve ticari tüm alanlarında üstünlük sağlayabilirler. Araplar dünyanın her yanında tüm bilimsel, biyomedikal, akademik ve yaratıcılık alanlarında yer almaktadırlar. Dolayısıyla aklı şu soru gelmektedir: Bu çeşit yeteneklerin ülkelerimizde kalkınmasına nasıl kolaylık sağlayabiliriz? Benim açımdan, fikri mülkiyetin kesinlikle bunun bir parçası olduğuna inanıyorum.

Abu Ghazaleh Fikri Mülkiyet (AGIP) fikri mülkiyet alanında deneyimlerini geliştirmeye başladığında, Arap hükümetlerine yasal altyapı ve yasaların uygulanması konusunda yardımcı olmaya odaklandık. Bu kapsamda Arap ülkelerinin çoğunda hâkimlere, avukatlara ve iş adamlarına defalarca eğitici seminerler ve konferanslar düzenledik. Ayrıca Uruguay gezisi ile ilgili iş rehberinin Arapçaya tercümesini yapmak amacıyla Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ile ortaklık ilişkisi kurduk. Fikri mülkiyet ile ilgili Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarının eklerini kapsayan TRIPS, Anlaşması çerçevesinden doğan gerekliliklerin ana bölümlerini çözümlenmeye yöneliktir. Bunun yanı sıra, Arap basın organlarına fikri mülkiyet yasaları hakkında yeni, modern ve aydınlık bir bakış açısı kazandırdık.

Arapların Dünya Ticaret Örgütü'ne katılmasını teşvik etmemizin en önemli yanı, bölgedeki pek çok ülkenin o sırada sahip olmadığı fikri

mülkiyetin koruma sistemlerinin varlığını gerektiriyordu.

Arap dünyasının her yanında modern fikri mülkiyet sistemlerinin uygulanmasının tamamlanması durumunda, kanunların uygulanmasına ilişkin eğitim ve geliştirme konusunda çalışabilme imkânımız olacaktır.

ÖNCÜ OLARAK KALMAK:

Büyümeye devam ettikçe, şirketimizin ticari yanını, dünyadaki herhangi bir diğer fikri mülkiyet şirketinden farklı şekillendirmeye karar vermiştik. O zamanlar fikri mülkiyet şirketleri, avukatlık şirketleri idi; aslında bugüne kadar da böyle süregelmiştir. Bunların çoğunun mensupları, bilgi teknolojileri uzmanlığından yoksun olmaları ve çalışmalarının, yalnızca kendi uzmanlıklarıyla sınırlı olmasıyla bilinirler.

Ancak Ürdün’de, Japonya’da ve Malezya’da fikri mülkiyet işleri yapmak isterseniz patentteki gelişmelerin doğru biçimde ilerlemesini garantilemek için her bir ülkede yerel bir avukata ihtiyacınız olacaktır. Ancak ben, fikri mülkiyet için küresel bir ağ kurmaya karar verdim. O da, hangi ülkede olursanız olun ihtiyaçlarınızı verimli bir şekilde karşılayabileceğiniz tek bir pencereden ibarettir.

Pazar lideri olabilmemiz için bilgi teknolojilerine ilk odaklanan şirketlerden biri biz olduk. Geçtiğimiz yüzyılın seksenlerinin ve doksanlarının sonunda güncel ve doğru bilgiye ulaşabilmek amacıyla bilgi teknolojileri departmanları kurduk.

Bilgi teknolojilerine özel deneyimlerimiz artarken, Abu Ghazaleh Fikri Mülkiyeti (AGIP) internet tabanlı bir hizmet haline getirdik. Böylece müşterilerimiz bir markasını tescil ettirmek istediğinde ya da ticari işler yapmayı planladığında ülkedeki yerel ofislerimizi aramalarına veya elektronik posta veya faks yoluyla çok sayıda yorucu işlem yaparak belge göndermelerine gerek kalmamakta, bunun yerine kapsamlı bir internet sistemi üzerinden dosyalarına ulaşabilmektedir. Müşteri ayrıca her gün, yirmi dört saat boyunca ve haftanın her günü taleplerini iletebilmektedirler. Şu anda seksen iki ülkede ofislerimiz olması sebebiyle dünyanın her yanındaki tescilleri kolayca

yapabilmekteyiz. Müşteriye için ise, tek bir ara yüz üzerinden basit bir işlem den ibarettir. Ayrıca bize özel olan bilgi teknolojileri deneyimimizi kullanarak bu sistemi kurduğumuzu gururla söyleyebilirim.

Keza İngilizceden Arapçaya ve Arapçadan İngilizceye çeviride uzmanlaşan Talal Abu-Ghazaleh Tercüme, dünyadaki en büyük çeviri şirketi haline gelmiştir. Bu yükselişin hızlanması, fikri mülkiyete ilişkin işlerimizdeki ihtiyaçlara binaen gerçekleşmiştir. Arap dünyasında bize tevdi edilen her işte, ister patent, ister bir ticari marka ya da telif ve yayın hakkı olsun, mutlaka çevirisinin yapılması gerekiyordu.

Zamanla Dünya Bankası, birkaç Birleşmiş Milletler ajansı, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu gibi uluslararası örgütlerin yanı sıra hükümetler, havayolları şirketleri ve Çocukları Kurtarın Vakfı gibi uluslararası kalkınma örgütlerinin güvenilir tercümanları olduk.

Müşterilerimize sunduğumuz hizmetlerden her biri, işi üstlenen çalışma ekibinin merkezi bürokrasinin hantallığından uzak, işi bitirebilecek bağımsız kararlar alabilecekleri şekilde tasarlanıyordu. İşte bu yöntemle büyümemizi ve çeşitliliğimizi sağladık. Zira her hizmet, bir sonrakine yolu açar.

Başarılarımızla ve pazarda lider ve güçlü bir şirket kurma yöntemimizle gurur duyuyorum. Ayrıca çalışmalarımızın, bağımsız bir Arap dünyasını desteklediği şeklinden de memnunum. Yukarıda sözünü ettiğim yararların dışında - sermaye yatırımlarının teşviki ve işadamlarının korunması gibi - Fikri mülkiyette güçlü sistemler, Arap beyinlerini kendi ülkelerinde iş yapmaya ve buna devam etmeye teşvik eder. Bundan sonra birilerinin, yalnızca fikirlerinin burada korunması konusunda kimseye güvenememesi sebebiyle, beyin göçünü kabul etmememiz gerekir. Çünkü Arap dünyası, fikri mülkiyetin korunması ile daha güçlü olacak ve bu koruma iyileştikçe, çok daha güçlü hale gelecektir.

2012 Eylülünde, Talal Abu-Ghazaleh Grubu, ilk Arap ticari markalar konferansını düzenledi. Bu konferans Arap dünyasının en büyük

ticari marka sahiplerini çekmişti. 1972 yılında fikri mülkiyet alanında çalışmaya başladığımda Arap dünyasında tek bir ticari marka yoktu. Her şey burada büyüdü -Coca Cola, Camel sigaraları ve Kleenex- batıdan gelmişti. Ancak şu anda iletişim alanında Umniah ve Zain, global taşımacılık ve tedarik hizmetlerinde Aramex, medya ve basın alanında Aljazeera veya adı, uluslararası spor grupları, oteller ve havayolu şirketleri ile özdeşleşen Emirates Grubu gibi bir çok ticari markalarımız bulunmaktadır.

Araplar, dünya çapında, gerçek değeri olan ticari markalar yaratmışlardır. Ben de Talal Abu-Ghazaleh grubunun bu ortamın hazırlanmasında rol oynadığı için gurur duyuyorum.

BAŞKALARININ AKLI'NA SAHİP OLMAK”:

Geçtiğimiz yüzyılın seksenli yıllarının başında, büyük öğretmenim Abdelaziz El Sakr beni, Bahreyn Ticaret Odası Başkanı Ali Fakhro ile tanıştırdı. El Sakr, Fakhro'ya benim zekâ fıskıran bir genç olduğumu ve beni dinlemesi gerektiğini söylemişti. Bu nedenle kendisi ile oturup fikri mülkiyete ilişkin bilgilerimi paylaştım. Yıllardır bu konuyla ilgileniyor ve elimden geldiğince amacımı yaymaya çalışıyordum.

Beni dikkatle dinlemiş ve ardından elimi sıkımişti. Oradan ayrılırken fazla bir şey söylememişti. Yaptığım sunumun hoşuna gitmediğini söyleyebilirdim. Ancak o zamanlar sorgulamaya alışmışım; bu yüzden oradan ayrılmışım; tüm mesele buydu.

Birkaç yıl önce, Fakhro, Bahreyn Ticaret Odası Başkanlığı'nı 10 yıldan fazla sürdürdükten sonra 2001 yılında emekli olmuş ve düzenlenen törende bir konuşma yaparak bir öykü anlatmıştı: “Bir keresinde bir genç beni ziyaret etti. Bana kendisinin parlak bir genç olduğu ve kendisi ile görüşmem gerektiği söylenmişti. Kendisi ile yaptığım görüşmenin ardından arkadaşlarımı çağırmış ve ‘bu zavallı gencin bir sorunu var; ne kadar da üzücü... Bana, gelecek vadettiği söylenmişti, ama ne yazık ki bu adam ümitsiz bir vaka idi’ demiştim. ‘Neden’ diye sormuşlardı. Onlara ‘fikri mülkiyet – aklın mülkiyetinden’ bahsettiğini söylemişim. O zamanlar bu durum bize delilik olarak görünüyordu. Ancak onun bir

sorunu olmadığını anlamamız yirmi beş yılımızı almıştı. Hatta sorun bizde idi. Zira Talal Abu-Ghazaleh'nin bahsettiklerini yakalamak için yirmi beş yıl geçmesi gerekmişti". Ben de salonda oturuyor ve anlattıklarını dinliyordum. O zamana değin yakın arkadaş olmuştuk. Anlattığı öykü yalnızca benim şahsım için bir onur olmamış, aynı zamanda uzun yıllar önce göğüslediğim tehlikelerin de bir kanıt olduğunu hissetmişim.

Kendi açımdan baktığımda, ben hala öncü kalmaya çabalıyorum. Bu durum ise her zaman rekabeti gerektirmektedir. Zira fikri mülkiyet dünyayı değiştirecek bir güçle karşı karşıya kaldı. Hala bu gücün "akıl sahibini" nasıl etkileyeceğini bilemiyoruz. Bu güç, doğal olarak, hepimizin bildiği bir şeydir ve internet olarak adlandırılır. Fikri mülkiyet kanunları şu ana kadar, evrakın, CD'lerin ve fiziksel varlıkların olduğu gerçek dünyaya ayak uydururken, internet ile uyum sağlamamaktadır. İnternet ağı üzerindeki kayda değer tek koruma (uygulanabilirlik ve güvenilirlik anlamında) tarayıcılarımıza girdiğimiz ve ".com", ".net" veya ".org" ile biten alan adlarına ilişkin alabileceğiniz korumadır; hepsi bu.

Otoriteler, İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumundan (ICANN) söz ettiklerinde, bu heyetin interneti yönettiğini söylüyorlar, ancak gerçekte bu böyle olmamaktadır. Zira Amerikalılar, sanal dünyada fikri mülkiyetin korunmasının yolları hakkında, ciddi bir tartışma yapmayı reddetmekte.

Dünya Ticaret Örgütü'nün koruma ile ilgili bir tartışmasına katılmışım (olabilecek koruma seviyesi ve imzalanabilecek sözleşme çeşitleri). İnternet üzerinde fikri mülkiyetin korunmasına yönelik bir çerçeve oluşturmak amacıyla Dünya Ticaret Örgütü kapsamında uzlaşmaya çalışmışım. Şimdiye kadar hala herhangi bir anlaşma yapılmadı. Teknolojik değişim temposunun hızı dikkate alındığında bu pek de şaşırtıcı olmamaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü ve Birleşmiş Milletler'deki tartışmalarda, Amerika Birleşik Devletleri'nin siber uzayda kural koymaya karşı çıkmasından ötürü bir gün pişman olacağını söylemişim. Avrupalılar bunu istemekte ancak Amerika Birleşik Devletleri tek engeldir. Zira

Amerika Birleşik Devletleri siber uzayın kimseye ait olmadığını, dolayısıyla burada eyaletlerin ya da sınırların olmaması gerektiğini iddia etmektedir. Gerçek dünyadaki fikri mülkiyette, ulusal bir sınır dâhilindeki bir kişinin hakkını korumaktasınız. Ürdün’de bir markayı tescil ettiğimde, Krallığın sınırları dâhilinde korunmuş olacağım. Siber uzayda ihlali ve uygulamayı kim belirleyecek. Bu, karışık bir meseledir, ancak karşısında durulması gerekir. Sanal dünya her gün inanılmaz bir şekilde büyümektedir. Biz ise hala fikri mülkiyeti korumaya yönelik uygulanabilir bir uluslararası sistemin yokluğundan muzdaribiz. Ancak doğrusu buna ihtiyaç vardır.

İnterneti Amerikalılar icat etmişlerdir. Her zaman onlara minnettar olduğumuzu söylerim. Bu, Amerika’nın dünyaya sunmuş olduğu en iyi hediyedir, bundan dolayıdır ki, onlara rağmen bir şey yapılması mümkün değildir ve ancak Birleşik Devletler karar verirse olur. İnternet ana sunucularının çoğu (internetin altyapısını kontrol eden sunucular) Amerika Birleşik Devletleri’nde yer almaktadır. Tüm alan adları Kaliforniya - San Jose’de saklanır. Her ne kadar veriler ve sorumluluklar dünya çapında daha yaygın bir şekilde dağıtılıyor olsa da, mevcut gerçek, Amerika Birleşik Devletleri’nin onayı olmadan bir şey yapılamayacağı yönündedir.

KÖPEKLERE BEDAVA TIRAŞ!

Amerikalılar “Gerçek dünya bizde. Eğer sanal dünyaya ilişkin ihlallerle ilgili bir dava açmak isterseniz gerçek dünyadaki mahkemelerde açmalısınız” demektedir; tam bir saçmalık. Bu, teoride yarayabilir ancak pratikte, bir kişinin internetteki adıma saldırması durumunda gerçek dünyadaki engeller, dava açma olasılığını imkânsız hale getirmektedir.

Örneğin, yaklaşık on beş yıl önceki bir sabaha uyandığımızda web sitemde, şirketimin köpeklere ücretsiz tıraş hizmeti sunduğu yazıyordu. Birisi bana ait olan “talalabughazaleh.com” adresimi ele geçirmişti. İsim, Samoa’daki bir köpek kuaför dükkânına aitti. İsmimin ününden yararlanabilmek ve üzerinden para kazanmak amacıyla bunu yapmışlardı. Düşünün ki, adı geri almak için dava açmak üzere Samoa’ya gitmem gerekirdi.

Ancak alan adlarına yönelik özel bir koruma bulunması sebebiyle o ihlale karşı, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) tarafından yönetilen ve Alan Adları Tek Tip Uyuşmazlık Çözüm Programı (UDRP) olarak adlandırılan bir sistem aracılığıyla dava açabilmişim. Program, benim lehime karar vermiş ve köpek bakım dükkânının kullandığı alan adını kapatmıştı.

Alan adı benim adıma olmasa idi davayı kazanamazdım. Kendisi, web sitem üzerinden yalnızca adımlı kullanmış olmasa idi, hakkımı kabul ettirmek için daha farklı ve daha pahalı bir yol bulmam gerekirdi. Peki, bir de web sitesinin bulunduğu ülkeyi belirleyemediğiniz bir durumda olduğunuzu düşünün ki bu zaten yaygın bir durumdur. Ya da farklı ülkelerdeki sunucularda birden çok kopyası bulunan bir web sitesi, gibi daha da karmaşık bir durumu da düşünün.

Fikri mülkiyet dünyasına girmemin tek sebebi, Arap dünyasını dünya öncüleri arasına itmektir. Bu, benim için yalnızca bir seçenek değil, aynı zamanda bir milli görevdir. Zira bu amacı gerçekleştirmenin en uygun yolu, sınai mülkiyetin korunmasına yönelik en iyi sistemlerin oluşturulmasıdır. Özellikle de aşmamız gereken geçiş aşamasındaki tüm zorluklara rağmen. Çünkü yuttuğumuzda ilerlememizi sağlayacak sihirli bir hapımız olmadığına göre, durum çaba gerektirecektir. Benim bu çabadaki rolüm, 2000 yılında yayınlanan ve Arapça'da türünün ilk örneği olan Fikri Mülkiyet Sözlüğü'nü denetlemek idi.

Bu kitap, on yıllık yorucu bir çalışmanın meyvesi ve aynı zamanda fikri mülkiyette ortak bir çalışma dili belirlemeye yönelik bir dizi çalışmanın bir bölümü idi. Bu çaba, 2012 yılında Patent Terimleri Sözlüğü'nün yayınlanması ile zirveye ulaşmıştır. Bu durum Arapların, fikri mülkiyetin korunması konusunda ciddi olduğunu ve bugün bunu geliştirmek için ortak bir finansmanı olduğunu göstermektedir. Buna ilaveten, Talal Abu-Ghazaleh Grubu, fikri mülkiyetin korunması hakkındaki kanunların tercümelerini hazırlamış ve Arap mahkemelerinin konuyla ilgili bütün kararlarını kamu yararına bir kaynak olması için derlemiştir. Ancak yapılması gereken çok fazla iş var. Geçen son yirmi yılda genelde dijital uçurum olarak adlandırılan açıklarla savaşıyordum. Bir yandan dijital teknolojiler sanki tüm dünyadaki herkese fırsat

eşitliği sağlayacak gibi görünüyordu. Ancak diğer yandan, özellikle de geçen yüzyılın 90'lı yıllarında, gelişmekte olan ülkelerin çoğunun, tabiri caizse trenin istasyondan ayrıldığına dair korkusu vardı. Arap bölgesindeki yenilikçi şirketler ve devlet yöneticileri özellikle bilgi teknolojileri ve internet, elektronik posta gibi telekomünikasyonun dağılımı ile ilgili istatistiklerden endişeliydiler. Zira grafikler, Arap dünyasını dünya sıralamasında en alt sıralarda gösteriyordu. Yalnızca Sahra Altı Afrika üst sıralardaydı.

1997 yılından 2001 yılına kadar .com'un parlamasıyla internet girişimcileri, yatırım sermayesi sahipleri, para piyasası ve Batı'dan internet üzerindeki çok sayıdaki tüccar grubu, genellikle değeri çok az olan şirketlerin değerini şişirerek, ta ki bu balon patlayana kadar dev bir spekülasyon oyununa dahil olmuşlardı. Sonrasında gerçeklik duygusu geri döndü. Sıçrayışın zirvesinde iken yeni kurulan Amerika Online adlı bir medya şirketinin, Time Warner adlı dünyanın en büyük medya şirketini satın alması şaşkıncı görünmüştü. Geçtiğimiz yüzyılın doksanlı yıllarındaki o atılım günlerinde, kalkınma kuruluşlarında, gelişmekte olan ülkeler dünya için anlamlı olabilecek her şey ile ilgili heyecan ve kaygı vardı. Tartışma ve düşüncelerin fişkırdığı o dönem, kalkınma amaçlı bilgi ve iletişim teknolojileri türünde çok sayıda kuruluşun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunlardan en belirginini, Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çalışma Grubu idi. 2001'de balon patladığında, kalkınma için Bilgi ve İletişim Teknolojileri kampı aslında daha yeni başlıyordu. Ayrıca internet balonu patladığında kalkınma dünyasında durgunluk vardı.

Tıpkı bir serabı geliştirmek için çalışıyor gibiydik. Bu işi sürdürmek tüm bu uğraşa değiyor muydu, yoksa şu anda anıdan ibaret olan internet şirketlerinden birisi gibi mi olacaktı?

Neyse ki balonun patlaması doping etkisi yaratmıştı. Zira kalkınma için Bilgi ve İletişim Teknolojileri dünyasında çabalarımızın ve hedeflerimizin daha gerçekçi ve daha sürdürülebilir olmasına odaklanmamızı sağlamıştır. Bu, pratik açıdan şu anlama geliyordu, örneğin, daha uygun başka bir teknoloji (bilgi teknolojileri veya bundan başkası) varsa, kırsal alanlardaki köylülere bilgisayar ve

interneti dayatmamak gibi... Televizyon ve radyo, eski olmalarına ve nispeten cazip olmamalarına rağmen genellikle kırsal köylerde ve çöllerde internet kafe kurmakla aynı oranda veya daha da fazla etkili olabilmektedir.

Burada kayda değer bir gelişme söz konusudur. 2006 yılında Uluslararası Telekomünikasyon Birliği verilerine göre dünya nüfusunun %82'si internet kullanmıyordu. 2011 yılında ise bu oran %65'e düşmüştü. Ancak daha da dikkat çekici olan, gelişmekte olan ülkelerde internet kullanımı gelişmiş ülkelere oranla ilk defa daha yüksekti. Şöyle ki, o dönemde toplam kullanıcı sayısı %44'ten %62'ye yükselmiştir.

Ancak bir gerçek daha var ki, teknoloji farklı şekillerde de ele alınabiliyor. Örneğin cep telefonu bugün her yerde bulunmaktadır. Dünyanın her yerinde ucuz ve ulaşılabilir olmuştur. Ancak yeni dijital uçurum, cep telefonlarını internete erişmek için kullanabilenler ile telefon kullanımı ses ve yazı ile sınırlı olanlar arasındadır. Batı'da bilişim, masaüstü ve ev bilgisayarları bağlantıları ile ön plana çıkarırken, dünyanın pek çok yeri bunun ötesine geçerek, doğrudan mobil cihazlara yönelmiştir. Mobil geniş bant, Afrika'daki ülkelerin sınırlı altyapı sorunlarını aşmak ve daha önce ulaşılabilir olmayan bölgelere internet erişimi sağlamak için bir araç olduğunu kanıtlamıştır. Gerçek şu ki, hala kapsanmayan büyük alanların bulunduğu gerçeği, durumun sürekli olarak değiştiği gerçeğinden daha az önem taşımaktadır.

Bu teknolojilerin önemli bir sosyal rol oynaması mümkündür. Örneğin, Pew Araştırma Merkezi'nin 2012 yılında, dünya genelindeki sosyal medya (Facebook ve Twitter gibi) kullanıcıları arasında yaptığı ankete göre, Arap kullanıcıların, sosyal medyadaki siyasi, dini ve toplumsal tartışmalara, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa ve gelişmiş başka ülkelerdeki kullanıcılara oranla iki katı (%60-80) daha meyilli olduğu belirtiliyordu.

Bu istatistik, Arap halkı hakkında söylenen üzücü ve klişeleşmiş imajına meydan okumakta ve Arap dünyasının toplumsal ihtiyaçların yerine getirilmesi için öncü olabileceğini kanıtlamaktadır.

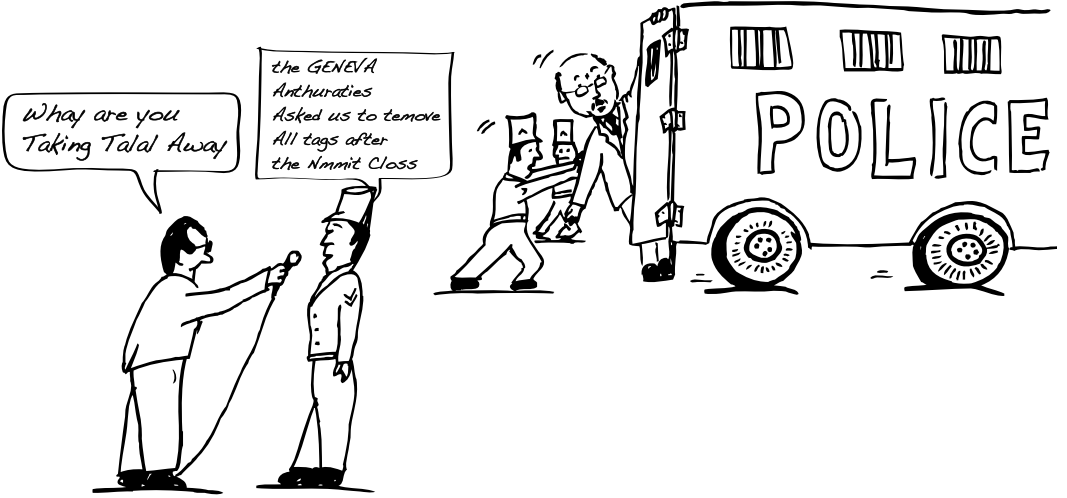
Bu yüzden dijital uçurum, kaybolmaktan çok uzaktadır; ancak

teknoloji geliştikçe ve insanların onu kullanım şekli değiştikçe çelişmekte ve farklılaşmaktadır; ben, zaman geçtikçe aşınacağına eminim. İnternet, dñnyanın her yanında hayatın her alanını değiştirmeye devam ederken, bilgi alışverişi ve inşası ile fikri mñlkiyet yñnetimi, daha da önemli bir hale gelecektir. Dñnya nñfusunun çoğunun gñnümüzde henñz internete erişemediğini, buna rağmen internetin yaşamımızda önemli olduğu gerçeğini dñřñndñđñmñzde, milyarlarca insanın daha internete bağlanması durumunda öneminin nasıl katbekat artacağını gñrmeniz mñmkñn olacaktır. Fikri mñlkiyetin kñresel çerçevesini bitirmeden önce, belki de bizler internete erişim konusunda dñnya seviyesine ulaşmaya daha meyilli olabiliriz. Hatta daha fazlası da olabilir. Ancak bu durum yapmamız gereken ve kalan şaşırtıcı miktardaki iş yñkñnñ bize gñstermektedir.

Birincisi ve her şeyden önce, hñkñmetleri uluslararası standartlara uygun fikri ve sınai koruma sistemlerini geliştirmeleri için hızlı bir şekilde çalışmaya teşvik etmeliyiz. Zira bu sistemlerin çoğu çok geride kalmış ya da kñtñ bir şekilde uygulanmıştır. Eğer konuyla çok ilgili olan Arap vatandaşlarının gerçek yaratıcılığını ortaya çıkarmak istiyorsak, fikri mñlkiyeti geliştirmemiz şarttır.

**TAG at
The UN in
Bruno Lanvin
eyes**

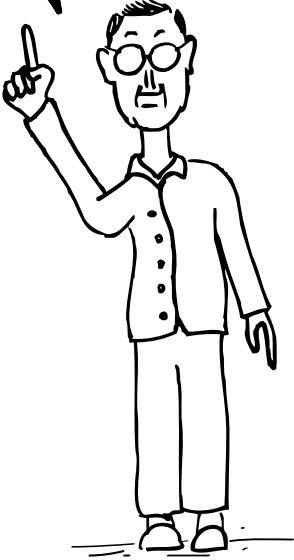

WHEN BIG PEOPLE MEET

The future is
about ARTIFICIAL
INTELLIGENCE

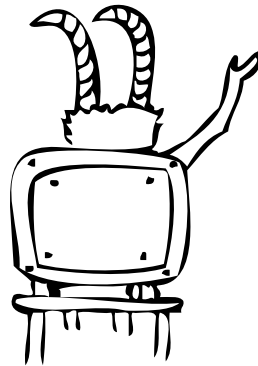
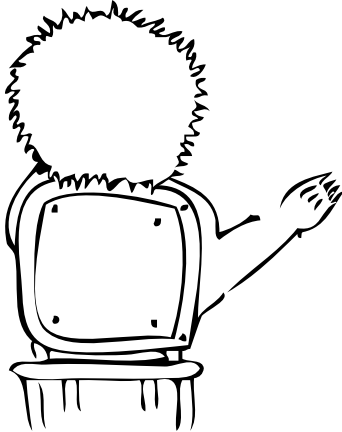
?

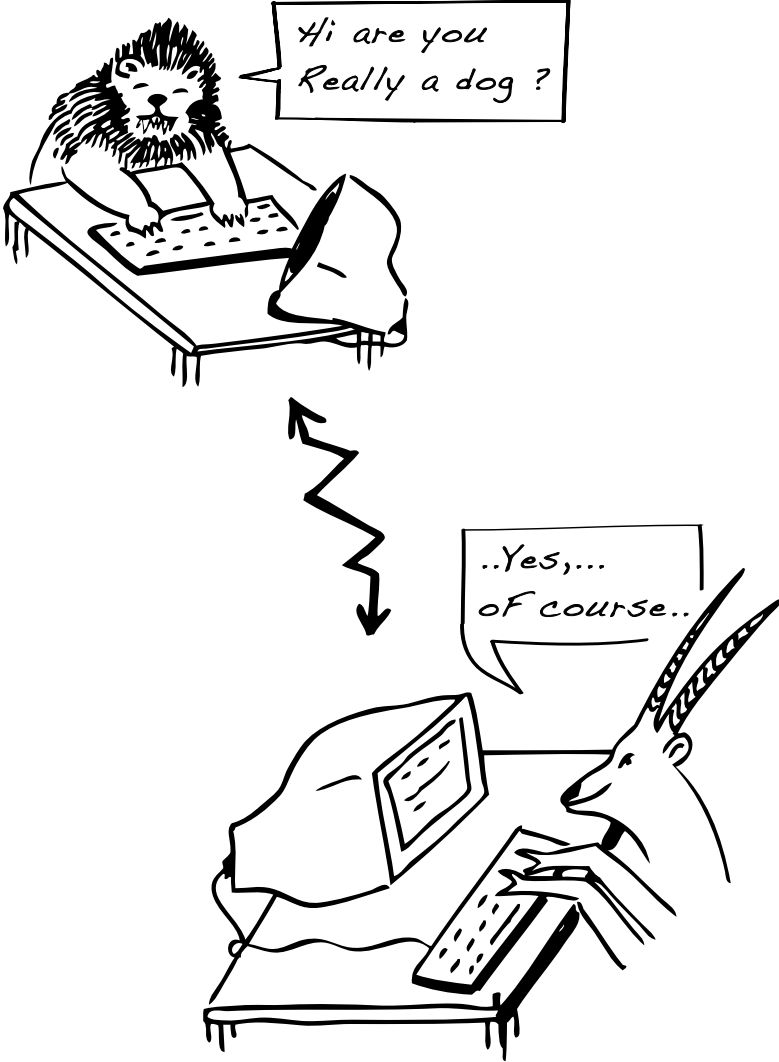
Is this About
weasons of mas
Destruction in IRAQ

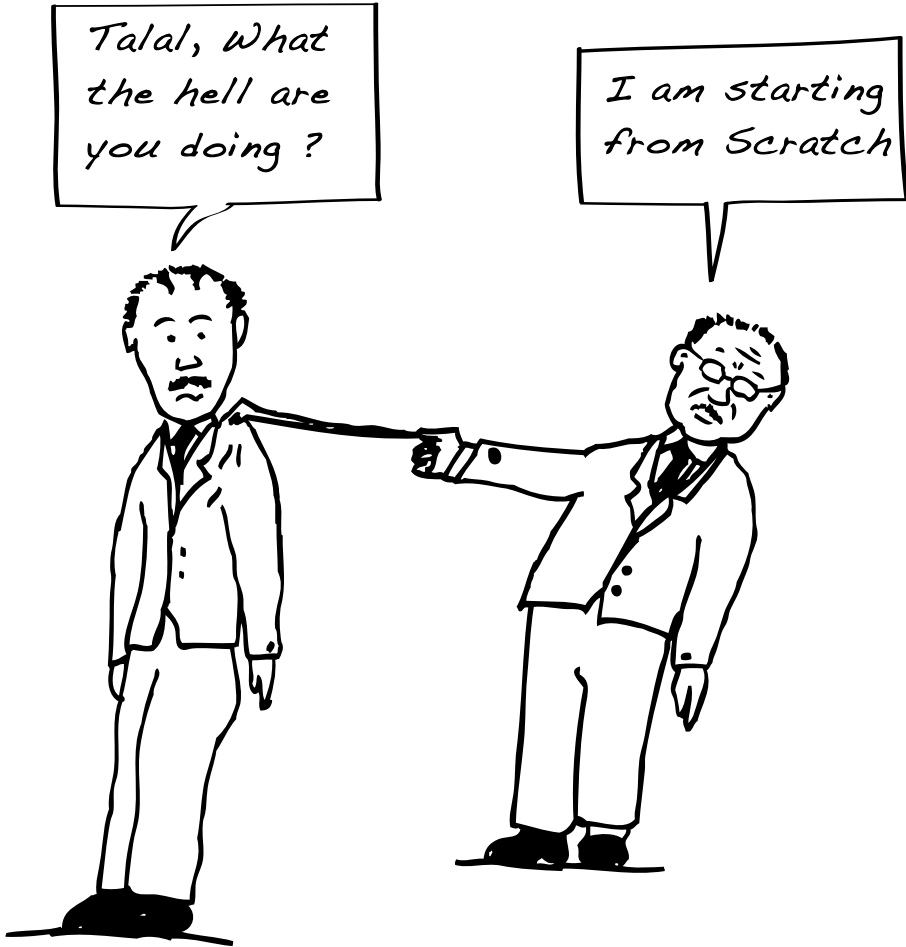
Aman with many hats ...

TALAL " on the internet "

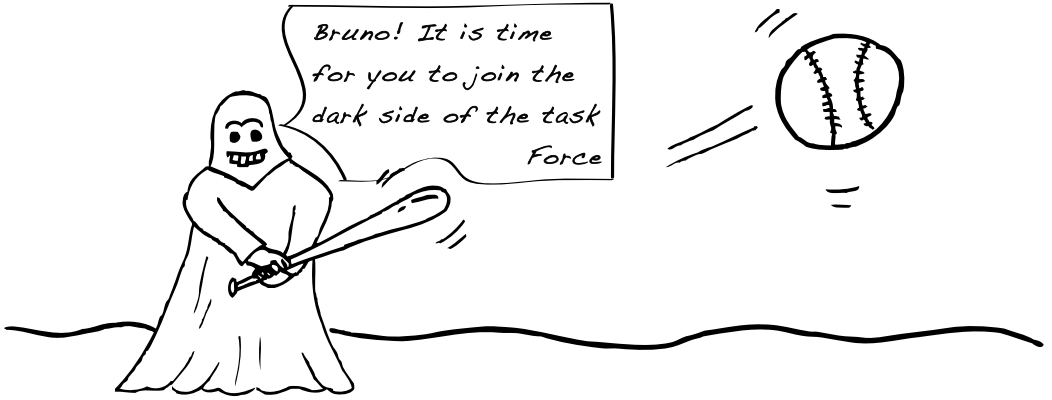

UNICTTF BUSINESS MODEL DISCUSSION

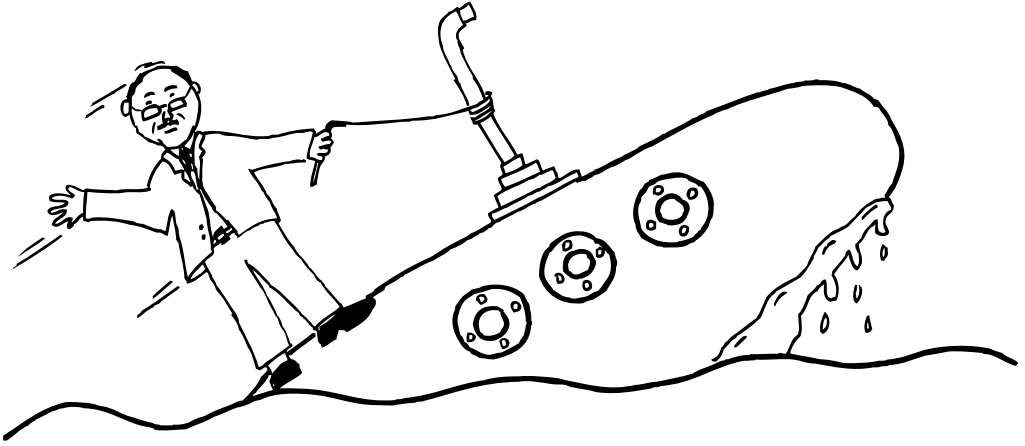
Geneva
13/9/2003
UN ICT TF

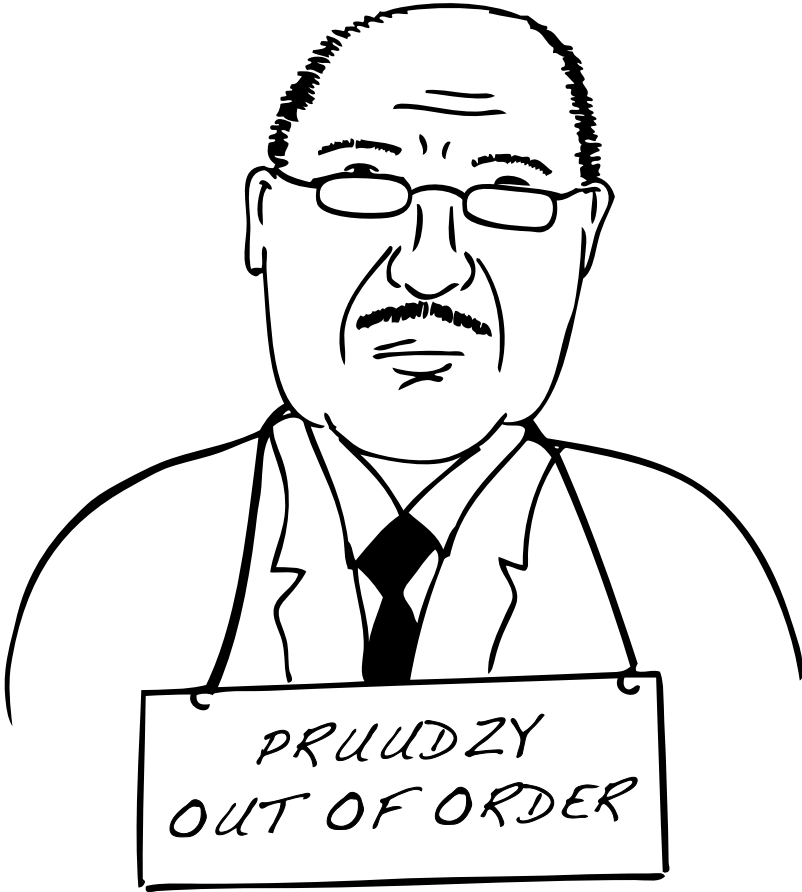

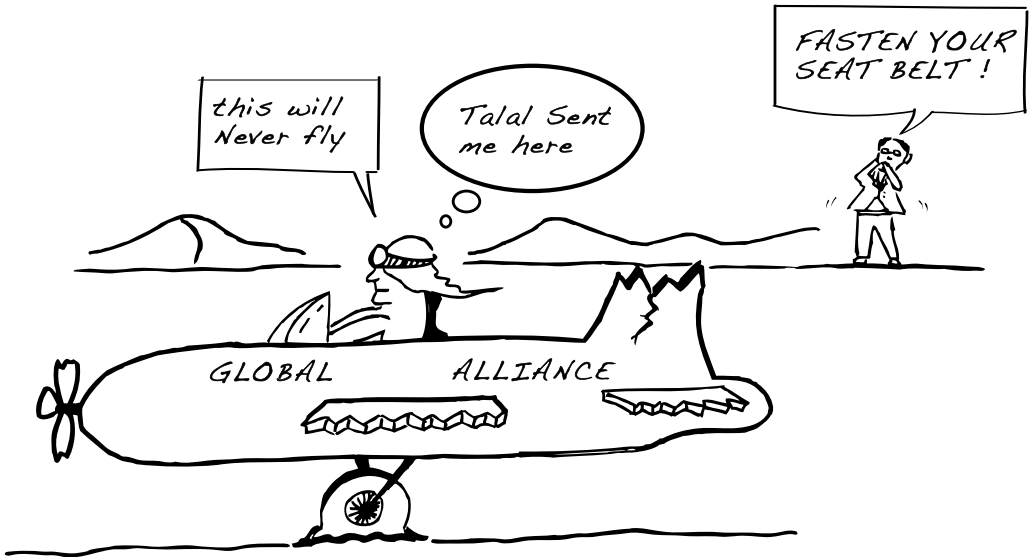
7 April 04

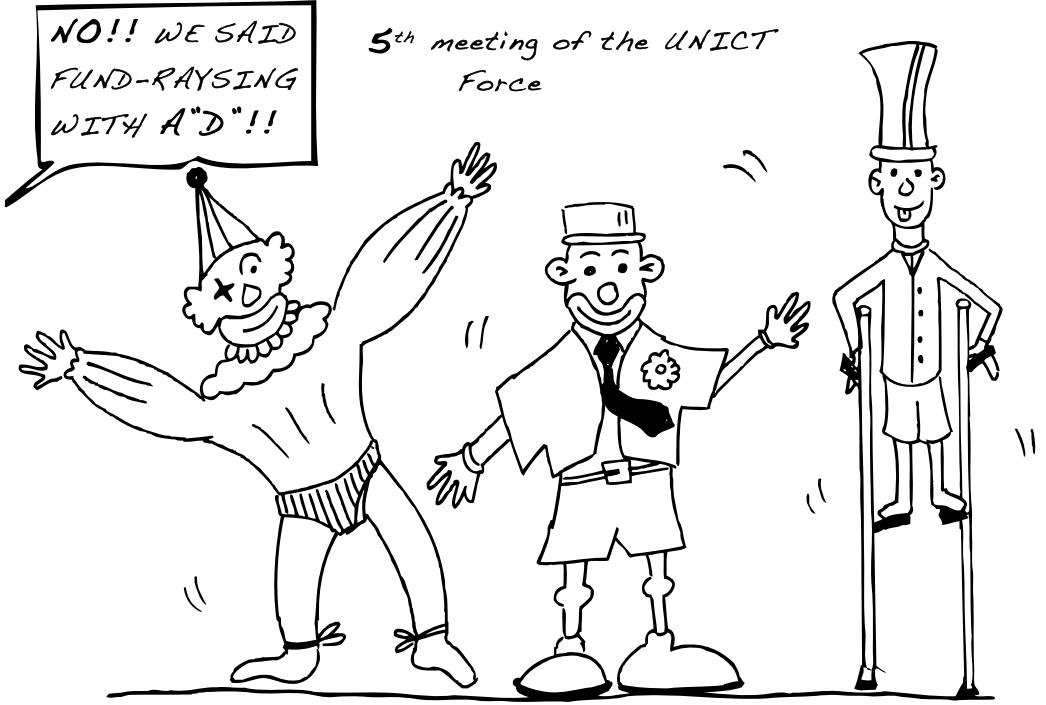
TALAL, HARNESSING EMERGING MARRETS

*New Governanco for an Emerging
world When Her Majesty Has
real, Teroolus Problems ...*

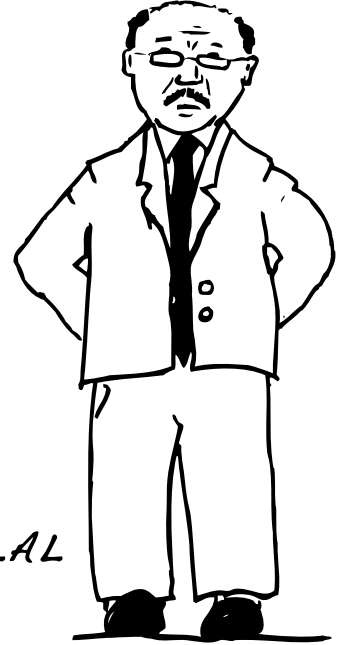

AND Now
LET ME INTRODUCE
A FOREIGN CHARACTER ..

AKRAM

A capital
one!

TALAL

TALAL ABU-GHAZALEH GRUBU ŞİRKETLERİ

- 1. Talal Abu-Ghazaleh Global (TAG.Global)** tag.global
The Global Organization for professional services and education
- 2. Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh ve Ortakları (TAG-Audit)** tagi.com
Denetim ve Muhasebe Hizmetleri
- 3. Talal Abu-Ghazaleh ve Ortakları Danışmanlık (TAG-Consult)** tag-consultants.com
İdari, İktisadi ve Mali Danışmanlık Hizmetleri
- 4. Talal Abu-Ghazaleh Değerleme (TAG-Value)** tagvaluation.com
Varlık Değerleme Hizmetleri
- 5. Talal Abu-Ghazaleh Alan Adları (TAG-Domains)** tagidomains.com
İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu (ICANN) Onaylı Kayıt Şirketi
- 6. Talal Abu-Ghazaleh Uluslararası Bilgi Teknolojileri (TAG-ITI)** tagiti.com
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında Danışmanlık ve Geliştirme Hizmetleri
- 7. Talal Abu-Ghazaleh Elektronik Çözümler (TAG E-Solutions)** tagesolutions.com
Elektronik Çözümler, Sistem Analizi ve Programlama Hizmetleri
- 8. Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet (AGIP)** agip.com
Fikri Mülkiyet Haklarının Tescili ve Korunması
- 9. Talal Abu-Ghazaleh Hukuk (TAG-Legal)** tag-legal.com
Hukuki Hizmetler
- 10. Talal Abu-Ghazaleh Uluslararası Reklam ve Medya (TAG-Media)** media.tagorg.com
Medya Hizmetleri
- 11. Talal Abu-Ghazaleh Uluslararası Basım ve Dağıtım (TAG-Publish)** tag-publication.com
Basım ve Dağıtım Hizmetleri ve Danışmanlık
- 12. Talal Abu-Ghazaleh Mesleki İşe Alım ve İnsan Kaynakları Gelişimi (TAG-Recruit)** tagirecruitment.com
İnsan Kaynakları ve İşe Alım Hizmetleri
- 13. Talal Abu-Ghazaleh İhale (TAG-Tenders)** tagtenders.com
İhaleler ve Teklifler
- 14. Talal Abu-Ghazaleh Tercüme, Dağıtım ve Yayıncılık (TAG-Translate)** tagtranslate.com
Anında Çeviri ve Profesyonel Metin Çeviri Hizmetleri

15. **Talal Abu-Ghazaleh Çin Vizesi (TAG-Visa)** tag-visa.com
Çin'e Vize Hizmetleri
16. **Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi (TAGI-UNI)** tagiuni.com
İnternet Üzerinden Sertifikalı Akademik Ve Profesyonel Programlar
17. **Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Dijital Üniversitesi (TAG-DU)** tag-du.com
Uzaktan Eğitim Programları
18. **Talal Abu-Ghazaleh University College for Innovation (TAGUCI)** taguci.com
Applied College for Business and IT
19. **Talal Abu-Ghazaleh İşletme Fakültesi – Bahreyn (TAG-UCB)** tagucb.com
İşletme Lisans Diplomalari
20. **Talal Abu-Ghazaleh Eğitim Danışmanlığı (TAG-Education)** tageducational.com
Yükseköğretim Alanında Akademik Danışmanlık
21. **Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs Enstitüsü (TAG-Confucius)** tagconfucius.com
Çin Dili ve Kültürü Eğitimi
22. **Talal Abu-Ghazaleh Elektronik Eğitimi (TAG E-Training)** tagitc.com
Eğitim Hizmetleri ve Bilgi Teknolojileri Alanında Onaylı Sertifikalar
23. **Talal Abu-Ghazaleh Akademisi (TAG-Academy)** tag-academy.com
Kurs, Atölye Çalışmaları ve Eğitim Seminerleri Düzenlemek ve Organizasyon ve Sponsorluk
24. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Toplumu (TAG-KS)** tagks.com
Gençleri İş Gücü Piyasasına Kazandırmak İçin Eğitim Kursları Vermek Suretiyle Yardım Ve Destek Sağlamak
25. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Forumu (TAGKF)** tag-forum.org
Etkinlik Organizasyon Hizmetleri
26. **Talal Abu-Ghazaleh Arapça Elektronik Ansiklopedi (TAGEPEDIA)** register.tagepedia.org
İnternet Dünyasını Arapça İçerikle Zenginleştirmek
27. **Talal Abu-Ghazaleh Taşınabilir (Dizüstü) Bilgisayar (TAGITOP)** tagitop.com
Modern ve Uygun Fiyatlı Taşınabilir (Dizüstü) Bilgisayar Donanımları Temini
28. **Uluslararası Arap Mali Müşavirler Topluluğu (IASCA)** iascasociety.org
Mesleki Sertifikalar (Arap Uluslararası Yeminli Mali Müşavir, Arap Uluslararası Yönetim Muhasebecisi, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Uzmanı) Üyelik, Eğitim Kursları ve Profesyonel Yayınlar

29. **Uluslararası Arap Fikri Mülkiyet Topluluğu (ASIP)** aspip.org
Hukuk ve Fikri Mülkiyet Alanlarında Eğitim ve Bilinçlendirme
30. **Uluslararası Lisanslama Uzmanları Derneği-Arap Ülkeleri (LES-AC)** lesarab.org
Fikri Mülkiyet Çalışmalarının Dünya Çapında Kalkındırılması ve Desteklenmesi
31. **Arap Uluslararası Yönetim Teknolojisi Topluluğu (AIMICT)** aimict.org
Kapasite Geliştirme ve İleri Düzeyde Bilgi Teknolojileri Eğitimi
32. **Arap Fikri Mülkiyet Arabuluculuk ve Tahkim Merkezi (AIPMAS)** aipmas.org
Fikri Mülkiyete İlişkin İhtilafların Çözümü
33. **Arap Eğitimde Kalite Güvencesi Örgütü (AROQA)** aroqa.org
Eğitimde Kalite Güvencesi Hizmetleri
34. **Arap Araştırma ve Eğitim Ağı Örgütü (ASREN)** asrenorg.net
Yüksek Hızlı Araştırma ve Eğitim Ağı ve Elektronik Altyapı Hizmetleri
35. **Talal Abu-Ghazaleh Elektronik Bulut (TAG-Cloud)** tagicloud.com
Bulut Bilişim Alanında Danışmanlık Hizmetleri
36. **Aile İşletmeleri Kurumsal Yönetim Merkezi (FBGC)** fbgc.jo
Aile İşletmeleri ve Yönetimi
37. **Arap Umman Eğitim Enstitüsü (AOTI-Oman)** tagi-aoti.com
Eğitim Kursları, Atölye Çalışmaları ve Seminerler Düzenlemek, Sözleşme ve Sponsorluk Yapmak
38. **Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet Haber Ajansı (AG-IP News)** agip-news.com
Fikri Mülkiyet Alanında Medya Hizmetleri
39. **Hepimiz Filistin İçin Derneği (All4Palestine)** all4palestine.com
Önde Gelen Filistinli Şahsiyetlerin Tanıtılması
40. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Teknolojileri Haber Ajansı (TAG-IT News)** tagitnews.com
Bilgi Teknolojileri Alanında Medya Hizmetleri
41. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgi ve Varlık Oluşturma (TAG-Creation)** tagcreation.com
İş İpuçları, İnovasyon ve Varlık Oluşturma
42. **Talal Abu-Ghazaleh Eğitim - Bahreyn (TAGI-Training Bh.)** tagitraining.bh
Eğitim Hizmetleri
43. **Talal Abu-Ghazaleh Eğitim Haber Ajansı (TAG-Educa News)** tageducanews.com
Eğitim Alanında Medya Hizmetleri

44. **Arap Anlaşmazlık Çözüm Merkezi (ACDR)** acdr.aipmas.org
Alan Adları Anlaşmazlık Çözümleri
45. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgi ve Uluslararası Sertifikasyon Merkezi (TAGI-Metric)** tagimetric.com
Üçüncü Bir Taraf Gözetiminde Sınav ve Değerlendirmeler.
46. **Talal Abu-Ghazaleh Sermaye Hizmetleri (TAG-Capital)** tag-capital.com
Finansal Danışmanlık
47. **Talal Abu-Ghazaleh Üniversite Yönetim Danışmanlığı (TAG-Universities)** taguniconsult.com
Yüksek Öğretim Alanında Danışmanlık
48. **Talal Abu-Ghazaleh Anlaşmazlık Çözüm Merkezi (TAG-Resolution)** tagresolution.com
Marka Uyuşmazlıklarının Çözümü İçin Çözümü İçin Tahkim
49. **Talal Abu-Ghazaleh Bilgisayar Yenileme Merkezi (TAG-CRC)** tagcrc.com
Bilgisayar Donanımlarının Yenilenmesi ve Geliştirilmesi
50. **Talal Abu-Ghazaleh Tasarım, Basım ve Yayıncılık (TAG-Design)** tagidesign.com
Tasarım ve Basım Danışmanlığı
51. **Talal Abu-Ghazaleh Araştırma Merkezi (TAG-Research)** tagrsc.com
İş ve Eğitim Araştırmaları
52. **Talal Abu-Ghazaleh Diller Akademisi (TAG-Lingual)** tag-languages.com
Dil Ve Öğretim Alanında Eğitim Kursları
53. **Talal Abu-Ghazaleh İç Denetim (TAG-Audit)** taginternalaudit.com
İç Denetim Hizmetleri
54. **Talal Abu-Ghazaleh Kalkınma Vakfı (TAG-Foundation)** tag-foundation.org
Toplumsal, Ekonomik Ve Eğitim Alanlarında Kalkınma, İş İmkânı Ve Düşünce-Araştırma Forumları Yaratma
55. **Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Sosyal Sorumluluk Enstitüsü (TAG-HSR)** tag-foundation.org
Toplumsal, Ekonomik Ve Eğitim Alanlarında Kalkınma Girişimleri
56. **Talal Abu-Ghazaleh Kalkınma Ortakları (TAG-PID)** tag-foundation.org
Geliştirme Alanlarında Ortaklarla Yapılan Girişimler
57. **Talal Abu-Ghazaleh Patent (TAG-Patents)** tagip-search.com
Patent Hizmetleri

- 58. Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Teknolojileri Becerileri Diploması (TAG-DIT)** tagitc.com
Eğitim ve Bilgi Teknolojileri Alanında Onaylı Sertifikalandırma Hizmetleri Sunma
- 59. İktidar-Talal Abu-Ghazaleh Küçük ve Orta Ölçekli Projeler Programı (ICTDAR-TAG SME)** tag.global
Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Kalıcı Uygulamalar Geliştirmek Ve Fon Almasını Sağlayacak Eğitim Programları İle Donatmak
- 60. Talal Abu-Ghazaleh İş ve Kültür Radyosu (TAGBC.FM)** tagbc.fm
Düşünce, Kültür ve Eğitimi Yayma
- 61. Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Kayıt (TAGI-RECORDS)** tagirecords.com
Müzik Üretim Alanında Telif, Yayın ve Komşu Hakların Korunması ile Kayıt, Şirketlere Hukuki Hizmet ve Alan Adı Tescili
- 62. Arabic Fluency Certificate (TALAQA)** arabicfluency.com
Provider of Arabic fluency exam, teaching Arabic language and teaching methods
- 63. Talal Abu-Ghazaleh Projelendirme (TAG-Advisors)**
Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri ve Teknoloji Transferi Projeleri
- 64. Ürdün Ulusal Orkestrası Derneği (JOrchestra)**
Konser Organizasyonu

TALAL ABU-GHAZAIH GRUBU HİZMETLERİ

DENETİM

1. Dış denetim
2. İç denetim
3. Finansal sistemlerin ve uygulamaların hazırlanması
4. Vergi ve zekat hizmetleri
5. Turistlerin ve Ürdün'de ikamet etmeyen ancak ziyareti sırasındaki satın alma işlemi yapan Ürdünlülerin Satış Vergisinin İadesi
6. Şirketlerin kuruluş ve tasfiyesi
7. İşletmelerde yönetim prosedürlerinin denetimi
8. Ara dönem finansal tabloların gözden geçirilmesi
9. İşletmelerde bilgi teknolojileri sistem ve prosedürlerinin denetimi
10. Anlaşmaya varılan prosedürlerin denetimi
11. İş değerlendirmesi

HUKUK

1. Marka ihlallerinin olması durumunda, alan adlarına (Domain Names) karşı şikâyetlerin sunulması
2. Yabancı sermayeye ilişkin hizmetler ile her türlü şirket kuruluşu, serbest bölge şirketleri, temsilcilik ofisleri ve şirketlerin dönüşümü, konsolidasyonu, birleşmesi ve tasfiyesi ile devralmaya ilişkin diğer tüm hizmetler
3. Muaf şirketlerin (Offshore Companies) kuruluşu ile ruhsatlarının yenilenmesi.
4. Yerel pazarlardaki sahte mal ve markaların araştırılması ile yerel makamların işbirliği ile kontrolleri
5. Fikri mülkiyete ilişkin hukuki danışmanlık, ihlaller ve ihlallerin durdurulması. Yasaya aykırı olarak tescil edilmiş markaların silinmesi ile ilgili her türlü idari ve hukuki tedbirlerin alınması
6. Fikri mülkiyet haklarının ihlali oluşturan malların serbest bırakılmasını durdurmak için yerel makamlarla işbirliği içinde sınır tedbirlerinin alınması
7. Her türlü fikri mülkiyet sözleşmelerinin hazırlanması ve gözden geçirilmesi
8. Fikri mülkiyet haklarının ihlalinin durdurulması için ihtar düzenlenmesi ve gönderilmesi
9. Fikri mülkiyet haklarının ihlali ve haksız rekabet durumlarında yasal önlemlerin alınması
10. Durum tespit sürecinde hukuki eğitimler
11. İş Kanununa, işçi talepleri davalarına, iş sözleşmelerinin hazırlanması ve gözden geçirilmesine ilişkin hizmetler
12. Her tür vergiye ilişkin hukuki danışmanlık
13. İlişkin hukuki danışmanlık
14. İlaç ve ecza malzemeleri pazarlama, dağıtım ruhsatları
15. Her türlü sözleşme hazırlanması ve gözden geçirilmesi

FIKRI MÜLKİYET

1. Marka ve patentlerin tescili ile fikri mülkiyete ilişkin muhtelif hizmetler
2. Yayınlanan markaları arama
3. Marka takibi
4. Patent taleplerini hazırlama
5. Patent ihlallerini izleme ve takibi
6. Yayınlanan patent taleplerinin araştırılması
7. Malik üzerinden arama.
8. Fikri mülkiyet haklarının yenilenmesi
9. Alan adlarının tescili
10. Fikri mülkiyetin değerlendirilmesi
11. Fikri mülkiyet portföyü yönetimi
12. Fikri mülkiyete ilişkin tasarımlar
13. Ruhsatlandırma ve imtiyazlar

EĞİTİM

1. Kamu ve özel sektöre yönelik genel ve özel eğitim kursları düzenleme
2. Eğitimsel ihtiyaçların belirlenmesi, eğitim planlarının hazırlanması ve eğitim etkisinin değerlendirilmesi
3. İç Eğitim Sistemlerinin planlanması
4. Eğitim merkezlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi
5. Eğitim çanta ve rehber kitaplarının tasarlanması ve geliştirilmesi
6. İç eğitim birimlerinin geliştirilmesi ve yeniden yapılandırılması
7. Uzmanlaşmış atölye çalışmaları düzenleme
8. Arap Mükemmellik Ödülleri'nin gerekliliklerini yerine getirmeye yönelik eğitim programlarının uygulanması
9. İnsan kaynakları ve proje yönetimi konularında yerel ve uluslararası üniversitelerle işbirliği içerisinde diploma verilmesi
10. Nicel araştırma (eğitim kursları ve akademik sertifikalar)
11. Uluslararası mesleki sertifikalar için kalite, sigorta, iş sağlığı ve güvenliği, muhasebe ve İslami finans konularında eğitim kursları ve sınavlar verilmesi
12. Bazı üniversite ve meslek birlikleri için dijital ve geleneksel sınavların yapılabileceği sertifikalı merkezler
13. Arapçada dil akıcılığı programı
14. Bilmeyenler için Arapça dil programı
15. "Kulaklarınla Oku" programı
16. Dil öğrenme programı (İngilizce, Çince, Fransızca, İtalyanca, Almanca)
17. "CIM" elektronik pazarlama eğitim programı

DİJİTAL PAZARLAMA

1. Dijital pazarlamanın planlanması
2. Arama motorlarında web siteleri sıralamalarının iyileştirilmesi
3. Dijital görüntülü reklamlar
4. Elektronik posta aracılığıyla pazarlama
5. Sosyal medya siteleri aracılığıyla pazarlama
6. Tıklama başına ödeme (PPC) aracılığıyla pazarlama sistemi
7. Dijital pazarlama faaliyetlerinin gözden geçirilmesi ve denetimi
8. Cep telefonları üzerinden pazarlama
9. Dijital blog.

DANIŞMANLIKLAR

1. Entegre yönetim sistemleri
2. “ISO” 9001 kalite sistemleri
3. Müşteri memnuniyeti kalite sistemleri “ISO” 10001
4. Müşteri şikâyetleri ile ilgili kalite sistemleri “ISO” 10002
5. Eğitim süreci ile ilgili kalite sistemleri “ISO” 10015
6. Çevre yönetim sistemleri “ISO” 14001
7. Laboratuvar akreditasyon sistemleri “ISO” 17025
8. İş sağlığı ve güvenliği sistemleri OHSAS 18000 ve “ISO” 45001
9. Bilgi teknolojileri hizmetleri sistemleri “ISO” 20001
10. Gıda güvenliği yönetim sistemleri 22001
11. Bilgi güvenliği yönetim sistemleri “ISO” 27001
12. İyi üretim uygulamaları sistemleri
13. Stratejik planlar
14. Fiyatlandırma ve kârlılık stratejileri ve sistemleri
15. Dengeli performans karnesi ve performans yönetim sistemleri
16. Tedarik zinciri stratejileri ve sistemleri
17. Aile yönetişim sistemleri
18. Kurumsal yönetişim sistemleri
19. Operasyonların uygulanması için politikalar ve prosedürler kılavuzu
20. Operasyon yönetimi, iyileştirme ve yeniden yapılandırılma
21. İnsan kaynakları yönetim sistemleri
22. Pazarlama planları
23. Pazar araştırması anketleri, görüş anketleri ve istatistiksel analiz
24. Finansal risk yönetimi
25. Mali ve Muhasebe politikaları ve prosedürleri
26. Finansal ve operasyonel durum tespit süreci
27. Devralma ve birleşme hizmetleri
28. İş değerlendirmesi
29. İşletmeler için finansal modeller oluşturma
30. Varlık ve varlık yönetimi danışmanlığı
31. Risk yönetimi danışmanlığı

32. İş planları
33. Fizibilite çalışmaları
34. Ön fizibilite çalışmaları
35. Sektörel araştırma ve çalışmalar
36. Görev tanımlamalarının yeniden yapılandırılması ve hazırlanması
37. İlk abonelikler için şirket tanıtımı
38. Çalışanların performanslarının değerlendirilmesi
39. Çevresel etki değerlendirme çalışmaları
40. Kalite ve operasyonel iç denetim
41. Proje yönetim ofislerinin kurulması ve yönetimi (PMO)
42. Proje yönetimi
43. Bilgi ve iletişim teknolojileri stratejik planlaması
44. Teknolojik değişim yönetimi
45. Bayii yönetimi
46. Proje yönetimi ve uygulamanın denetlenmesi
47. Bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları ve prosedürlerinin geliştirilmesi
48. İş sürekliliği ve kriz yönetimi
49. Ağ zafiyeti değerlendirilmesi
50. Penetrasyon (sızma) testi

MEDYA

1. Medya alanında danışmanlık ve eğitim
2. İletişim strateji ve kampanyaları
3. Metin ve reklam yazarlığı
4. İçerik ve yayınları hazırlama
5. Akıllı medya
6. Haber hazırlanması

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ BECERİLERİ EĞİTİMİ

1. Talal Abu-Ghazaleh bilgi teknolojileri becerileri uluslararası diploması (Talal Abu-Ghazaleh E-Eğitim Kuruluşu tarafından)
2. WEB SİTELERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
3. Web sitelerinin geliştirilmesi ve tasarımı
4. Web sitelerinin kontrolü
5. Elektronik pazarlama kampanyaları
6. Web uygulama geliştirme
7. Elektronik ansiklopedi sistemlerinin geliştirilmesi Wiki ve forum sistemlerinin geliştirilmesi
8. Web içeriği yönetimi sistemlerinin geliştirilmesi
9. İşletme yönetimi sistemlerinin geliştirilmesi

ELEKTRONİK ÇÖZÜMLER

1. Kurumsal kaynak planlama sistemleri (ERP)
2. Sistem analizi ve işlemlerde yeniden yapılanma
3. Bilgi sistemlerinin denetimi
4. Sistem geliştirme
5. Portal sistemlerinin geliştirilmesi
6. Akıllı cihaz sistemlerinin geliştirilmesi

ELEKTRONİK ALTYAPI

1. Sunucu odası alt yapı tasarımı ve danışmanlığı
2. İtranet tasarımı ve danışmanlığı
3. Cihazlar ve elektronik postalar için adres defteri tasarımı ve uygulaması
4. Web Hosting danışmanlığı
5. Açık kaynak danışmanlığı
6. İletişim ve bilgi teknolojileri teknik destek hizmetleri
7. Yedekleme çözümleri ve kriz yönetimi planları danışmanlığı

İNSAN KAYNAKLARI

1. İnsan kaynakları
2. İnsan kaynaklarının çeşitli alanlarında eğitim

OKURYAZARLIK PROGRAMLARI

1. Dijital okuryazarlık programları
2. Alfabetik okuryazarlık programları
3. Kültürel okuryazarlık programları

ARŞİVLEME

1. Elektronik arşivleme programı
2. Dosya ve belge arşivleme hizmeti

BULUT BİLİŞİM

1. Bulut bilişim stratejik planlama
2. Bulut bilişim / elektronik bulut bünyesinde danışmanlık hizmetleri
3. Bulut bilişim tabanlı hizmetlerin belirlenmesi ve tanımlanması
4. Karma bulut çözümlerinde danışmanlık hizmetleri
5. Sanal ofis alan çözümleri tasarım

VERİ TABANLARI

1. Müşteriler, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, finans kurumları ve kamu kurumları için merkezi şekilde depolanan güncel iletişim bilgileri ve buna ek olarak farklı sektör ve uzmanlıklarda grup içinden veya dışından uzmanların özgeçmiş veri tabanı
2. Müşteri ilişkileri yönetimi (CRM) için özel bir veri tabanı

YAYINLAR

1. Basım hizmetleri ve danışmanlığı
2. Yayıncılık ve dağıtım
3. Basımın tüm aşamalarında denetim ve takip

GRAFİK TASARIM

1. Yayınların tasarımı ve hazırlanması
2. Ticari markaların tasarımı ve geliştirilmesi

SINAV GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI

1. Ağ üzerinden gözetleme sağlayan cihazlar ile donatılmış ve son teknoloji kullanılarak öğrenci kimliğinin doğrulandığı, güvenli bir sınav merkezinin sağlanması

MULTİMEDYA

1. Fotoğrafçılık ve video çekimi

PAZAR ANALİZİ VE REKABET ANALİZİ

1. Rakiplerin incelenmesi ve kapsamlı rekabet analizi
2. Piyasa analizi ve çeşitli alanlarda rakipler arasında karşılaştırmalı çalışmalar yapmak
3. Yerel ve uluslararası şirketlerin haberlerini takip ederek ve doğrudan üst yönetime rapor vererek gruba uygun fırsatların keşfedilmesi

TURİZM DANIŞMANLIĞI

1. Turizm ve pazarlaması alanında danışmanlık hizmeti vermek

MÜŞTERİLERE DIŞARIDAN İŞE ALIM İLE GRUP İÇİ İŞE ALIM

1. İşe alım
2. İşe alım amaçlı aday değerlendirmesi
3. İşe alım amaçlı testler hazırlanması
4. Şirketlere işe alım prosedürleri konusunda eğitim verilmesi

ÇEVİRİ

1. Tüm alanlarda ve tüm ana dillerde tercüme hizmetleri sunma
2. Anında çeviri hizmetleri
3. Dil incelemeleri ve denetimi

ÜNİVERSİTE HİZMETLERİ

1. Öğrencilerin yurtdışında eğitim almaya uygunlukları, hazır olma durumları ve isteklerine göre program seçmelerine yardımcı olmak
2. Başvuru prosedürlerinin izlenmesinde ve gerekli ek maddelerin tamamlanmasında rehberlik
3. Öğrencilerin üniversiteye kayıt olmalarını sağlamak için kabul edilmesi gereken teklif hakkında bilinçli karar vermelerine yardımcı olmak
4. Vize başvurusunun doldurulmasına yardımcı olmak
5. Öğrencilere konaklama sağlanmasında yardımcı olmak
6. Gidişten önce bilgi verilmesi ve varıştan sonra takip etmek
7. Kabul testlerinin, Talal Abu-Ghazaleh Uluslararası ve bilişsel sertifikalandırma merkezinde yapılması
8. Talal Abu-Ghazaleh Tercüme, Dağıtım ve Yayıncılık şirketi aracılığıyla öğrencilerin ilgili belgelerinin çevirisine yardımcı olmak
9. Talal Abu-Ghazaleh Eğitim şirketi aracılığıyla TOEFL ve IELTS programlarına yönelik hazırlık kursları sunma
10. Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs Enstitüsü'nde Çince dil kursları sunma
11. Üniversite hizmetleri alanındaki ortaklarımızın tanıtımı için fuarlara ev sahipliği yapma

İHALELERE İLİŞKİN DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

1. İhaleler için raporlama hizmetleri
2. İhale kurallarının ve düzenlemelerinin geliştirilmesi için danışmanlık hizmetleri
3. Sözleşmelerin ve yasal yükümlülüklerin yönetimi için danışmanlık hizmetleri
4. Tedarikçi kayıtlarının yönetimi için danışmanlık hizmetleri
5. İhale belgelerinin hazırlanması ile tekliflerin sıralanması ve değerlendirilmesi için danışmanlık hizmetleri
6. İhale dokümanlarının hazırlanması ve analizi, tekliflerin sunulması ve ihalelere ilişkin risk yönetimi için eğitim hizmetleri
7. İhalelerin uygulanması için danışmanlarımız, uzman ağıımız ve ortaklarımız aracılığıyla verilen danışmanlık hizmetleri

TALAL ABU-GHAZALEH VAKFI HİZMETLERİ

Uluslararası Arap Mali Müşavirler Topluluğu (IASCA)

1. Mesleki sınavlar
2. Eğitim kursları
3. Çevrili yapılmış mesleki yayınlar ve mesleki müfredat
4. Kamu kesiminde devlet muhasebesi standartlarının uygulanması için dönüşüm hizmetleri
5. Üyelik
6. Uluslararası muhasebe standartlarının (IFRS) uygulanması için dönüşüm hizmetleri
7. Danışmanlık hizmetleri (Finansal sistemlerin oluşturulması, eğitim müfredat ve maddelerinin yazımı, denetim kılavuzlarının hazırlanması, eğitimsel ihtiyaçların belirlenmesi)

Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Toplumu (TAG-KS)

1. Eğitim hizmetleri
2. Bilgi istasyonlarının yönetimi

Uluslararası Arap Fikri Mülkiyet Topluluğu (ASIP)

1. Hukuk ve fikri mülkiyet alanlarında uzmanlık eğitim kursları
2. Hukuk ve fikri mülkiyet alanlarında danışmanlık hizmetleri
3. Konferanslar ve atölye çalışmaları
4. Mesleki yayınlar
5. Hukuk ve fikri mülkiyet alanlarında eğitim kursları

Arap Uluslararası Yönetim Teknolojisi Topluluğu (AIMICT)

1. Kalite, yönetim, yönetim teknolojisi ve liderlik alanlarında eğitim, bilinçlendirme ve kapasite geliştirme
2. Kalite ve liderlik alanlarında mesleki sertifikalar
3. Kalite ve yönetim alanlarında danışmanlık ve yetiştirme hizmetleri
4. Üyelik

İktidar - Talal Abu-Ghazaleh Küçük ve Orta Ölçekli Projeler Programı

1. İşletme ve proje sahiplerine, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı yoluyla, üretim ve verimliliği arttırmalarına yardımcı olmak amacıyla tasarlanmış özel bir programdır

Uluslararası Lisanslama Uzmanları Derneği - Arap Ülkeleri (LES-AC)

1. Ajans ve ticari ruhsatlandırma danışmanlığı hizmetleri
2. “Yetkili Arap Fikri Mülkiyet Lisanslama Uzmanı” mesleki yeterlilik programı
3. Mesleki eğitim ve kapasite geliştirme hizmetleri

4. Uluslararası Lisanslama Uzmanları Derneği'ne üyelik sağlanması
5. Fikri mülkiyet, patent, pazarlama teknolojisi, teknoloji transferi alanlarında uluslararası uzmanlarla iletişim kurulmasının sağlanması
6. Mesleki yayınlar ve kitaplar

Hepimiz Filistin İçin

1. Dünyanın en önde gelen Filistinli şahsiyetlerinin yaşamları ve başarıları hakkında bilgi sağlayıcı

Arapça Elektronik Ansiklopedi (TAGEPEDIA)

1. En büyük dijital Arap içerik sağlayıcı

Ürdün Ulusal Orkestrası Derneği (JOrchestra)

1. Konser ve müziğe ilişkin projelerin organizasyonu

Talal Abu-Ghazaleh Bilgi ve Varlık Oluşturma (TAG-Creation)

2. İş danışmanlığı
3. İcat pazarlama
4. Ticari aracılık
5. Fikri mülkiyet hizmetleri
6. Hukuki hizmetler
7. Danışmanlık hizmetleri
8. Proje yönetim ve geliştirme
9. Eğitim

Arap Eğitimde Kalite Güvencesi Örgütü (AROQA)

1. Eğitim kurumları için kalite güvence hizmetleri
2. Okulların akademik akreditasyonu
3. Uluslararası akreditasyon kuruluşları aracılığıyla eğitim kurum ve programlarının akreditasyon hizmetleri

Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi (TAGI - UNI)

1. İnternet üzerinden sertifikalı akademik ve mesleki programlar

Talal Abu-Ghazaleh İş ve Kültür Radyosu (TAGBC.FM)

1. Düşünce, kültür ve eğitim yayma amacıyla "Amman'dan Maan" Radyosu

Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Sosyal Sorumluluk Enstitüsü (TAG-IISR)

1. Stratejik planlama ve sosyal sorumluluk etkinlikleri eğitimi
2. Sosyal sorumluluk etkinlikleri alanında farkındalık kampanyaları denetleme ve hazırlama
3. Sosyal sorumluluk politikaları oluşturmak
4. Sosyal sorumluluk girişimlerinin değerlendirilmesi ve etki değerlendirmelerinin yapılması
5. Stratejiye ve genel profile uyumu sağlamak için sosyal sorumluluk için planlar ve bütçeler hazırlama
6. Uygulama değerlendirmeleri ve ilgili kuruluşlara geri bildirimde bulunma
7. Birçok sosyal sorumluluk girişimi ve kuruluşu arasında bir bağ oluşturma
8. Yerel, bölgesel ve uluslararası seminer, konferans ve toplantılar düzenleme

Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Forumu (TAGKF)

1. Çeşitli etkinlik ve olaylara ev sahipliği yapma ve bunları düzenleme
2. Ekonomik danışmanlık hizmetleri sunma
3. Ürdün'de araştırmalar ve ekonomik çalışmalar yapma
4. Kısa, orta ve uzun vadeli ekonomik vizyonlar geliştirmek ve bunları karar vericilere sunmak
5. Ekonomik konularla ilgili etkinlikler ve aktiviteler düzenleme

Arap Araştırma ve Eğitim Ağı Örgütü (ASREN)

1. Arap eğitim ve araştırma altyapı bağlantısı
2. Kablosuz iletişim eğitim hizmetleri ile araştırma ve eğitim ağlarının teknik uyumluluğu
3. Teknik bağlantı hizmetleri ve Avrupa ve uluslararası araştırma - eğitim ağları, bilgisayar kaynakları ile araştırma - eğitim veri tabanları ile iletişim

Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet Haber Ajansı (AG-IP news Agency)

1. Fikri mülkiyet alanında haber yazımı
2. Fikri mülkiyet alanında haberlerin düzenlenmesi ve incelenmesi
3. Fikri mülkiyet alanında, Arapçadan İngilizceye ve İngilizceden Arapçaya haber çevirilerinin kalite takibi

Talal Abu-Ghazaleh Çin Vizesi (TAG-Visa)

1. Çin Halk Cumhuriyeti'ne Vize Hizmetleri

Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs Enstitüsü (TAG-Confucius)

1. Çin dili öğretimi
2. İş alanında yoğunlaştırılmış Çince dil kursları
3. Çin’de, çeşitli aşamalardaki öğrencilere Çince dil ve kültür eğitimi için burs sağlanması
4. Çin’de yazlık kamplar düzenlemek
5. Okullarda Çin dili eğitimi vermek
6. Çin kültürü ve tarihine ilişkin aktivite ve faaliyetler yapmak

Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Teknolojileri Haber Ajansı (TAG-IT News)

1. Bilgi teknolojileri alanında haber yazımı
2. Bilgi teknolojileri alanında haberlerin düzenlenmesi ve incelenmesi
3. Bilgi teknolojileri alanında, Arapçadan İngilizceye ve İngilizceden Arapçaya haber çevirilerinin kalite takibi

Talal Abu-Ghazaleh Eğitim Haber Ajansı (TAG-Educa News)

1. Eğitim alanında haber yazımı
2. Eğitim alanında haberlerin düzenlenmesi ve incelenmesi
3. Eğitim alanında, Arapçadan İngilizceye ve İngilizceden Arapçaya haber çevirilerinin kalite takibi

Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Dijital Üniversitesi (TAG - DU)

1. İnternet üzerinden işletme yüksek lisans derecesi verilmesi

Talal Abu-Ghazaleh Uluslararası Kayıt (SDROCER - IGAT)

1. Müzik endüstrisindeki telif, yayın ve benzeri hakların korunması, tescili, şirketler için hukuki hizmetler ve alan adı tescili

TALAL ABU-GHAZAIH

TALAL ABU-GHAZAIH GRUBUNUN KURUCU BAŞKANI

1. DİPLOMALAR

- Jerash Üniversitesi'nden İşletme ve Ekonomi Fahri Doktorası, Ürdün (2016).
- Mutah Üniversitesi'nden İşletme Fahri Doktorası, Ürdün (2015).
- Beyt Lahim Üniversitesi'nden Beşeri Bilimler Fahri Doktorası, Filistin (2014).
- Canisius Üniversitesi'nden Edebiyat Fahri Doktorası, Buffalo, Amerika Birleşik Devletleri (1988).
- Beyrut Amerikan Üniversitesi'nden İşletme Lisansı, Lübnan (1960).

2. PARLAMENTO GÖREVLERİ

- Ürdün Haşimi Krallığı Senatosu (2016).
- Ürdün Haşimi Krallığı Senatosu (2010-2011).

3. RESMİ NİŐANLAR

- Bağışçı bölgesel sivil toplum örgütleri tarafından, Teknik İnovasyon ve Dijital Dönüşüm Madalyası, Teknik Yenilik Hayır İşleri Konferansı - Bahreyn (2016).
- Majesteleri Kral Abdullah II Bin Hüseyin tarafından verilen Birinci Derece Ürdün İstiklal Madalyası - Raghadan Sarayı - Ürdün Haşimi Krallığı (2016).
- Bay Robert Mitterrand tarafından verilen Fransız Şövalye Rütbeli Şeref Madalyası - Elysee Sarayı - Fransa (1985).
- Tunus Cumhurbaşkanı Ekselansları El-Habib Burgiba tarafından Tunus Cumhuriyeti Madalyası (1985).
- Majesteleri Kral Hüseyin Bin Talal tarafından verilen Ürdün İstiklal Madalyası - Raghadan Sarayı - Ürdün Haşimi Krallığı (1967).

4. KURUM, HEYET VE MECLİS BAŐKANLIKLARI

- Chair of the Talal Abu-Ghazaleh University College for Applied Business and Başkan - Sürdürülebilir Kalkınma İttifakı Fahri Meclisi, Amerika Birleşik Devletleri (2015).
- Eş Başkanlık - Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Dijital Teknoloji Ağı, Amerika Birleşik Devletleri (2015).
- Başkan - Çevre İcracı Başkanlar Ağı., Ürdün Haşimi Krallığı (2015).
- Filistin Yeminli Mali Denetçiler Derneğı Fahri Başkanlığı, Filistin (2015).
- Hizmet Endüstrisi Arap İttifakı Başkanlığı, Lübnan (2015)

- Ürdün Ulusal Orkestrası Derneği Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2014).
- Arap İktisadi Çalışma Forumu Ekip Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Çin - Arap Çalışma ve Kültür Forumu Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi İşletme Fakültesi Başkanı (TAG-UCB), Bahreyn Krallığı (2012).
- Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi Başkanı (TAGI-UNI), Lübnan (2012).
- Hizmet Endüstrisi Arap İttifakı Başkanı, Katar (2012).
- Ürdün İktisadi Gözetim Kurumu Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2012).
- Stratejik Araştırma ve İş Merkezi Başkanı, İsviçre (2012).
- Arap - Baltık İş ve Eğitim Kurumu Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2012'den günümüze).
- "Hepimiz Filistin İçin" Girişimi Başkanı, Fransa (2011'den günümüze).
- Yüksek Danışma Kurulu Başkanı, Uluslararası İşbirliği Teşkilatı, Türkiye (2012'den günümüze).
- Ekonomi Politikalarını Geliştirme Forumu Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2011'den günümüze).
- Arap Araştırma ve Eğitim Ağı Örgütü Başkanı (ASREN), Almanya (2010'dan günümüze).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile Kalkınma Küresel Koalisyonu Başkanı (GAID), Amerika Birleşik Devletleri (2009 - 2010).
- Afro - Asya Bilgi Toplumu Meclisi Başkanı, Mısır (2009).
- Arap Dünyası İnternet Enstitüsü Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (2008).
- Mükemmellik ve Medeniyet Ansiklopedisi Kurulu Başkanı - Suudi Arabistan Krallığı (2008).
- Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi Yönetim Kurulu Eş Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (2006-2008).
- Eğitimde Kalite Güvencesi Arap Örgütü Başkanı, Belçika (2007'den günümüze).
- Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi Başkanı, New York, Amerika Birleşik Devletleri (2007 - 2008).
- Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi İşletme Lisansüstü Eğitim Fakültesi Başkanı (TAG-SB), Ürdün Haşimi Krallığı (2006'dan beri).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile Kalkınma Ekip Başkanı, New York (2006 - 2010).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ekip Başkan Yardımcısı, Amerika Birleşik Devletleri (2006).
- Evian Grubu Karar Organı Başkanı, İsviçre (2006 - 2009).
- Evian Grubu Başkanı - Arap Bölgesi, İsviçre (2006 - 2009)
- Bilgi Toplumu Destekleme İş Girişimi Başkanı, Uluslararası Ticaret Odası, Fransa (2006-2008).
- Uluslararası Ticaret Odası Çalışma Ekibi Başkanı, Fransa (2005'ten Günümüze).

- Avrupa Yönelimleri Mütevelli Heyeti Başkanı, Fransa (2005 - 2007).
- Birleşmiş Milletler Bilgi Ekibi ve İletişim Teknolojileri Çalışma Grubu Başkanı (UN ICT TF), Amerika Birleşik Devletleri (2004 - 2006).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojisi Ekibi (UN ITC TF) İnternet Yönetişimi Danışma Kurulu Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (2003 - 2004).
- Uluslararası Ticaret Odası İnternet Yönetişimi Çalışma Grubu Başkanı (ICT TF), Fransa (2003 – 2004).
- Fikri Mülkiyette Arbuluculuk ve Tahkim Arap Birliği Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2003'ten günümüze).
- Elektronik Ticaret, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurulu Başkanı, Uluslararası Ticaret Odası, Fransa (2001 - 2008).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ekibi Arap Bölgesi Ağı Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (2001 - 2004).
- Birleşmiş Milletler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ekibine Bağlı İnsan Kaynakları ve Kapasite Geliştirme Çalışma Grubu Başkanlığı, Amerika Birleşik Devletleri (2001 - 2002).
- Arap Web Site Adları Uzmanları Grubu Yönetim Kurulu Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2001).
- Lisans Yöneticileri Derneği - Arap Devletleri Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (1998'den Günümüze).
- Birleşmiş Milletlere Bağlı Mesleki Yeterlilik Standartları Uzmanlar Kurulu Başkanı., İsviçre (1995 – 1998).
- Uluslararası Stratejik Eğitim Merkezi Ortadoğu Yönetim Kurulu Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (1995 - 1997).
- Birleşmiş Milletler Muhasebe Eğitimini Geliştirme Konferansı Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (1995).
- Birleşmiş Milletlerde Devlet Muhasebe ve Raporlama Standartları Uluslararası Uzmanları Grup Başkanı, Amerika Birleşik Devletleri (1995 - 1996).
- Yeni Sanayileşen ve Gelişmekte Olan Ülkeler Komite Başkanı, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (1989 - 1995).
- Arap Yönetim ve Bilgi Derneği Başkanı (AKMS) Amerika Birleşik Devletleri (1989'den günümüze).
- Yeni Sanayileşen ve Gelişmekte Olan Ülke İşleri Komite Başkanı, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (1989 - 1992).
- Arap Fikri Mülkiyet Derneği Başkanı, Almanya (1987'den günümüze), (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü Danışmanlığı Sıfatıyla).
- Uluslararası Arap Mali Müşavirler Topluluğu Başkanı, İngiltere (1985'den günümüze) (Birleşmiş Milletlere Bağlı Ekonomik ve Sosyal Konsey Danışmanlığı Sıfatıyla).

5.YÖNETİM KURULU ÜYELİKLERİ

- Küresel Rekabet Edilebilirlik Endeksi Danışma Kurulu (GTICI), INSEAD, Fransa (2017).
- Birleşmiş Milletler Toplumsal Yatırım Fonu Üst Düzey Kurulu (UNSIF- HLAB) (2017).
- Kuveyt Muhasebe ve Denetleme Derneğinden Fahri Üyelik, Kuveyt (2017).
- Birleşmiş Milletler Turizm (UNWTO), Turizm Özel Elçisi, Madrid, İspanya (2017).
- İslam Bağış Kurumları Konseyi, Kurucu Komitesi, Katar (2016).
- Küresel Rekabet Edilebilirlik Endeksi Danışma Kurulu (GTICI), INSEAD, Fransa (2014).
- Hamdan Bin Mohammed E- Üniversitesi Danışma Meclisi, Birleşik Arap Emirlikleri (2014).
- Uluslararası Bretton Woods Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2014).
- Bölgesel Sosyal Sorumluluk Ağı Uluslararası Sosyal Sorumluluk Elçisi, Bahreyn Krallığı (2014).
- Kraliyet Şeffaflık Kurulu, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Dominik Cumhuriyeti Eski Cumhurbaşkanı Ekselansları Dr. Leonel Fernandez Başkanlığında, Arap Ülkeleri İle Latin Amerika ve Karayip Ülkeleri İlişkileri Meclisi, Birleşik Arap Emirlikleri (2013)
- Dünya Ticaret Geleceğinin Planlaması ile İlgili Dünya Ticaret Örgütü Uzmanlar Ekibi, İsviçre (2012).
- Düşünürler Festivali, Birleşik Arap Emirlikleri (2011).
- Bahreyn Üniversitesi Uluslararası Danışma Meclisi, Bahreyn Krallığı (2010-2011).
- Kral Hamad Bin İsa Al Halife Elektronik Şehri Uluslararası Danışma Meclisi, Bahreyn Krallığı (2009).
- Afro - Asya Halkları Dayanışma Örgütü Yönetim Kurulu (2008).
- Uluslararası Ticaret Odası Yürütme Meclisi, Fransa (2006-2009)
- Yolsuzlukla Mücadele Arap Örgütü Mütevelli Heyeti, Lübnan (2007'den günümüze).
- Uluslararası Ticaret Odası Meclisi, Fransa (2007).
- Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2006-2008).
- Evian Grubu Danışma Kurulu, İsviçre (2005 - 2009).
- Kral Hüseyin Vakfı Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2005'ten günümüze).
- Küresel İttifak, Uluslararası Danışma Meclisi, Amerika Birleşik Devletleri (2005).

- World Links - Arap Bölgesi Danışma Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2004 – 2005).
- Uluslararası World Links Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2003 - 2004).
- Uluslararası Muhasebeciler Federasyonuna (IFAC) Bağlı Sektörel Danışma Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (2003 - 2006).
- Kral Hüseyin Kanser Merkezi (KHCC) Mütevelli Heyeti Ürdün Haşimi Krallığı (2003 - 2006).
- Ulusal Müzik Enstitüsü (NMC) Mütevelli Heyeti, Ürdün Haşimi Krallığı (2003 - 2005).
- Bilgi Toplumu Gelişim Portalı Danışma Kurulu, Dünya Bankası. Amerika Birleşik Devletleri (2002 - 2005).
- Dünya Fikri Mülkiyet Örgütüne (WIPO) Bağlı İşler Danışma Ofisi, İsviçre (1999 - 2000).
- Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi (CSIS) Ortadoğu Merkezi Danışma Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (1995 - 1997).
- Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (1992).
- Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC) Yönetim Kurulu, İngiltere (1990 - 1988).
- Arap Düşünce Forumu (1988'den günümüze).
- Uluslararası Muhasebeciler Federasyonuna (IFAC) Bağlı Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi (IAPC) Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (1987 - 1990).
- Uluslararası Keck Stratejik Araştırmalar Merkezi Yönetim Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri (1985 - 1988).
- Beyrut Amerikan Üniversitesi Mütevelli Heyeti, Lübnan (1980 - 1982).

---

6. TOPLUMSAL SORUMLULUK GİRİŞİMLERİ

EĞİTİM VE BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA

- Talal Abu-Ghazaleh İşletme Fakültesi, Beyrut Amerikan Üniversitesi (1978-1983).
- Arap Araştırma ve Eğitim Ağı Örgütü (ASREN).
- Arap Eğitimde Kalite Güvencesi Örgütü (AROQA).
- Talal Abu-Ghazaleh İşletme Lisansüstü Eğitim Fakültesi - Ürdün (TAG-SB).
- Talal Abu-Ghazaleh Üniversite Fakültesi - Bahreyn (TAG-UCB).
- Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi (TAG-UNI).
- UNESCO ile Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Göstergeleri Ortaklığı.

- Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs Merkezi (TAG - Confucius) ile Arap ve Çin Kültürleri ortak Değerlerin Vurgulanması.
  - Talal Abu-Ghazaleh Cambridge Bilgi Teknolojileri Yetkilisi.
-

KAPASİTE GELİŞTİRMEDE

- İlk taşınabilir yüksek özellikli Arap bilgisayarı olan TAGITOP'UN tasarım ve üretimi.
  - Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Toplumu, Grubun sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında Arap gençlerini güçlendirmeyi hedefler.
  - Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Ödülü, üstün başarılı Filistin evlatlarına Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi'nde yükseköğrenim bursu verir.
  - Batı Şeria ve Gazze kesiminden olan nitelikli yeminli mali müşavir kazandırmak için Talal Abu-Ghazaleh bursu verilmesi.
  - Arap Üniversitelerinin muhasebe bölümlerini birincilikle bitiren öğrenciye Arap mali müşavir olması için burs verilmesi.
  - Arap mali müşavirler derneğinde okul birincisine “Adil El Sadi Başarı Ödülü” sunulması.
  - Talal Abu-Ghazaleh Arap Ansiklopedisi (TAGEPEDIA).
  - Canisius Üniversitesi'nde Talal Abu-Ghazaleh Merkezi İşletme Araştırmaları.
  - “Korkunç Yankı” kısa öykü edebi ödülü, Arap ülkelerindeki üniversite ve yükseköğretim öğrencilerine yönelik, sanat, edebiyat ve sosyal bilimleri koruma yüksek kurulu tarafından verilen bir kısa öykü ödülüdür.
-

MEDYA VE GAZETELERDE

▪ Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet Ajansı	www.agip-news.com
▪ Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Teknolojileri Ajansı	www.tagitnews.com
▪ Talal Abu-Ghazaleh Eğitim Ajansı	www.tageducanews.com
-

YAYINLARDA

- Talal Abu-Ghazaleh Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sözlüğü İkinci Baskı (2013).
- Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet Sözlüğü İkinci Baskı (2013).
- Talal Abu-Ghazaleh Patent Sözlüğü (2012).
- Talal Abu-Ghazaleh Hukuk Sözlüğü (2012).
- Talal Abu-Ghazaleh Terimler Sözlüğü (2012).
- Talal Abu-Ghazaleh Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sözlüğü Birinci Baskı (2008).
- Talal Abu-Ghazaleh Muhasebe ve İşletme Sözlüğü (2001)
- Talal Abu-Ghazaleh Fikri Mülkiyet Sözlüğü Birinci Baskı (2000).
- Talal Abu-Ghazaleh Muhasebe Sözlüğü (İngilizce - Arapça) Birinci Baskı

(1978).

TOPLUMSAL HİZMETTE

- Kudüslülere destek için kurulan Elektronik Kudüs Pazarı, Filistin ve dünya arasında canlı bir ticari pazar ve e-portal.
- Filistinli iş adamlarının dış dünya ile ilişkilerine yardımcı olmak için kurulan Filistin Borsası e-portalı.
- Yönetişim konusunda farkındalık yaratmak ve standartlarını geliştirmek için kurulan Ürdün Aile İşletmeleri Derneği.
- Grubun, Katar Sivil Topluma Destek Merkezi ve Sosyal Sorumluluk Bölgesel Ağı ile işbirliği.
- Ürdün Haber Ajansı “Petra”nın performans ve rolünü arttırmak amacıyla sunulan profesyonel hizmet paketi.
- Talal Abu-Ghazaleh Forumu: “Diyalog ve Bilgi Alışverişi Sahası”.
- Topluma hizmet amacıyla farkındalık yaratmak ve sosyal rolü uygulamak için Yönetişim Merkezi.
- Bilgi toplumunu oluşturmada katkıda bulunmak için, Talal Abu-Ghazaleh Cambridge Bilgi Teknolojileri Becerileri Merkezi.
- Bilgisayarların yeniden yapılandırılması ve hayır kurumları ile okullara dağıtımı için Talal Abu-Ghazaleh Merkezi girişimi.
- Gazze kampındaki gençlere elektronik bilişsel becerilerin kazandırılması amacıyla e- Eğitim Merkezi.
- Uluslararası Yardımlaşma Örgütü işbirliğiyle Ürdün’de yüzlerce kişiye Liderlik Becerileri Eğitimi.
- Araştırmacı ve öğrencileri destekleme, eğitime ve iş gücü piyasasına hazırlama.
- Kadın Yüksek Meclisi desteği ile Bahreyn’deki Kadınların Kapasitelerinin Güçlendirilmesi ve Çalışmalarını Sağlama Programı.
- Ürdün’deki kamplarda bulunan yeni mezunlara Eğitim Programı.
- Hukuk fakülteleri öğrencilerini Fikri Mülkiyet konusunda davalara hazırlamak için Farazi Mahkeme Yarışması.
- Sembol ve işaretler hakkındaki bilgileri ölçme amacıyla “Ticari Marka Sembolleri Hakkında Bilgilerinizi Test Edin” yarışması.
- Bölgedeki yoksun halkların bilgi ve teknoloji konusunda toplumsal kalkınmasını canlandırmak amacıyla Arap Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ağı'nın kurulması.
- Arap dünyasındaki muhasebeci ve denetçiler dernekleriyle işbirliği.
- Arap kanunlarının Fikri Mülkiyet konusunda geliştirilmesi.

- “Prens Selman Bin Abdelaziz Genç İş Adamlarına Destek” ödülü ile ilgili ortaklık.

---

7. MÜZİKAL SPONSORLUKLAR

- Konser Sponsoru, Palais Garnier, Fransa (2016).
- Ulusal Orkestra Derneği konserleri sponsoru, Ürdün Haşimi Krallığı (2014’den günümüze).
- İkinci Modernizm Konferansı sponsoru, Fairuz ve Ziad El Rahbani arasında sanatsal işbirliği, Anis Makdisi Edebiyat Programı, Beyrut Amerikan Üniversitesi, Lübnan (2006).
- Walid Gholmieh Arap Senfonileri sponsoru (2006).
- Ramzi Yassa ve Ghada Ghanem özel konseri sponsoru, İngiltere (Ağustos 2004).
- Ulusal Opera İşığı Birliği sponsoru, Fransa (2004’den günümüze).
- Ulusal Müzik Konservatuvarı Mütevelli Heyeti Başkanı, Ürdün Haşimi Krallığı (2003-2005).
- Lübnan Ulusal Senfoni Orkestrası sponsoru (2003’den günümüze).
- Paris Operası sponsoru (2001).
- Mozart Salzburg Orkestrası özel konseri sponsoru, Avusturya (2000).
- Uluslararası Müzik Konseyi Yirmi Sekizinci Genel Kurulu sponsoru, Ürdün Haşimi Krallığı (1999).
- Talal Abu-Ghazaleh Grubu’nun Altın Jübile münasebetiyle düzenlenen konserin sponsoru, İngiltere (1997).
- Ramzi Yassa Özel Konseri sponsoru, Amerika Birleşik Devletleri (1994).
- Salzburg Müzik Festivali sponsoru (1976).

---

8. MESLEKİ YAYINLAR (DENETİM, KORUMA VE DESTEK)

- Dünya Ticaret Örgütü Reform Programı hakkında rapor, İsviçre (2013).
- Bir Dönüm Noktasında Dünya Ticaret Örgütü Raporu (2012).
- Sertifikalı Arap İdari Muhasebeci, nitelikli kitap (2012).
- Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelerde Uluslararası Denetim Standartlarının Kullanım Kılavuzu (2012).
- Uluslararası Finansal Raporlama Standartları İçin Kolaylaştırılmış Kılavuz (Cep Kılavuzu) (2012).
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Kalite Kontrol El Kitabı (2012).
- İslami Ticaret Kanunu (2010).
- İslami Bankacılık ve Takafül (İslami Sigorta) (2010).
- İslami Sermaye Piyasaları ve Araçları (2010).
- Uluslararası Para Kurumları Muhasebesi (2010).
- Talal Abu-Ghazaleh İşletme Lisansüstü Eğitimi Fakültesi tarafından yayınlanan “Geleceğin Liderleri” Dergisi (2010).

- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (2009).
- “Teknoloji ve Lisans Yöneticileri Derneği’nin En İyi Lisanslama Uygulamaları Kılavuzu” (2007).
- “Kara Para Aklama İle Mücadele Rehberi” (2006).
- “Kurumsal Yönetişim Rehberi” (2006).
- “Finansal Raporlama Standartları İçin Kitap ve Rehber” (2006-2008-2011).
- Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Kılavuzu: “Politika, Hukuk ve İstihdam”ın Arapça Resmi Versiyonu (2005).
- Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe Standartlarının Resmi Arapça Çevirisi (2005).
- Uluslararası Denetim Uygulamaları Standartları ve Mesleki Etik Kuralları Resmi Arapça Çevirisi (2005).
- Tacirin, Defterlerini ve Denetçinin İş Evrakını Saklama Yükümlülüğünün Yasal Süreleri Rehberi Resmi Arapça Çevirisi (2004).
- Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Resmi Arapça Çevirisi (2003-2013).
- Uluslararası denetim, güvence ve etik davranış Standartları Rehberi (2001-2013)
- “Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe Standartları” (Birinci Baskı 2001, İkinci Baskı 2005, Üçüncü Baskı 2006, Dördüncü Baskı 2007, Beşinci Baskı 2008, Altıncı Baskı 2009, Yedinci Baskı 2010, Sekizinci Baskı 2012, Dokuzuncu Baskı 2013).
- Uluslararası Denetim Standartları ve Mesleki Davranış Kuralları Resmi Arapça Çevirisi (2001).
- “Arap Ülkelerinde Fikri Mülkiyet Kanunları” İngilizce Çevirisi (2000).
- Uluslararası Muhasebe Standartları Resmi Arapça Çevirisi (Birinci Baskı 1999, İkinci Baskı 2000, Üçüncü Baskı 2001).
- “Küresel Ticaret Sisteminde İş Çevreleri Rehberi” Resmi Arapça Çevirisi (1999).
- Finansal Maliyetler ve Yükümlülükler amacıyla Muhasebe ve Finansal Raporlama (çevre muhasebesi) kitabının Arapça ve İngilizce Versiyonları (1999).
- Arap Ülkelerinde Marka Kanunları - Ülkeler Rehberi (1998).
- Uluslararası Denetim Standartları Arapça Versiyonu (Birinci Baskı 1998- İkinci Baskı 2001, Üçüncü Baskı 2002).
- “Küresel Ticaret Sisteminde İş Çevreleri Rehberi” Arapça Versiyonu (Birinci Baskı 1998- İkinci Baskı 2000).

- Turizmde karar alma aracı olarak muhasebe (1983).

---

9. ONUR ÖDÜLLERİ

- Beyrut Amerikan Üniversitesi 2016 yılı Seçkin Mezunlar ödülü (2016).
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ile olan Güçlü Ortaklık onur ödülü, Ürdün (2016).
- Çin Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ekselansları Bay Xi Jinping tarafından Çin - Arap İlişkilerini Güçlendirmek için sunulan onur ödülü, Mısır (2016).
- Bölgesel Sosyal Sorumluluk Ağı tarafından topluluk girişimlerindeki rolünün ve çabalarının takdir edilmesi amacıyla başlatılan Talal Abu-Ghazaleh Sosyal Sorumluluk ödülü, Bahreyn Krallığı (2014).
- Asya Eğitim Liderliği Ödülleri Vizyon Lideri ödülü, Birleşik Arap Emirlikleri (2013).
- Kuveyt Başbakanı Ekselansları Şeyh Jaber El Mobarak El Hamed El Sabah'tan Arap Medya İnovasyon ödülü, Kuveyt (2012).
- Uluslararası Filistin Enstitüsü 2012 Yılın Başarılı Adamı, Ürdün Haşimi Krallığı (2012).
- Arap Enformatik Dernekleri Federasyonu "2010 Yılı Arap Enformatik Kişiliği" ödülü, Bahreyn (2010).
- Arap Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının Korunması Federasyonu onur ödülü, Ürdün Haşimi Krallığı (2009).
- Kariyer Başarılarında Uluslararası İnovasyon ödülü, Dubai Emirliği (2008).
- Akademi Onur Listesi Sertifikası, Chicago (2007).
- Al Jazeera Televizyonu, Yaşam Boyu Başarı ödülü, Katar (2004).
- Majesteleri Prens Halife Bin Selman Al Halife'den Uluslararası Mercury Altın ödülü, Bahreyn (1978).

---

10. TAKDİR BELGELERİ

- Prens Sultan Üniversitesi Araştırma ve Tercüme Merkezi, Suudi Arabistan Krallığı (2017).
- "İngiltere Uluslararası Muhasabe Dergisi" Dünyanın Önde Gelen Yüz Muhasebeci Kişiliği (2014).
- Arabian Business Dergisi, Dünyanın Önde Gelen 500 Kişiliği (2014).
- Filistin İş Adamları Forumu, Ürdün Haşimi Krallığı (2011).
- Bahreyn – Amerikan Kültürel Değişim Enstitüsü, Bahreyn Krallığı (2010).
- Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü, Suudi Arabistan Krallığı (2010).
- Genç İletişimciler Forumu, Ürdün Haşimi Krallığı (2010).
- İslam Üniversitesi, Filistin (2005).
- Uluslararası Liderlik Ödülü, İngiltere (1997).
- Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu Komitesi, İngiltere (1988-1990).

- Fransız Onur Lejyonu Nişanı (Legion d'honneur) verilmesi sırasında, Fransız Cumhurbaşkanı'nın kardeşi Bay Robert Mitterand, Elysee Sarayı, Fransa (1985).

11. TAKDİR PLAKETLERİ

- Arap Kadın Meclisi, Arap Toplantısı, 2016 Altın Mükemmellik Plaketi, Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri (2016).
- Amman Ticaret Odası, Ürdün Üstün Ekonomisti, Ürdün Haşimi Krallığı (2016).
- Arap Ülkeleri Ticaret, Sanayi ve Tarım Odaları Genel Birliği, Lübnan (2014).
- Silahlı Kuvvetler Enstitüsü, Mısır Arap Cumhuriyeti (2014).
- Devlet Başkanı Sayın Abdel Rahman Swar El Dahab, , Sudan (2014).
- Sosyal Kalkınma Bakanı Ekselansları Fatima Bint Mohammed El Balushi, Bahreyn Krallığı (2014)
- Lübnan Ticaret, Sanayi ve Tarım Odaları Birliği, Beyrut ve Lübnan Dağı Odası, Lübnan (2014)
- Uygulamalı Bilim Üniversitesi, Ürdün Haşimi Krallığı (2014).
- Rasü'l Hayme Ticaret ve Sanayi Odası, Birleşik Arap Emirlikleri (2014)
- Sudan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sudan (2014)
- Istishari Hastanesi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Hamdan Bin Mohammed E-Üniversitesi, Birleşik Arap Emirlikleri (2013).
- Uluslararası Arap Gençlik Kongresi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Körfez Eğitim Konferansı ve Fuarı, İngiltere (2013).
- Al Quds Fakültesi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Bishop's (Piskopos) Okulları, Ürdün Haşimi Krallığı (2013)
- Zerka Üniversitesi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013)
- Jubilee Okulu, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Sukaina Bint Al Hussein Kız Lisesi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Milli Kütüphane, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Filistin Büyükelçiliği, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Drama Eleştiri Forumu, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Şeyha Mai Bint Mohammed Al Khalifa, Kültür Bakanı, Bahreyn Krallığı (2013).
- Fhais Kültür Merkezi, Ürdün Haşimi Krallığı (2013).
- Prens Selman bin Abdelaziz, Suudi Arabistan Krallığı (2012).
- Filistin İş Forumu, Tunus (2012).
- Bilgi Yönetim Konferansı, Birleşik Arap Emirlikleri (2012).
- Boğaziçi Bölgesel İşbirliği Zirvesi, Türkiye (2012).
- Şeyha Intisar El Sabah, Kuveyt (2012).

- Şarika Amerikan Üniversitesi, Birleşik Arap Emirlikleri (2012).
- Galler Üniversitesi Enstitüsü, İngiltere (2011).
- Ekselansları Şeyh Nahyan Bin Mubarak Al Nahyan (Yüksek Teknoloji Fakülteleri), Birleşik Arap Emirlikleri (2011).
- Genç Arap Liderliği, Bahreyn Krallığı (2011).
- Üçüncü Kurumsal Sosyal Sorumluluk Konferansı, Katar (2011).
- Lübnan - Filistin İş Forumu, Lübnan (2011).
- Canisius Üniversitesi Muhasebe Fakültesi, Amerika Birleşik Devletleri (2011).
- Arap Üniversiteleri Birliği Genel Sekreterliği, Ürdün Haşimi Krallığı (2011).
- Şura Konseyi Başkanı, Bahreyn Krallığı (2010).
- Bahreyn Temsilciler Meclisi Başkanı, Bahreyn Krallığı (2010).
- Lübnan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı General Emile Lahoud, Lübnan (2009).
- Fikri Mülkiyet Haklarının Korunmasına İlişkin Arap Federasyonu, Ürdün Haşimi Krallığı (2009).
- Şura Meclisi, Bahreyn Krallığı (2009).
- Prens Sultan Bin Abduleziz Fonu, Suudi Arabistan Krallığı (2009).
- Çin Shenyang Üniversitesi, Çin (2009).
- Kuveyt Hukukçular Derneği, Kuveyt (2009).
- Kuveyt Üniversitesi, Kuveyt (2009).
- Devlet Denetleme Kurulu, Umman Sultanlığı (2009).
- Prens Naif Arap Güvenlik Bilimleri Üniversitesi, Suudi Arabistan Krallığı (2009).
- Filistin Denetçiler Derneği, Lübnan (2009).
- Ticaret ve Sanayi Odası, Suudi Arabistan Krallığı (2009).
- Müzisyen Dr. Walid Gholmieh'nin beş senfonisinin kayıt ve yayınlanması münasebetiyle Amerikan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lübnan (2008).
- Birleşik Arap Emirlikleri Akademik Telekomünikasyon Kurumu, Birleşik Arap Emirlikleri (2007).
- Uluslararası Ticaret Odası, Birleşik Arap Emirlikleri (2007).
- Umman Sultanlığı Mali Denetleme Kurumu, İngiltere (2004).
- Cambridge Üniversitesi, Londra, İngiltere (2003).
- Filistin Mühendisler Birliği, Filistin (1998).
- İdari Bilimler Konferansı'nda Ekselansları Prens Saud Bin Nayef, Suudi Arabistan Krallığı, (1998)
- Amerikan Muhasebe Derneği, Amerika Birleşik Devletleri (1986).
- Kuveyt Muhasebeciler ve Denetçiler Derneği, Kuveyt (1983).

TALAL ABU-GHAZALEH GRUBU OFİSLERİ

Dünyada 100'den fazla Ofis

ÜRDÜN HAŞİMİ KRALLIĞI

1. Amman

Genel Merkez

Bina No. 26, Prens Shaker bin Zaid Caddesi
Shmeisani, Amman
P.K. 921100, Amman 11192,
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 900
Faks : +962 6 5100 901
Fikri Mülkiyet: agip@agip.com
Denetim: tagi@tagi.com

2. AGIP

Bina No. 26, Prens Shaker bin Zaid Caddesi
Shmeisani,
Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921100, Amman 11192,
Telefon: +962 6 5100 900
Faks : +962 6 5100 901
jordan@agip.com

3. TAGI-DENETİM

Bina No. 26, Prens Shaker bin Zaid Caddesi
Shmeisani,
Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 3966, Amman 11953
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 600
Faks : +962 6 5100 601
tagco.amman@tagi.com

4. Talal Abu-Ghazaleh Fakültesi (TAGUCABIT)

Bina No. 104, Mecca Caddesi Amman, Ürdün
Haşimi Krallığı
P.K. 921951, Amman 11192
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5509 222
Faks: +962 6 5509 102
info@tagcb.edu.jo

5. Talal Abu-Ghazaleh Fakültesi

Bina No. 104, Mecca Caddesi Amman, Ürdün
Haşimi Krallığı
P.K. 921951, Amman 11192
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5509 222
Faks: +962 6 5509 102
info@tagcb.edu.jo

6. Uluslararası Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi (TAGI-UNI)

Bölge Ofisi: Bina No. 46, Abdel Rahim Al-Waked
Caddesi
Shmeisani, Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921100, Amman 11192
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 250
Faks: (+962-6) 5100 251
info@tagiuni.com

7. Maan

Genel Merkez Binası,
Sanayi Bölgesi (Al Rawda Al Sinaiyah)
Al Mudawarah Caddesi, Maan
Telefon: +962 6 5100 900
GSM: +962 79 8340 944
maan.archiving@tagorg.com
info@tagiuni.com

AFGHANISTAN

8. Kabul

Ev No. 184, Cadde 14, Bölge 10,
Wazir Akbar Khan, Kabil, Afganistan
P.K. 13004, Qala - e - Fathullah, Kabil
Afganistan
Telefon: +93 20 2312688
GSM: +93 77 9464384
Faks: +93 20 2312689
Fikri Mülkiyet: afghanistan@agip.com
Denetim: afghanistan@tagi.com

CEZAYİR CUMHURİYETİ

9. Cezayir

El Qods Ticaret ve İş Merkezi, Beşinci Kat, Ofis No.
09-22
P.K. 143
Al Sharaqah, Cezayir Şehri, Cezayir
Telefon: +213 21 341419
Faks: +213 21 341423
algeria@agip.com

BAHREYN KRALLIĞI

10. Manama

Talal Abu-Ghazaleh Binası No. 1002, Yol No. 5121
Suwayfiyah 351, Manama
P.K. 990 Manama, Bahreyn Krallığı
Telefon: +973 17550003

Faks: +973 17550049
Fikri Mülkiyet: bahrain@agip.com
Denetim: tagco.bahrain@tagi.com

11. Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi İşletme Fakültesi (TAG-UCB)

Bina 1002 Yolu 5121, Suwayfiyah 351, Manama
P.K. 990 Manama, Bahreyn Krallığı
Telefon: +973 173 83000
Faks: +973 17383001
info@tagucb.edu.bh

ÇİN HALK CUMHURİYETİ 12. Şangay

413, Tongsheng Kulesi, No. 458
Pudong Fushan Yolu,
Shanghai, Çin, 200122
Telefon: +86 21 58786281
Faks : +86 21 58782853
china.admin@tagorg.com

13. Pekin

Oda 1017, 10/F, Bina 2, No.2 Qing Jing Dong Lu,
Chaoyang Bölgesi, Pekin, Çin, 100012
Tel No.: +86 21 58786281 / 18519035635
Faks No.: +86 21 58782853
Email: beijing@agip.com

14. Hong Kong

Süit 1201, Kat 12, 1 Peking Yolu,
Tsim Sha Tsui, Hong Kong
Telefon: +852 39809332
Faks: +852 39809333
marketing.hk@tagorg.com

15. Guangzhou

Süit 1201, Kat 12, 1 Peking Yolu, Tsim Sha Tsui,
Hong Kong
Telefon: +86 18922426008
marketing.china@tagorg.com

KIBRIS

16. Lefkoşa

7 Efesou Caddesi, Daire 401, 1055 Lefkoşa, KIBRIS
P.K. 16270, 2087 Lefkoşa, Kıbrıs
Telefon: + 357 22 518 680
Faks: +357 22 518 610
cyprus@agip.com

MISIR ARAP CUMHURİYETİ

17. Kahire

Talal Abu-Ghazaleh Grubu Binası, A26, Smart
Village, 28.Km
Kahire/İskenderiye Çöl Yolu, 6 October Şehri,

Kahire, Mısır Arap Cumhuriyeti
P.K. 150 Smart Village 12577, 6 October Şehri,
Kahire, Mısır Arap Cumhuriyeti
Telefon: +202 35352900
Faks: +202 35370433
Fikri Mülkiyet: egypt@agip.com
Denetim: tagco.cairo@tagi.com
Danışmanlık: agcon.egypt@tag-consultants.com
Eğitim: training.egypt@tagitraining.com

HİNDİSTAN

18. Yeni Delhi

AGIP TMP Agents Hindistan Limited
HL Arcade, 3. Kat, Parsel No. 14,
Sektör – V (MLU) Market, AXIS Bankası üstü
Dwarka, Yeni Delhi 110075, Hindistan
Telefon: + 91 11 4512 2000
Faks: + 91 11 4512 2099
india@agip.com

19. Mumbai

203, Metro Caddesi, Pereira Yolu, Andheri – Kurla
Yolu Karşısı,
Guru Nanak Petrol Pompası karşısı,
Hızlı Yol Batı Doğu Metro İstasyonu Yakını,
Chakala, Doğu Andheri
Mumbai - 400099
Telefon: + 91 99 306 59638
marketing.mumbai@agip.com

20. Bangalore

Ofis No. 303, 3. Kat, Ticaret Merkezi,
Kuyumcular Binası
45 Nolu Bina, Dickenson Yolu,
Manipal Center Yanı,
Bangalore - 560042
Telefon: + 91 11 4512 2000
GSM: +91 96 33318694
Faks: + 91 11 4512 2099
bengaluru@tagorg.com

IRAK

21. Bağdat

710 Mahallesi, 20 Caddesi, Bina No.122,
Al-Muthana Senti – Zayona –
Maysaloon Meydanı Yanı, Bağdat, Irak
P.K. 28361, Al-Dawoodi, Posta Kodu 12631,
Bağdat, Irak
Telefon: +964 7902153509
GSM: +964 770269 6631
Faks: +962 6 5100 901
Fikri Mülkiyet: iraq@agip.com
Denetim: tagco.iraq@tagi.com

22. Erbil

Italian Village, Ev No. 463 İkinci Kapı Yanı, Erbil,
Kürdistan Bölgesi, Erbil
Telefon: +964 6 62561715
GSM: +964 750 4237048 / +964 750 4221470
Faks: +962 6 5100901
Fikri Mülkiyet: erbil@agip.com
Denetim: tagco.erbil@tagi.com

KUVEYT DEVLETİ

23. Kuveyt

Sharq – Ahmad Al Jaber Caddesi
Dar Al Awadi Sitesi – 19. Kat
P.K. 4729, Safat, 13048, Kuveyt Devleti
Telefon: +965 22433004
Faks: +965 22440111
Fikri Mülkiyet: kuwait@agip.com
Denetim: tagco-kuwait@tagi.com

LÜBNAN

24. Beyrut - TAGI – Denetim

Alam Elldin Caddesi - Al Mansour Binası,
1. Kat, Sanayeh, Beyrut
P.K. 11-7381, Beyrut, Lübnan
Telefon: +961 1 754 222
Faks: +961 1 353 858
tagco.beirut@tagi.com

25. Beyrut - AGIP

Anis Tabbara Caddesi, Al Halabi
Binası, 1. Kat, Sanayeh, Beyrut
P.K. 11-7381, Beyrut, Lübnan
Telefon: +961 1 753 222
Faks: +961 1 350 548
lebanon@agip.com

LİBYA

26. Trablus

Arap Bilgi Teknolojileri Şirketi,
Trablus, Endülüs Senti,
Arap Bankası'nın Arkası
GSM: +218 92 4555319/+218 91 9418846
kdurah@tagi.com

FAS KRALLIĞI

27. Kazablanka

Anfa Kapısı Meydanı, C Kapısı, Bab Mansour
Sokağı,
3. Kat, No.11 Kazablanka 20050, Fas Krallığı
P.K. 19005 El Hank, Kazablanka Fas Krallığı
Telefon: +212 5 22 3661 19 / 21 / 26
Faks: + 212 5 22 366 133
morocco@agip.com

UMMAN SULTANLIĞI

28. Maskat

Al Wutayyah, Al Wakalat Caddesi,
Al Rumaylah Binası 106, 2. Kat
P.K. 2366 Ruwi, Posta Kodu:112,
Maskat, Umman Sultanlığı
Telefon: +968 24 560740
Faks: +968 24 563249
Fikri Mülkiyet: agip.oman@agip.com
Denetim: tagco.oman@tagi.com

29. Salalah

Salalah, Ticaret Merkezi, 23 July Caddesi, 3.Kat,
P.K. 906 Salalah 211
Telefon: +968 24563650
Faks: +968 24566281
tagco.oman@tagi.com

PAKİSTAN

30. Karachi

Anum Empire 604, 6. Kat, Blok 7/8,
Shahrah-e-Faisal, Karachi, Pakistan
P.K.: 13035 Karachi- Pakistan
Telefon: +92 21 34388113 / 4
Faks: +92 21 34388115 / 6
pakistan@agip.com

FİLİSTİN DEVLETİ

31. Gazze

Al Quds Caddesi, Ansar Meydanı, Alawka
Binası, Daire 10-11, Filistin
P.K. 505, Gaza Şehri, Filistin
Telefon: +970 8 2626071 / 2626072 /
2626073 / 2626075
Faks: +970 8 2626070 / 2626074
Fikri Mülkiyet: gaza@agip.com
Denetim: tagco-gaza@tagi.com

32. Ramallah

Yeşil Kule Binası, 3. Kat, Al-Nuzha Caddesi,
Ramallah Halk Kütüphanesi Yanı
P.K. 3800, Al-Beerah, Ramallah, Filistin
Telefon: +970 2 2988220 / 2988221
/ 2989401
Faks: +970 2 298 8219 / 298 8150
Fikri Mülkiyet: westbank@agip.com
Denetim: tagco.ramallah@tagi.com

KATAR DEVLETİ

33. Doha

Tekno Park, E-Blok, 5. Kat,
Havaalanı Yolu,
P.K. 2620, Doha, Katar Devleti
Telefon: +974 44424023 / 44440911/

44424024/ 44416455
Faks: +974 44355175 / 44425687
Denetim: tagco.qatar@tagi.com
Fikri Mülkiyet: agip.qatar@tagi.com
Hukuk: taglegal.qatar@tag-legal.com

SUUDI ARABİSTAN

34. Riyad

Olaya Ana Caddesi, İçişleri Bakanlığı Yanı,
P.K. 9767, Riyadh , 11423
Suudi Arabistan Krallığı
Telefon: +966 11 4642936
Faks: +966 11 4659915 / 4652713
Fikri Mülkiyet: ksa@agip.com
Denetim: tagco.riyadh@tagi.com

35. El Huber

Mada Kulesi(A) - 1. Kat - Prens Turki Bin
Abdul Aziz Caddesi - Korniş - Al Huber
P.K. 3187, Al Huber 31952,
Suudi Arabistan Krallığı
Telefon: +966 13 8820940
Faks: +966 13 8821032
tagco.khobar@tagi.com

36. Cidde

Sabah Merkezi, 3. Kat, Tahlia
Caddesi ile Prens Sultan Caddesi ile Kesişimi -
Al Saif Meydanı Kuzeyi
P.K. 20135, Jeddah 21455,
Suudi Arabistan Krallığı
Telefon: +966 12 606 0430
Faks: +966 12 606 0402
tagco.jeddah@tagi.com

SUDAN

37. Hartum

Başkent Binası, 13 Garden City Çarşısı,
3. Kat, Daire No.301 Khartoum, Sudan
P.K. 1623 Khartoum, Sudan
Telefon: +249 1 83763483
Faks: +249 1 83763484
sudan@agip.com

SURİYE ARAP CUMHURİYETİ

38. Damascus

Kafersoseh – The Southern Highway
Kafersoseh Güney Yolu
P.K. 31000, Damascus, Suriye Arap Cumhuriyeti
Telefon: +963 11 214 0160 / 1
Faks: +963 11 214 0164 / 2
syria@agip.com

TUNUS

39. Tunus

Daire B. 3.2, 7 Shat Alroman Sokak,
Montplaisir, Tunus 1002
P.K. 1, Montplaisir 1073, Tunus, Tunus
Telefon: +216 71 90 3141 / 90 1078 /90 4621/ 90 8499
Faks: +216 71 90 9426
tunisia@agip.com

TÜRKİYE

40. Ankara

Tunus Caddesi No.15/4 Kavaklıdere, 06680
Ankara, Türkiye
Telefon: +90 312 4176095 (Pbx)
Faks: +90 312 4170091
turkey@agip.com

41. İstanbul

YENİ ADRES GİRECEK
marketing.istanbul@tagorg.com

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

42. Abu-Dhabi

Abu-Dhabi, Birinci Zayed Caddesi (Electra) –
Global Tower (Global Kule)
3. Kat - Ofis No. 303, 304
P.K. 4295, Abu-Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: + 971 2 6724425 / 6724426
Faks: +971 2 6723526 / 6765003
tagco.abudhabi@tagi.com

43. Dubai – TAGI Denetim

Gulf Towers (Körfez Kuleleri), Girişi A1, 7. Kat,
Oud Metha Caddesi, Bur Dubai, Dubai
P.K. 1991, Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri
Tel: +971 4 3967778 (8 Hat)
Faks: +971 4 3967779
tagco.dubai@tagi.com

44. Dubai - AGIP

Gulf Towers (Körfez Kuleleri), Girişi A2, 7. Kat,
Oud Metha Caddesi, Bur Dubai, Dubai
P.K. 1991, Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri
Tel: +971 4 3966663 (8 Hat)
Faks: +971 4 3966662
uae@agip.com

45. Ras Al-Khaimah

Al-Seer Binası No.1, 3. Kat, Oman Caddesi, Al-
Nakheel
P.K. 403, Ras Al-Khaimah, Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: +971 7 2288427
Faks: +971 7 2285929
tagco.rak@tagorg.com

46. Al-Ain

Shaikha Salama Bint Zayed Al Nahyan Binası, 1. Kat,
Ofis No. 104 – Borj Alsaas Kavşağı
P.K. 18006 Al-Ain, Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: +971 3 765 7966
Faks: +971 3 765 7988
Email: tagco.abudhabi@tagi.com

47. Jebel Ali

Jebel Ali Serbest Bölgesi LB 16, Ofis no.127
P.K. 17191, Jebel Ali, Dubai, Birleşik Arap
Emirlikleri
Telefon: +971 4 8816996
Faks: +971 4 8818117
uae@agip.com

48. Um Al-Quwain

Emlak Dairesi Binası, 1. Kat, Kral Faisal Caddesi
P.K. 274, Um Al Quwain, Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: +971 6 7660855
Faks: +971 7 2285929
tagco.rak@tagorg.com

49. Sharjah

Al Majaz 3 Bölgesi, Al Ghanem İş Merkezi, Kat. 3,
Ofis 301 ve 302.
P.K. 952 Sharjah, Birleşik Arap Emirlikleri
Tel: +971 6 537 88 00
Faks: +9716 537 88 11
tagco.sharjah@tagi.com

50. Hamriyah

Hamriyah Serbest Bölgesi, Ofis No. E2 - 115 G -14,
Sharjah, Birleşik Arap Emirlikleri
P.K. 42740 Hamriyah Serbest Bölgesi, Sharjah,
Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: +971 6 5378800
Faks: +971 6 5378811
tagco.sharjah@tagi.com

51. Ajman

Ajman Kulesi Binası,
Al Bustan Bölgesi, Union Street Birlik Caddesi
P.K. 1785, Ajman, Birleşik Arap Emirlikleri
Telefon: +971 6 5378800
Faks: +971 6 5378811
tagco.sharjah@tagi.com

YEMEN CUMHURİYETİ**52. Sanaa**

Hadda Bölgesi, El Hay El Siyasi,
P.K. 2055 Sanaa, Yemen Cumhuriyeti
Telefon: +967 1 453333
Faks: +967 1 453334
Fikri Mülkiyet: yemen@agip.com

Danışmanlık: yemen@tag-consultants.com
Bilgi Teknolojileri: agca.yemen@agcaite.com
Eğitim: training.yemen@tagitraining.com
Çeviri: translation.yemen@tagtranslate.com

İRAN İSLAM CUMHURİYETİ**53. Tahran**

Zemin Kat, No.37, 6. Cadde, Arabali Caddesi,
Apadana Caddesi, Cadde N. Sohrevardi, Tahran, İran
P.K. 1554718713
Tel: +98 21 88755256 / 88748158 / 88753894
Faks: +98 21 88734626
iran@agip.com

NIJERYA**54. Abuja**

453 D Parsel, 2. Bulvar, Gwarimpa Gayrimenkul,
Başkent Abuja Federal Bölgesi, Nijerya
Telefon: +234 802 809 0404
nigeria@agip.com

RUSYA**55. Moskova**

Nikulinskaya Caddesi, Bina No. 31, 1. Kat, 119602
Moskova, Rusya Federasyonu
Uluslararası Telefon: +7 495 437 23 27
Yerel Telefon: +8 495 437 23 27
GSM: +7 917 525 12 32
Faks: +7 495 437 23 27
russia@agip.com

MALTA**56. San Gwann**

San Gwann 11, Triq il-Pluviera San Gwann, Malta
Posta Kodu: SGN 1931
GSM: +218 92 4555319 / +218 91 9418846
kdurah@tagi.com

İSVİÇRE**57. Cenevre**

15, Rue du Cendrier, CH - 1211 Geneva 1, İsviçre
Faks: + 41 227382722
audicslt@audiconsult.ch

58. Zurich

Roosstrasse 63, 88832 Wollerau

ALMANYA**59. Dusseldorf**

Poppek Avukatlık Şirketi,
Goethestraße 7 D40237 - Düsseldorf
Telefon: +49 0 211353588
Faks: +49 0 211352997
office@law-poppek.de

BELÇİKA

60. Brüksel

1000 Brussels, Square de Meeus, 38/40,
Belçika

KANADA

61. Montreal

165 Metcalfe Bulvarı, Montreal,
QC, H3Z 2H5, Kanada
Telefon: +1 514 933 6190
Faks: +1 514 933 9023
nsalame@tagorg.com

FRANSA

62. Paris

Avocat a la Cour, 146 Rue de Longchamp
Telefon: +33 1 4727 0228
Faks: +33 1 4727 0246
fboustany@tagi.com

MACARİSTAN

63. Budapeşte

H-1054 Budapest, Szabadság tér 7,
Macaristan
Telefon: +36 30 408 5891
gbusku@agip.com

MESLEKİ KURULUŞLAR

Genel Yönetim Binası, No. 26,
Prens Shaker bin Zaid Caddesi,
Shmeisani, Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921100, Amman 11192,
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 900
Faks: +962 6 5100 901

64. Uluslararası Arap Mali Müşavirler Topluluğu (IASCA)

info@iascasociety.org

65. Arap Fikri Mülkiyet Topluluğu (ASIP)

info@aspip.org

66. Uluslararası Lisanslama Uzmanları Derneği – Arap Ülkeleri (LES – AC)

les@lesarab.org

67. Arap Uluslararası Yönetim Teknolojisi Topluluğu (AIMICT)

info@aimict.org

68. Arap Fikri Mülkiyet Arabuluculuk ve Tahkim Merkezi (AIPMAS)

info@aipmas.org

Aile İşletmeleri Yönetişim Merkezi
info@fbgc.jo

69. Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi Binası

No. 46, Abdel Rahim Al-Waked Caddesi,
Shmeisani, Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921100, Amman 11192,
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 250
Faks: +962 6 5100 251

70. Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Toplumu (TAG – KS)

tag-knowledge@tagorg.com

71. Talal Abu-Ghazaleh Bilgi Forumu (TAGKF)

info@tag-forum.org

Hepimiz Filistin İçin Derneği

info@all4palestine.org

72. Arap Araştırma ve Eğitim Ağı Örgütü (ASREN)

info@asrenorg.net

73. Arap Eğitimde Kalite Güvencesi Örgütü (AROQA)

info@aroqa.org

74. Talal Abu-Ghazaleh Arapça Elektronik Ansiklopedi (TAGEPEDIA)

info@tagepedia.org

EĞİTİM

Talal Abu-Ghazaleh Üniversitesi Binası
No. 46, Abdel Rahim Al-Waked Caddesi,
Shmeisani, Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921100, Amman 11192,
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5100 250
Faks: +962 6 5100 251

75. Talal Abu-Ghazaleh Akademisi (TAG – Academy)

info@tag-academy.com

76. Talal Abu-Ghazaleh Elektronik Eğitim (TAG E-Training)

certificate@tagitc.com

77. Talal Abu-Ghazaleh Konfüçyüs (TAG-Confucius)

Bina No. 104, Mecca Caddesi,
Amman, Ürdün Haşimi Krallığı
P.K. 921951, Amman 11192,
Ürdün Haşimi Krallığı
Telefon: +962 6 5509 222
Faks: +962 6 5509 102
info@tagconfucius.com

**78. Arap Umman İdari Eğitim Enstitüsü
(AOTI – Oman)**

Al Wutayyah, Al Wakalat Caddesi,
Al Rumaylah Binası 106, 2. Kat
P.K. 2366 Ruwi, Posta Kodu:112,
Maskat, Umman Sultanlığı
Telefon: +968 24 563650
Faks: +968 24 566281
Eğitim: arab.oman@tagorg.com
Eğitim: training.muscat@tagitraining.com

79. TAGI Eğitim Merkezi (TAG-Train)

Olaya Ana Caddesi, İçişleri Bakanlığı Yanı,
P.K. 9767, Riyadh, 11423
Suudi Arabistan Krallığı
Telefon: +966 11 4642936
Faks: +966 11 4659913 / 4652715
training.riyadh@tagitraining.com

**80. Talal Abu-Ghazaleh İş Araştırmaları
Merkezi (TAG-Train)**

Canisius Fakültesi, 2001 Ana Yolu,
Buffalo, New York 14208
Telefon: 716 888 2865
Faks: 716 888 2248
gress@canisius.edu

[In Our 45th Anniversary]

[Our Leadership in Capacity Building]

- Translated pages in different languages: +**10,000,000**
- Professional reports issued by TAG.Global: +**1,000,000**
- Professionals trained at TAG.Global: +**500,000**
- Professional certificates granted by TAG.Global: +**500,000**
- Talal Abu-Ghazaleh International Certificate in IT: +**250,000**
- Contracted advisers on the tenders database: +**50,000**
- Contracted trainers on the training database: +**10,000**
- TAG.Global Affiliated Training Centers: +**1,000**

[Our International Status]

- Total clients in all services and activities: +**1,000,000**
- Trademarks registered around the world: +**500,000**
- Intellectual property rights managed: +**100,000**
- Annual increase in the number of clients: +**25,000**
- Our company in auditing is among global top **20**
- Best IP Firm in the Middle East for **9 Years**
- Number of convictions against us worldwide: **0**
- Inducted to the IP Hall of Fame, Chicago **2007**

[Our Consulting Services]

- Archived documents by TAG.Global: +**150,000,000**
- Trademarks in the IPPR database: +**2,000,000**
- Scientific subjects in TAGEPEDIA: +**1,000,000**
- Conducted projects' feasibility studies: +**10,000**
- Restructured institutions by TAG.Global: +**4,000**
- Qualified organizations to receive ISO certificates: +**400**
- Members of the ISO International Committee since **1995**

[Our Knowledge-based Achievements]

- Annual global online outreach: +**30,000,000**
- **150** databases with classified records: +**500,000**
- Developed E-Software solutions to serve clients: **100**
- TAG.Global's websites for all services & activities: **60**
- TAG.Global has its own internet line: **TAG-ISP**
- Constructed and own **TAG-Computing Cloud**
- The first International Accredited Domain Name **Registrar**

[Talal Abu-Ghazaleh Foundation (CSR)]

- Our knowledge stations serving communities: **200** | Our fully operated & funded capacity building institutions: **50**
- Talal Abu-Ghazaleh allocates **50%** of its annual profits to Talal Abu-Ghazaleh Foundation and invests the other half in developing the Organization's capacities and expanding activities

ISBN 978-9957-559-13-7

9 789957 559137

ISBN 978-9957-559-14-4

9 789957 559144